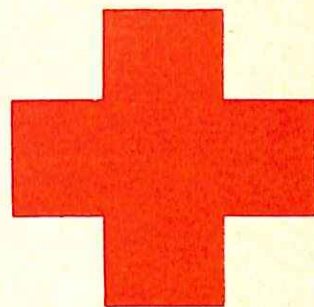
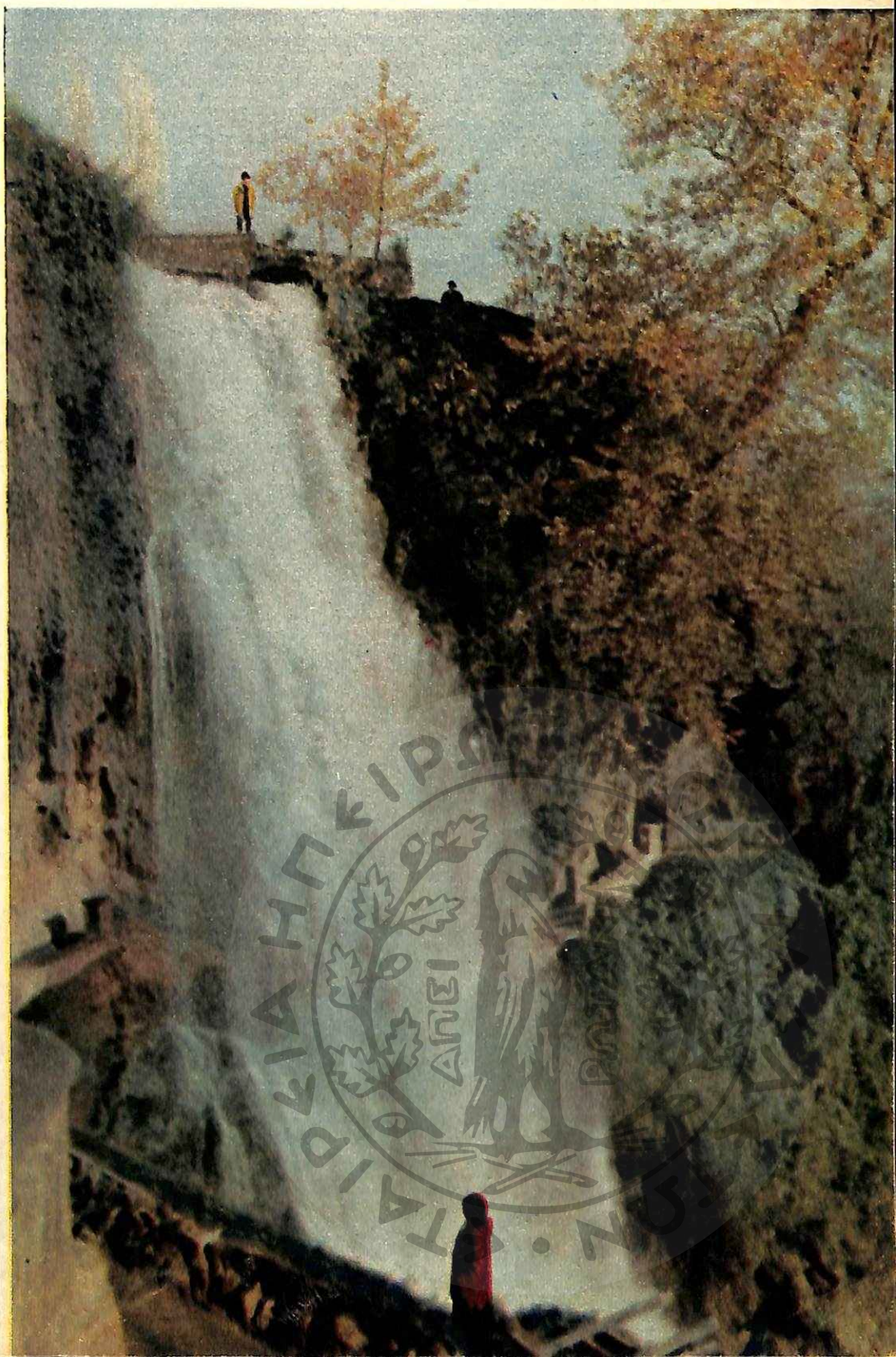
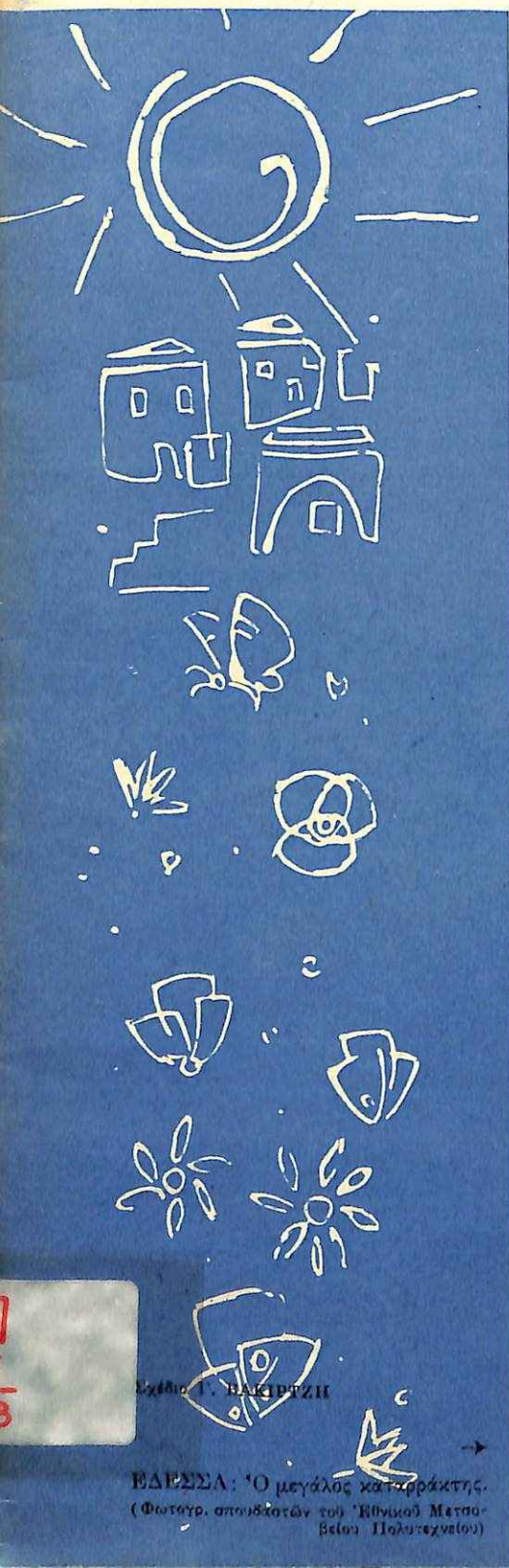

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1965

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

ΣΤΙΧΟΙ
Ι. ΠΟΛΕΜΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ
Α. Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μέτρια.

Ἔχει καὶ μούρους ἡ θά - λασ - σα καὶ τοῦ καὶ μού τοῦ
δά - κρυ - εἶν' ὁ ἀ - φρός πού χύ - νε - ται μέσ' τοῦ γιγαλοῦ τὴν
ἀ - κρη. — Ἀ - να - στε - νά - ζει ἡ δά - λασ - σα κιὰ - να - στε - νά - γμα - τά της
εἶν' ἡ βου - ἡ πού κά - νου - νε τὰ τό - σα κύ - μα - τό της.
Πα - ρο - πο - νιά - ρα δά - λασ - σα ὁ - ποῖος πο - νεῖ καὶ κρά - ζει
πα - ρο - πο - νιέ - ται σὰν — καὶ σὲ κιὸ πό - νος του ξε - σπά - ζει —
ξέ - ρω μιὰ δύ - στου - χη καρ - διὰ πού μο - να - χή της κλαί - ει,
καὶ λυώνει μέσ' — τὸν πό - νο της καὶ τί - πο - τα δὲν λέ - ει.

ΡΙΧ.
ΦΡΕΤΣΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Τοῦ, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ τὴν ἐπίτιμον
Προεδρίαν τῆς Α. Μ. τῆς ΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ - ΜΗΤΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924 — 1941 • Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 21ον

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1965 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 2

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθύνσεις συμφώνως Α. Ν. 1091, ἄρθρον 6 : Διευθύνσεις Περιδοχῶν : ΚΑΛΛΙΡΡΩΝ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ,
Δώρα δ' Ἰστρία 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου : ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 2 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 1,50) — Ἔτησίαν συνδρομὴ Ἑσωτ. Δρχ. 12. Ἐξωτ. 10 ἡμερησίως 2 ἡμερησίως.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρακαλοῦμεν θερμῶς : α) τοὺς καθυστεροῦντες ἐξοφλῶντες πρὸς τὸν περὶ τοῦ
ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλωνται ἀπροσώπως Ε. Ε. Σ. Ν. Α. Λυκαβητῶν 9, Ἀθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Σελίς	Page
ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΕΡΖΑΚΗ: Ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν	2
Α.Κ.: Τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ Ἀρκαδίου	3
Σ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ἐπίσημη διακήρυξη τῶν θε- μελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ	4
Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ: Ἑλληνες δημοσιογράφοι	5
Τ. ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα	6
Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ: Ἑλβετία, ἡ πατρίς τοῦ Ἑρρίκου Ντυνάν	7
ΧΡ. Π. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ: Σκιάθος	8
ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ ἐλαφίνα	9
Ν. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα	10
Ν. ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗ: Ποίημα	10
ΔΑΝΑΟΥ: Ἐθνικὰ κειμήλια	11
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ἡ φυσικὴ μας	12
Θ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποίημα	12
ΠΑΠΟΥ - ΓΙΑΓΙΑΣ: Ἑμμετρὲς συμβουλές	13
ΘΑΝΟΥ ΣΠΗΛ - ΑΧΑΙΟΥ: Ἀδελφὴ Μαρία	14
Π. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ: Σπουργιτάκι	15
ΑΛΦ. ΑΝΤΑΕΡ: Γὰρ τὴ βελτίωση τοῦ κόσμου	18
Κ. Π. ΚΟΔΕΛΛΑ: Ἡ ὑγεία	18
Θ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ: Ὁ ὕπνος τῆς χελώνας	19
Θ.Α.: Λεφτὰ στὰ ψάρια	19
ΓΚΟΥΝΝΑΡ ΓΚΟΥΝΝΑΡΣΟΝ: Ὁ γιὸς	20
Σ.Π.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Μαρτζώκης, Οὐράνης, Χαντζάρας)	22
ΚΙΝΗΣΙΣ-ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.	24
Κ. ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗ: Καλὴ συμπεριφορὰ	26
Μ. ΡΟΔΑ: Ἀργοναῦτες	27
ΦΡ. ΖΑΜ: Ἀγαπῶ τὸ γαϊδαურάκι	27
Α. ΚΟΥΡΤΙΔΗ: Μαρμαρυγές	27
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	28
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	29
Χ. ΖΕΒΕΝΕΚΑΚΗ: Ὁ γλύπτης καὶ ὁ ζητιάνος, (ἀπ' τὰ νορβηγικά)	30
Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: Θρύψαλα	30
ΕΚΤ. ΜΑΛΟ: Χωρὶς Οἰκογένεια	31
ΕΥΘΥΜΗ ΣΤΗΛΗ	32
Α.Β. — ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗ — Α.Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: στίχοι καὶ μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα	
ANGELOS TERZAKIS: For Home and Altars	2
A.K.: The Holocaust of Arkadi	3
ST. SPILIOPOULOS: Official Proclamation of the Red Cross Principles	4
E. P. PHOTIADES: Greek journalists	5
T. GRITSOPOULOS: The Greek Language	6
A. KARANTONIS: Switzerland, Henry Dunant's Mo- therland	7
CHR. P. ZALOKOSTAS: Skiathos	8
SP. PANAGIOTOPOULOS: A Mother Deer	9
N. P. DIMITROKALLIS: Land and Sea	10
N. TOYTOYNTZAKIS: Poem	10
DANAOS: National Heirlooms	11
EDITOR'S: Physics	12
TH. V. KONSTANTINOU: Poem	12
GRANDFATHER-GRANDMOTHER: Advise in verse	13
THAN. SPIL. - AHAIOS: Nurse Mary	14
P. PAPARRIGOPOULOS: The Little Sparrow	15
ALFR. ADLER: Improving the World	18
K. P. KODELLAS: Health	18
TH. POTAMIANOS: The Turtle's Sleep	19
TH. A.: Money to the Fish	19
GUNNAR GUNNARSON: The Son, Translation by A. KOURTIDES	20
S.P.: ANTHOLOGY (Martzokis, Ouranis, Hatzaras)	22
H.R.C. and H.J.R.C. MOVEMENT and ACTIVITIES	24
K. ZOUMBOULIDES: Savoir Vivre	26
M. RODAS: Argonauts	27
FRANCIS JAMMES: I like the little Donkey	27
A. KOURTIDES: Glitters	27
READER'S CONTRIBUTION	28
PUZZLES	29
CH. ZEVENEKAKIS: The sculpter and the beggar, Transl. from Norwegian	30
D. GR. KAMBOUROGLOU: Tit Bits	30
HECT. MALOT: Without Family	31
LAUGHTER	32
A.B. — I. POLEMIS — AL. PANAGIOTOPOULOS: Music and Verse in the innercover	

ΥΠΕΡ ΒΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΣΤΙΩΝ

ΣΤΗΝ ΚΗΦΙΣΙΑ, σ' ένα σταυροδρόμι ισκιωμένο από μεγάλα πεύκα που γέρνουν πάνω σε ροδοδάφνες, γωνία Κεφαλληνίας και Δαγυλῆ, βρίσκεται μια βίλλα διώροφη, σταγιά, με παράθυρα βυζαντινού ρυθμού, μέσα σε κήπο. Η όψη της, παλαιική, δεν έχει τίποτα το αξιοπρόσεχτο· τίποτ' άλλο από μιαν άρχοντιά λιγάκι κουρασμένη. Η πόρτα του κήπου, σιδερένια, δίφυλλη, βρίσκεται σε κοφτή γωνία και βγάζει στο σταυροδρόμι.

Εκεί, στις τρεις παρά δέκα το πρωί της 28ης Οκτωβρίου 1940, μέσα στη νύχτα, ήρθε και σταμάτησε ένα αυτοκίνητο του Διπλωματικού Σώματος. Ο σκοπός χωροφύλακας ξέκρινε μέσα τρεις άντρες. Ο ένας τους βγήκε, του μίλησε ελληνικά, εξήγησε πώς ο πρεσβευτής της Ιταλίας ζητάει να ιδῇ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως. Έχει να του κάνει, λέει, μιαν υπερεπείγουσα ανακοίνωση. Ο σκοπός χτύπησε το ηλεκτρικό κουδούνι τῆς σκοπιάς του, να ειδοποιήση τὸ σπίτι. Κοιμόνταν ὅλοι. Στη βαθειά γαλήνη τῆς νύχτας, μακριά κάπου, άκουγότανε να γαυγίζει ένα σκυλί.

Ο άκόλουθος, που ξύπνησε πρώτος και πήγε να ειδοποιήση τὸν Ἰωάννη Μεταξά, δὲν εἶχε ξεχωρίσει στὸ σκοτάδι τὰ χρώματα τῆς σημαίας τοῦ αυτοκινήτου. Εἶχε κι αὐτὴ λουρίδες κάθετες, λοιπὸν τὴ νόμισε γαλλική. Εἶπε στὸν πρωθυπουργό πὼς τὸν ζητάει ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας. Απορημένος ὁ Μεταξάς γιὰ τὸ ασυνήθιστο τῆς ὥρας, πέρασε πάνω στὸ βαμπακερό νυχτικό του ἕνα βεστὸνι σκούρο, κατέβηκε στὸν κήπο και πήγε νὰ κοιτάξῃ ἀπὸ τὴν πλαϊνὴ πόρτα, τῆς ὁδοῦ Κεφαλληνίας. Τότε άναγνώρισε τὸν Γκράτσι. Κατάλαβε. Ἡ ὥρα εἶχε σημάνει στὸ ρολόι τῆς Ἱστορίας.

Ο Γκράτσι, ὅταν ἦτανε νὰ ξεκινήσουν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ μὴν προκαλέσῃ τὴν προσοχὴ ἔστω και σὲ ὥρα τόσο προχωρημένη, εἶχε σκεφτῇ νὰ μὴν πάρουν τὸ μεγάλο, πρεσβευτικὸ αυτοκίνητο. Εἶχε διαλέξει τὸ λιγότερο θεαματικὸ τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἀκολούθου. Ὁδηγοῦσε ὁ ἴδιος ὁ Ἀκόλουθος, με πλάι του τὸ διερμηνέα τῆς Πρεσβείας, τὸν Ντεσάντο, ἕναν Ἀλβανὸ ἀπὸ χρόνια ἐγκατεστημένο στὴν Ἀθήνα, χρήσιμο γιὰ τὴ συνεννόησιν με τὸ σκοπὸ. Ὁ Μεταξάς ἔδωσε τὸ χέρι του στὸν Γκράτσι και εἶπε στὸ χωροφύλακα ν' ἀφήσῃ ἐλευθερὴ τὴ διάβαση. Ὁ Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος με τὸν διερμηνέα ἔμειναν στὸ δρόμο, ὁ πρωθυπουργὸς με τὸν πρεσβευτὴ πέρασαν τὴν πόρτα τῆς υπηρεσίας κι ἀνέβηκαν στὸ σπίτι. Μπήκανε σ' ἕνα σαλονάκι με πολὺ ἀπλὴ ἐπίπλωση, στὸ πρῶτο πάτωμα, κάθισαν. Δίχως ἄλλο προοίμιο, ὁ Γκράτσι δήλωσε, μιλώντας γαλλικά, πὼς ἡ κυβερνήσῃ του τὸν ἔχει ἐπιφορτίσει νὰ ἐπιδώσῃ μιαν ἐπείγουσα ανακοίνωση.

Ἔδωσε τὸ τελεσίγραφο.

Ο Ἰωάννης Μεταξάς ἄρχισε νὰ διαβάζῃ:

«Ἡ Ἱταλικὴ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ἐπανειλημμένως νὰ διαπιστώσῃ ὅτι, κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς παρούσης συρράξεως ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις ἔλαβε και ἐτήρησε στάσιν ἡ ὁποία ἀντίκειται ὅχι μόνον πρὸς τὰς ὁμαλὰς σχέσεις εἰρήνης και καλῆς γειτονίας μεταξὺ δύο χωρῶν, ἀλλὰ και πρὸς τὰ καθωρισμένα καθήκοντα

τὰ ἀπορρέοντα διὰ τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐκ τῆς ιδιότητός της ὡς οὐδετέρου κράτους...»

Τὸ κείμενο ἦταν μακρὺ. Ἀναμασοῦσε τὶς γνωστές, ἀσύστατες αἰτιάσεις: Ἑλληνικὲς παραχωρήσεις πρὸς τὸν ἀγγλικὸ Στόλο, συνεργασία μαζί του, ἐχθρικὲς πράξεις κατὰ τῆς Ἱταλίας, καταπίεσεις τῶν Ἀλβανῶν τῆς Τσαμουριάς, ὅ,τι μπόρεσε νὰ στρατολογήσῃ ἀπὸ τὸ ἀπόθεμα τῆς χαμηλῆς φαντασίας του ὁ Τσιάνο, ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου. Ἀπαιτοῦσε νὰ μποῦνε στὴν Ἑλ-

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΝΙΚΗ ΜΕ ΘΥΜΙΑΤΗΡΙ ΚΑΙ ΦΙΑΛΗ (Ἀττικὸν ἀγγεῖον 470 π. Χ.)

λάδα τὰ ἰταλικά στρατεύματα και νὰ καταλάβουν στρατηγικά της σημεία, γιὰ νὰ διασφαλίσουν τὴν οὐδετερότητά της. Ἄν συναντήσουν ἀντίσταση, ἡ ἀντίδραση αὐτὴ «θα καμφθῇ διὰ τῶν ὅπλων».

Ο Γκράτσι, στὸ βιβλίο του, τὸ γραμμένο εἰν' ἀλήθεια μ' ἔντονο-ἄν και καθυστερημένο-αἰσθημα ντροπῆς γιὰ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων που κυβερνοῦσαν τότε τὴ χώρα του, λέει πὼς τὰ χέρια τοῦ Μεταξά, καθὼς κρατοῦσαν τὸ τελεσίγραφο, ἔλαφρότρεμαν συγκινημένα και τὰ μάτια του, πίσω ἀπὸ τὰ γυαλιά, ἦταν ὑγρά. Αὐτὸ-ἐξηγεῖ ὁ Γκράτσι-συνέβαινε πάντα στὸ Μεταξά ὅταν ἦτανε συγκινημένος. Ἡ στιγμή, πραγματικά, ἦταν δραματικὴ κι ἐπίσημη. Τὸ βάρος τῆς εὐθύνης ἀπέναντι στὴν Ἱστορία, στὸ ἔθνος, στὶς παραδόσεις του, θὰ μπορούσε νὰ λυγίσῃ πολὺ στιβαροὺς ὦμους. Ἄς εἰπωθῇ πρὸς τιμὴν τοῦ Μεταξά ὅτι δὲν λύ-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 13)

ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ

(8 Νοεμβρίου 1866)

ΑΡΚΑΔΙ: Ἱερὸς Ναός

νωνος — βασιλιά και σοφοῦ — με τὰ χίλια πεντακόσα δωμάτιά του (τόσα τὰ ὑπολογίζουν οἱ ἀρχαιολόγοι), τὴν ἐξοχὴ ἀρχιτεκτονικὴ του, τὰ μαρμάρινα δάπεδά του, τὰ λουτρά του, τὶς τεχνικότητες ἀποχετεύσεις του, τὶς λαμπρές τοιχογραφίες του (κάτι σώζεται ἀπ' ὅλα αὐτά, και καθὼς τὰ ἔχουν ἀναστηλώσει μᾶς ἀφήνουν ζωερὴ ἐντύπωση) μᾶς κάνουν νὰ ὑποψιαστοῦμε μόνον τὸ μεγαλεῖο τοῦ μινωικοῦ πολιτισμοῦ που ἄνθισε στὴν Κρήτη, (ἐδῶ και τόσες χιλιάδες χρόνια), καθὼς λέει ὁ ποιητής.

Μὰ οἱ αἰῶνες κύλησαν. Τὸ ὥραϊο και καρπερὸ νησί, γνώρισε πολλοὺς δυνάστες. Οἱ προτελευταῖοι, ἦταν οἱ Ἑνετοί. Ἀπ' αὐτοὺς τὸ πήραν οἱ Τούρκοι και τὸ ἀλυσσόδεσαν. Καὶ ὁ γενναῖος κρητικὸς λαός, ὑπόφερε τρομερά, μὰ δὲν εἶχε ὑποταχτῇ. Κάθε τόσο ξεσηκωνόταν κατὰ τῶν δυναστῶν του, γιὰτὶ ἤξερε πὼς θὰ ἐρχόταν μιὰ μέρα που θὰ ξανακέρδιζε τὴν Ἑλευθερία του ὅπως και ἤρθε. Μὰ ὡς «ὅτου νᾶρθῃ ἐκείνη ἡ μέρα», πολὺ αἷμα χύθηκε και πολλὰ κεφάλια χριστιανῶν πέσαν κάτω ἀπὸ τὸ σπαθὶ τῶν δεινῶν. Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἥρωϊκά και τὰ πιὸ ἱστορικὰ ἐπεισόδια που προετοίμασαν τὴν ἐλευθερία τῆς Κρήτης, ἦταν και τὸ γνωστὸ ὀλοκαύτωμα τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου, που ἔγινε στὶς 8 Νοεμβρίου 1866. Στὸ ταξίδι μου τῆς Κρήτης, δὲν ἦταν δυνατό νὰ μὴν περάσω νὰ προσκυνήσω τὴν ἱερὴ Μονή, δοσμένη τώρα στὴ γαλήνη τῆς ὀλόγυρα φύσης και στὴν ὑποβλητικὴ ἀτμόσφαιρα που δημιουργεῖ ἡ ἱστορικὴ ἀναπόληση. Θαύμασα τὴν ὥραϊα πρόσοψη τοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς, — ρυθμοῦ ἰταλικῆς Ἀναγέννησης — μπῆκα και ρέμβασα μέσα στὸ δωμάτιο τῆς μπαρουταποθήκης, ἐκεῖ που ἔγινε ἡ ἀνατίναξη, εἶδα με ἀνατριχίλα σὲ μιὰ μίστρα γυάλινη φυλαγμένα μερικά ἀπὸ τὰ κρανία τῶν σφαγιασθέντων ἱερῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Μονῆς. Τόσο δυνατὲς ἦταν οἱ σπαθιές, που ἔχουν ἀνοίξει αὐλάκια βαθιά στὰ ὀστά τῶν κρανίων!

Στὰ 1866, οἱ Κρητικὴ ἀκόμη ἄλλη μιὰ φορὰ εἶχαν ξεσηκωθῇ κατὰ τῶν Τούρκων. Ἡ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου, εἶχε γεμίσει ἀπὸ ὑπερασπιστές, μὰ τὴν ἔζωναν εἰκοσιδύο χιλιάδες πολεμιστὲς με ἐπικεφαλῆς τὸν Μουσταφὰ Πασά. Τρεῖς μέρες ἀντιστέκονταν με ἀπίστευτὴ γενναϊότητα ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, γέροι. Μὰ τί μπορούσαν νὰ κάνουν αὐτοὶ οἱ λίγοι πολιορκημένοι ἐναντίον τῶν 22.000 φανατικῶν Τούρκων; Νὰ παραδοθῶν ἢ νὰ πεθάνουν. Καὶ ἀποφάσισαν τὸ δεύτερο. Ἡ γενναία αὐτὴ ἀπόφασις γιὰ ὀλοκαύτωμα δημιουργεῖ ἐνθουσιασμὸ στοὺς πολιορκημένους. Ὑμνοὶ θρησκευτικοὶ ἀνάμικτοι με πατριωτικὰ τραγούδια, δονοῦν τὴν ἀτμόσφαιρα. Τέλος, ὕστερ' ἀπὸ ἀμέτρητες ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ, ὁ Κωνσταντῖνος Γιαμπουδάκης, ἀτρόμητος πολεμιστής, μπαίνει στὴ μπαρουταποθήκη τῆς Μονῆς, και ρωτᾷ τὰ γυναῖκόπαιδα, ἂν προτιμᾶν τὸ θάνατο ἢ τὴν ἀτίμωση. «Ἐμπρός, φωτιά!» Ἀπαντοῦν τὰ γυναῖκόπαιδα. Κι ὁ Γιαμπουδάκης, πυροβολεῖ στὸ μπαρούτι. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Μονῆς τινάζεται στὸν ἀέρα ἀνάμεσα σὲ φοβεροὺς κρότους και καπνοὺς ἀπὸ σκόνες, χρώματα και πέτρες, που θάβουν ἀπὸ κάτω τους τοὺς ὀχτακόσιους εἰκοσι ἑννέα ὑπερασπιστές της. Μαζί και τὰ γυναῖκόπαιδα.

Ἀλλὰ μήπως και τὰ παιδιά, με τὴν σκληρὴ ἀπόφασις που δέχτηκαν νὰ ἐκτελεστῇ, μήπως και οἱ γυναῖκες, δὲν ἦταν ἥρωες; Ἐτσι, ἡ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου, ἐρειπωμένη, ἔγινε τύμβος ἥρώων, ἡθικὰ ἰσότημος με τὸν τύμβο που σκεπάζει τὰ σεπτὰ κόκκαλα τῶν Μαραθωνομάχων. Γι' αὐτὸ, ὅποτε ἐπισκεφθῇ κανεὶς

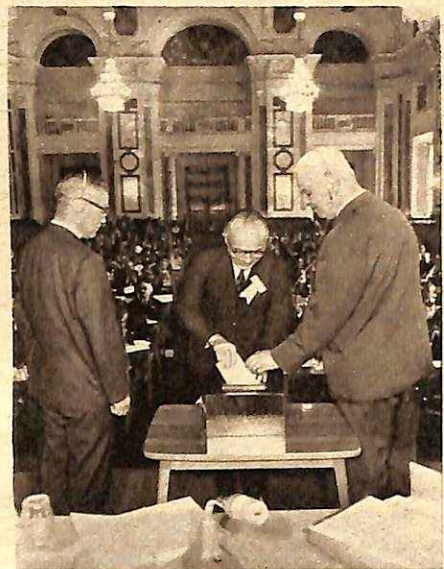
ΑΡΚΑΔΙ: Δυτικὴ πλευρὰ

τὴν Κρήτη, ἀφοῦ θαυμάσῃ και μελετήσῃ τὶς μινωικὲς ἀρχαιοτήτες και τὰ πολύτιμα εὐρήματά τους που εἶναι συγκεντρωμένα και τακτοποιημένα στὸ ἐξαιρετὸ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τοῦ Ἡρακλείου, θὰ πρέπει νὰ ἀνεβῇ και ὡς τὴν ἡρεμὴ πλαγιά που ἡ ἀναστηλωμένη, κατὰ τὸ δυνατό, ἥρωϊκὴ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου, στέκεται σὰν ἕνα ἀπλὸ και σεμνὸ, μὰ τρανὸ μνημεῖο τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας.

Α.Κ.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ Ἀντιπροσώπων 106 Ἐρυθρῶν Σταυρῶν ἀπὸ ἰσάριθμες χώρες τοῦ κόσμου, συνήλθε ἐφέτος στὴ Βιέννη τὸ Διεθνὲς Συνέδριο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ Προέδρου τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν κατὰ τὴ διάκριση τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροσταυρικοῦ Συνεδρίου, στὴ Βιέννη.

ροῦ. Μετὰ τὸ καθαρὰ Ἐρυθροσταυρικό Συνέδριο ἀκολούθησε ἡ 20ῇ Διεθνὲς Διάσκεψη, δηλαδή ἕνα εὐρύτερο Συνέδριο, ὅπου μετείχαν καὶ ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν κρατῶν πὺν ἔχουν ἀποδεχθῇ καὶ ἐφαρμόζουν τὴν Συμβάσεις τῆς Γενεύης.

Συνέδριο καὶ Διάσκεψη ἔγιναν σὲ μία πτέρυγα τοῦ ἀνακτόρου τῶν Ἀψβούργων - Χόφμπουργκ τὸ λένε οἱ Αὐστριακοὶ - πὺν ἔχει διαρρυθμισθῇ εἰδικὰ γιὰ μεγάλα διεθνή Συνέδρια. Ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ εὐρυχωρία τοῦ ἀνακτόρου δὲν ἐμπόδιζε πολλοὺς Συνέδρους, ἐπιφανῆ μέλη ξένων Ἐρυθρῶν Σταυρῶν, νὰ ἀναπολήσουν μὲ νοσταλγία τὴ Δρακοπούλειο Σχολὴ Νοσοκόμων τοῦ Ε. Ε. Σ. πὺν εἶχε στεγάσει τὸ Διεθνὲς Συνέδριο τοῦ 1959, σὲ περιβάλλον περισσότερο οἰκεῖο καὶ καθαρὰ Ἐρυθροσταυρικό.

Ἀνάμεσα σὲ ἄλλες σημαντικὲς ἀποφάσεις πὺν ἔλαβε ἡ Διάσκεψη τῆς Βιέννης, ἐκείνη πὺν ἔχει παγκόσμια σημασία εἶναι ἡ ἐπίσημη διακήρυξη τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ

Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, πὺν εἶχαν διατυπωθῇ γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Ἐρυθροσταυρικό Συνέδριο τῆς Πράγας, στὰ 1901.

Οἱ ἀρχὲς αὐτὲς, πνευματικὰ θεμέλια τοῦ Ἐρυθροσταυρικοῦ ἔργου, εἶναι:

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ. Ἀνακούφιση τῶν πασχόντων, σὲ κάθε περίπτωσι, προστασία τῆς υγείας, τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, καλλιέργεια τῆς ἀμοιβαίας κατανόησης, τῆς φιλίας, τῆς συνεργασίας καὶ τῆς διαρκoῦς εἰρήνης μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν.

ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑ. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς δὲν κάνει διάκριση ἐθνικότητος, φυλῆς, θρησκείας, κοινωνικῆς θέσεως καὶ πολιτικῆς τοποθετήσεως. Ἀσχολεῖται μόνον μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀτόμων ἀνάλογα μὲ τὰ δεινὰ τους καὶ περιέχει κατὰ προτεραιότητα, συνδρομὴ στὴν πὺν ἐπείγουσες ἀνάγκες.

ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΣ. Γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη ὅλων, ἀπέχει ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ στὴν ἐχθροπραξίαν, καί, πάντοτε, ἀπὸ τὴς διενέξεις πὺν ἔχουν χαρακτῆρα πολιτικό, φυλετικό, θρησκευτικό καὶ φιλοσοφικό.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι ἀνεξάρτητος. Οἱ Ἐρυθροσταυρικοὶ Σύλλογοι βοηθοῦν τὴς Δημόσιες Ἀρχὲς στὴν ἀνθρω-

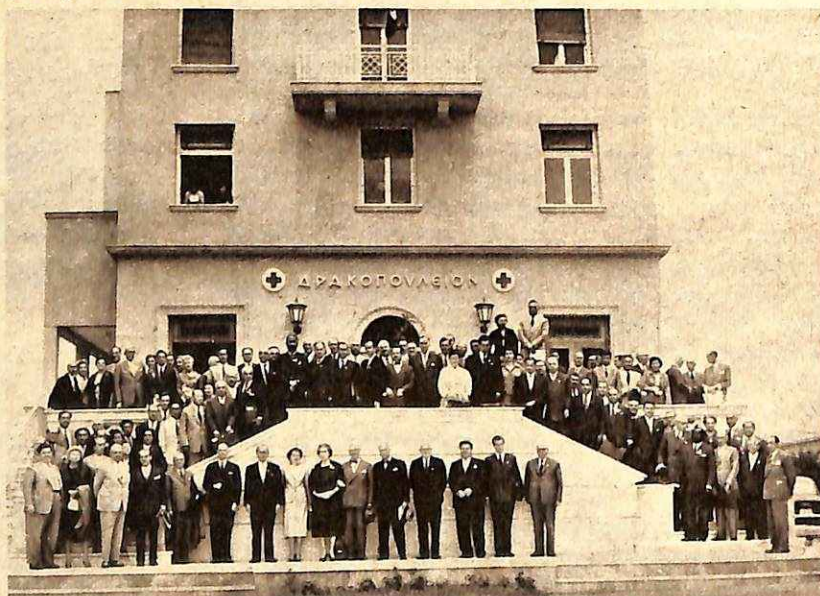
πιστικὴ δράση τους καὶ ὑπακούουν στοὺς νόμους πὺν ἰσχύουν στὴς ἀντίστοιχες χώρες. Ὁφείλουν ὅμως νὰ διατηροῦν αὐτονομία, πὺν νὰ τοὺς ἐπιτρέπῃ νὰ ἐνεργοῦν πάντοτε σύμφωνα μὲ τὴς ἀρχὲς τοῦ Ἐρ. Σταυροῦ.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι ὁργάνωση βοηθείας ἐθελοντικὴ καὶ ἀνιδιοτελής.

ΕΝΟΤΗΣ. Στὴν ἴδια χώρα ἕνας μόνον Ἐρυθρὸς Σταυρὸς μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ. Ὁφείλει νὰ εἶναι ἀνοικτὸς σὲ ὅλους καὶ νὰ ἀπλώνῃ τὴν ἀνθρωπιστικὴ του δράση σ' ὅλοκληρὴ τὴ χώρα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΣ. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι ὁργάνωση παγκόσμια καὶ στοὺς κόλπους τῆς ὅλοι οἱ Ἐρυθροσταυρικοὶ Σύλλογοι ἔχουν ἴσα δικαιώματα καὶ τὸ καθήκον ν' ἀλληλοβοηθοῦνται.

Ἡ διάσκεψη ἐνέκρινε τὴ διακήρυξη τῶν Ἀρχῶν παμψηφεί, χωρὶς οὐτε ἀντίθετη ψῆφο οὔτε ἀποχή, καὶ νιοθέτησε καὶ πρόταση τοῦ Προέδρου τῆς Μονίμου Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ Προέδρου τοῦ Γαλλικοῦ Ε. Σ. Κου Ἀντρέ Φρανσουά Πονσέ, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία, στὴν ἐναρξὴ κάθε συνόδου τῆς, θὰ ἐκφωνοῦνται ἐπίσημα αὐτὲς οἱ Ἀρχὲς, σὰν σύμβολο πίστεως τῶν Ἐρυθροσταυρικῶν τῆς Ὑψηλίου.

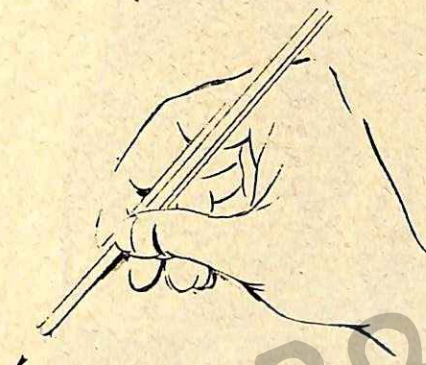
Ἀναμνηστικὴ φωτογραφία ἀπὸ τὸ Συνέδριο τοῦ 1959 στὰς Ἀθήνας

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΕΤΑΡΤΗ ἐξουσία ὀνομάσθη ὁ Τύπος, ἡ Δημοσιογραφία, — μετὰ τὰς τρεῖς ἄλλας, τὴν Νομοθετικὴν, τὴν Ἐκτελεστικὴν, τὴν Δικαστικὴν. Ὡς τετάρτη λοιπὸν ἐξουσία ἡ Δημοσιογραφία πρέπει νὰ ἀσκῆται μὲ συνείδησιν ὑψηλῆς εὐθύνης, μὲ ἀκραν εὐθύτητα, μὲ εὐρείαν καὶ βαθεῖαν γνῶσιν τῶν πραγμάτων, μὲ κρίσιν διανγῆ καὶ ἀθόλωτον ἀπὸ συμπαιθείας, ἀντιπαθείας καὶ συμφέροντα. Τότε καὶ μόνον ὁ δημοσιογράφος «ἐξουσίαν ἔχει», τότε καὶ μόνον εἶναι ἰθύντωρ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ὁδηγεῖ ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται. Διότι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ προχωρῇ πολλὰ καὶ ἔναντιον τοῦ ρεύματος, νὰ ἀντιφέρεται πρὸς τὴν τυφλὴν συχνὰ πλημμυρίδα τῆς κοινῆς γνώμης καὶ νὰ κατορθώσῃ, ὁσάκις τοῦ εἶναι δυνατόν, νὰ τὴν μεταβάλῃ εἰς ἄμωτιν. Τότε, ἅμα ἔχῃ τὴν ἰσχὺν νὰ παλαίῃ καὶ ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ νὰ θυσιάσῃ ὅταν πρέπει τὴν δημοτικότητά του καὶ τὴν κυκλοφορίαν τῆς ἐφημερίδος καὶ νὰ διακινδυνεύῃ τὴν ζωὴν του καὶ τὰ πάντα, — τότε εἶναι ὁ δημοσιογράφος, πὺν γνωρίζει τὸν δρόμον τοῦ Χρέους καὶ ἡξεύρει νὰ τὸν δεικνύῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του. Τότε πραγματοποιεῖ τὰ λόγια τῆς Βίβλου: «Ἀνὼ ποταμῶν χωροῦσιν αἱ πηγαί!» Ἄλλως πως εἶναι ὁ ἐφημεριδογράφος, πὺν προτιμᾷ, ἀντὶ τοῦ ἀνηφόρου, τὸν κατήφορον, τρέμει ἢ ἀπὸ ἀνικανότητα ἢ ἀπὸ ἰδιωτελείαν ἢ ἀπὸ δειλίαν νὰ πλεύσῃ ἄνω ποταμῶν, ἀκολουθεῖ τὸν ἐλώδη δρόμον τῆς συχνὰ νοσηρᾶς κοινῆς γνώμης καὶ γίνεται οὐραγός. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν ἔχομεν πλέον τὸν δημοσιογράφον, ἔχομεν τὸν ἐφημεριδογράφον. Καὶ οἱ ἐφημεριδογράφοι ἀφθονοῦν καὶ κυριαρχοῦν κυρίως εἰς χρόνους πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναστατώσεως καὶ ἀποσυνθέσεως, ὁπότε, ὅπως λέγει ὁ μέγιστος ἀνατόμος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, ὁ Θουκυδίδης, αἱ λέξεις χάνουν τὴν σημασίαν των καὶ σημαίνουν τὸ ἐντελὲς ἀντίθετον, τὸ δίκαιον λ.χ. θεωρεῖται ἀδίκον, τὸ ἀδίκον δίκαιον, ἡ γενναϊότης δειλία καὶ ἀντιστρόφως, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Δημοσιογράφος εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐννοίαν τοῦ ὅρου, δημοσιογράφος σπουδαίους, ὁδηγούς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἐπίπονον πορείαν τοῦ ἐθνικοῦ των βίου, εἶχε τὸ ἔθνος μας καὶ ὡς Ἑλληνικὸν κράτος καὶ ὡς δοῦλος Ἑλληνισμὸς καὶ γενικώτερον ὡς Ἑλληνισμὸς τῆς Διασπορᾶς. Καὶ θὰ προσπαθῶμεν ἐφέτος νὰ δώσωμεν τὴν εἰκόνα ὀλίγων ἐξ αὐτῶν, ὥστε νὰ πληροφορηθοῦν οἱ νεαροὶ μας ἀναγνώσται, ὅτι καὶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν δὲν ἔχομεν ὑστερήσει.

Εἰς τὴν Τεργέστην, μέγα πνευματικὸν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον τοῦ παροικιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐξεδίδον-

το κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ περασμένου αἰῶνος δύο ἐφημερίδες, πὺν ἡμποροῦν νὰ θεωρηθοῦν αἱ καλύτεραι ἑλληνικαὶ καὶ ὡς περιεχόμενον ἄλλα καὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὸ κύρος των εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνισμόν: Ἦσαν ἡ «Ἡμέρα», πὺν μετονομάζεται ἀργότερα εἰς «Νέαν Ἡμέραν», καὶ ἡ «Κλειώ». Καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐδόξασαν οἱ δύο περιώνυμοι ἀδελφοὶ Βυζάντιοι, ὁ Ἀναστάσιος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, υἱοὶ τοῦ πρωτεύοντος λογίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Σκαρλάτου Βυζαντίου, τὴν δὲ δευτέραν ὁ Διονύσιος Θερεϊανός, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους λογίους μας, μὲ συνεργάτην τὸν περίφημον Θεράνη Λιβαδᾶν. Καὶ ὕψωσαν εἰς τὴν περιωπὴν οἱ Βυζάντιοι καὶ ὁ Θερεϊανὸς τὰς ἐφημερίδας των, ὥστε ὅχι μόνον ἐπερίμεναν μὲ δῖφαν αὐτὰς οἱ Ἕλληνες τοῦ Ἑσωτερικοῦ καὶ τοῦ Ἑξωτερικοῦ, ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἐφημερίδες τῆς Εὐρώπης μετέφραζαν καὶ ἀνεδημοσίευσαν ἄρθρα των. Ἀξίζει λοιπὸν

νὰ γνωρίσωμεν τοὺς ἄρχοντας αὐτοὺς τῆς κοινῆς γνώμης, πρὶν γνωρίσωμεν καὶ ἄλλους ἐπιφανεῖς τοῦ δημοσιογραφικοῦ κύκλου.

Καὶ ἂς προσθέσωμεν καὶ τοῦτο, πὺν ἐνώνει ἐπίσης τοὺς τέσσαρας δημοσιογράφους τῆς Τεργέστης: Ὅτι, παρὰ τὰς μεταξὺ των σημαντικὰς διαφορὰς τοῦ γραπτοῦ λόγου, ἐδημιούργησαν μίαν ἐνιαίαν μορφήν ὕφους, τοῦ ὁποίου τὰ κύρια χαρακτηριστάματα εἶναι: Ἡ βραχυλογία, ὁ λακωνισμός, τὸ λέγειν πολλὰ καὶ σοφὰ — καὶ ἡ πανοπλία τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐμπειρίας των ἥτολιαν βαρεῖα — μὲ ὀλίγας λέξεις. Ἡ αὐστηρὰ γλωσσικὴ ἀκρίβεια. Ἡ ἀνθρωπότης καὶ ἡ χάρις των ἐκφερομένων διανοημάτων. Ἡ ἀπόλυτος σαφήνεια χάρις εἰς τὴν κυριολεξίαν, τὴν χρῆσιν δηλαδή κάθε λέξεως ἐκεῖ ὅπου πρέπει, τὴν ἀποφυγὴν ἅρα τῆς ἀκυρολεξίας, τῆς ὁποίας τέκνον ἡ ἀσάφεια, τόσον προσφιλῆς (διὰ πολλοὺς λόγους!) εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἡ εὐτυχὴς ἐκλογὴ τοῦ ἐπιθέτου καὶ ἡ κατάλληλος τοποθέτησις του, ὅπως ἐπίσης ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἀποφυγὴ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τῶν ἐπιθέτων, εἰς τὰ ὁποῖα τόσον δυστυχῶς εὐχαριστοῦμεθα, διότι ἀρεσκόμεθα εἰς τὴν ὑπερβολήν, διότι εὐρισκόμεθα μακρὰν τοῦ μέτρου, πὺν ἐδίδαξαν οἱ πρόγονοι, διότι μᾶς βαρύνουν ἀκόμη βαρβαρικά παλαιὰ κληροδοσία. Ἡ ἀπόδοσις τῆς σημασίας πὺν ἀρμόζει εἰς τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον, ὅπως καὶ ὁ γραμματικὸς ὁρος φανερώνει, εἶναι τὸ κέντρον τοῦ λόγου. Ὁ μετρημένος πλουτισμὸς τῆς συγχρόνου γλώσσης ἀπὸ τὴν ἀκένωτον χύτραν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ λόγου, ἀλλὰ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ ἐνταξίς τοῦ ἀρχαίου εἰς τὸ νέον νὰ εἶναι ὁργανικὴ, νὰ ἔχομεν τεχνικὴν ἀνάμειξιν τῶν διαφορῶν στοιχείων, τῆς μῆδος καὶ ἐνιαίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀνάμειξιν ἀρμονικὴν, ἀπὸ τῶν ὁποίων κατασκευάζεται ζωντανὸς λόγος, νευρώδης λόγος, λόγος ὅχι μόνον ἐπαρκὴς εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ δημοσίου βίου, ἀλλὰ καὶ λόγος εὐάρεστος. Καὶ εἰς τὸ αἰσθητικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα (Συνέχεια στὴ σελίδα 18)

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. **Ἡ γλῶσσα.** Βάσις τῆς καθ' ὅλου πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ γλῶσσα, ὄργανον θαυμάσιον ἐκφράσεως, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξησφαλίσθη ἡ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐπικοινωνία. Εἰς ἀπαύτατὴν ἐποχὴν φαίνεται ὅτι μεταξὺ τῶν οἱ ἄνθρωποι συνεννοοῦντο μὲ κραυγὰς ἀνάρχους, μὲ χειρονομίας καὶ μὲ νύματα ἢ σήματα. Ἐὰν τοῦτο παρετείνετο ἐπ' ἄπειρον, τραγική θὰ ἦτο ἡ ζωὴ. Ἀλλ' ἡ φύσις κατέστησε τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ἐκφράξῃ τὰ συναισθήματά του, τὰς σκέψεις του καὶ τὴν βούλησίν του ἐν γένει διὰ λέξεων, φράσεων καὶ συνεχοῦς, προφορικῶς ἀρχικῶς, γραπτῶς βραδύτερον, λόγου. Μὲ τὴν διαρκῆ χρῆσιν καὶ καλλιέργειαν καὶ τὴν παράλληλον πορείαν τῆς ζωῆς πρὸς τὸν πολιτισμόν, ἡ γλῶσσα ἀπὸ ἀπλοῦν ὄργανον συνεννόσεως κατέστη ἀξία πνευματικῆ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐθεώρουν τὴν γλῶσσαν δῶρον τῶν θεῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀρχαιοτάτη μεταξὺ τῶν λοιπῶν, διεμορφώθη χάρις εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐξαιρετικῶν πνευματικῶν καὶ κατέστη πλουσιωτάτη. Ἐχει πλαστικότητα καὶ εὐκαμψίαν, τελειότητα εἰς τὴν τεχνικήν, ποικιλίαν εἰς τὰς ρίξας καὶ τοὺς τύπους, μουσικότητα εἰς τὴν προφοράν, συνθετικὴν ἱκανότητα, ἀκρίβειαν καὶ χάριν. Τὰ ἐξωτερικὰ τῆς γνωρίσματα, ἡ παραγωγή, ἡ σύνθεσις, ἡ σύνταξις, τὰ σχήματα, ἀφ' ἑνὸς μαρτυροῦν τὴν διαρκῆ ροὴν καὶ τὸν συνεχῆ μόχθον τῶν λαλούντων, ἀφ' ἑτέρου ἀποκαλύπτουν ὅτι στενὴ σχέση ἐπὶ ὑπάρχει μεταξὺ ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ σταθερῶν ἀντιλήψεων τοῦ Ἕλληνος εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον.

Ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς λόγος ἀνεδείχθη εἰς πραγματικὸν καλλιτέχνημα, ὑπόδειγμα ὕψους καὶ ἡθους. Τὸν ἐδημιούργησε μὲν ὁ ἐλεύθερος πνευματικὸς ἄνθρωπος, τὸν κατέστησεν ὅμως κτῆμα ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ, πού ἐγνώριζε νὰ γενεῖται τὰ πνευματικὰ προϊόντα. Ἡ γοητεία τοῦ λόγου προῆγε διαρκῶς τὸ πνεῦμα καὶ ἐκαλλιέργει τὴν ψυχὴν. Ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει διὰ τοὺς Ἕλληνας ἡ γλῶσσα ἀπέβη τὸ μέγα πνευματικὸν θησαυροφυλάκιον τοῦ ἔθνους

τῶν, ὁ συνδετικὸς κρίκος ὅλων τῶν γενεῶν.

2. **Σημερινὴ πραγματικότητα.** Ἡ πνευματικὴ πορεία τοῦ ἔθνους ἡμῶν σχηματίζει μεγάλας περιόδους, τὴν ἀρχαίαν, τὴν τῆς μεταγενεστέρως ἀρχαιοτήτος, τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὴν νεωτέραν. Τὸ 1821 θέτει τὰ πολιτικὰ θεμέλια τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, τὰ πνευματικὰ τοῦ ὅμως εὐρίσκονται πολὺ ὀπισθεν αὐτοῦ. Καίτοι δουλεῖα τεσ-

Σχέδιο ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΥ

σάρων αἰώνων ἀνέκοψε τὴν πορείαν τῆς πνευματικῆς Ἑλλάδος, ἐν τούτοις ἡ ζωτικότης τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ κατὰ τὴν πικρὰν ἐκείνην ἐποχὴν ἐκδηλωθεῖσα δὲν ἐπέτρεψε τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος αὐτοῦ. Παρέμεινε λοιπὸν στενὸς ὁ σύνδεσμος μὲ τὸ παρελθὸν καὶ ἐδημιουργήθη νέον παρόν. Ἐτσι πᾶσα ἡ παλαιὰ παρακαταθήκη καὶ ἡ δημιουργηθεῖσα νέα παραδίδονται σταθερῶς ὑπὸ δύο παραλλήλους πνευματικὰς μορφάς. Τὴν λογίαν καὶ τὴν δημώδη.

α) **Λογία παράδοσις** καλεῖται τὸ σύνολον τῶν κατακτήσεων τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, προϊόν τῶν ἐλευθέρων καὶ ὁλοκληρωμένων ἀτόμων, δρώντων

λόγῳ τῆς ἐσωτερικῆς τῶν καλλιέργειας, ἐντὸς τῆς κοινωνίας εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, δημιουργῶν τοῦ ἐντέχνου καὶ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἡ λογία παράδοσις τὴν ἐκφράσιν τῆς εὐρίσκει μὲ γλωσσικὸν ὄργανον πού δὲν ὁμιλεῖται ἀπὸ τὸν λαὸν ἀλλὰ θεωρεῖται κατασκευάσμα τῶν λογίων, ἀνατρέχει ὅμως ἢ ὑπαρξίς του εἰς τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Πίνδαρον καὶ ὀφείλεται ἢ διαμόρφωσις του εἰς τὴν συνεργασίαν χρόνου μακροῦ, ἐπιστήμης καὶ ἀναγνώσεως πνοῆς προϊόντων τοῦ λόγου. Καθαρεύουσα καλεῖται τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τοῦτο, θὰ ἤμπορουσεν ὅμως νὰ ὀνομάζεται γλῶσσα λογία καὶ θὰ ἦτο ἡ ὀνομασία ἐγγύτερον πρὸς τὰ πράγματα.

Ἀπὸ τοὺς κλασσικοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς τῆς μεταγενεστέρως ἀρχαιοτήτος ἡ γλῶσσα αὕτη, μὲ διαρκῆ τάσιν ἀπλοποιήσεως, κατακτᾷ τὰς Γραφὰς καὶ εἶναι γνωστὴ ὡς Ἀλεξανδρινὴ Κοινὴ γλῶσσα. Ἀκολουθῶς διέρχεται ἀπὸ τὸ Βυζάντιον, πότε μὲ τάσεις ἀρχαιοπρεπεῖς καὶ πότε ἀπλουστεύσεως, ὑφίσταται κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, καλλιεργεῖται συνεχῶς καὶ φθάνει μέχρι σήμερον ὡς ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ κράτους, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς νομοθεσίας, τοῦ βήματος, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ ἁμβωνος, τοῦ αὐστηροῦ γραπτῶς λόγου. Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι, εἴτε ὑπάρχει τὸ γλωσσικὸν τοῦτο ὄργανον εἴτε ὄχι, ἡ σύνθεσις τῆς λογίας παραδόσεως καὶ ἡ οὐσία τοῦ περιεχομένου αὐτῆς δὲν μεταβάλλονται.

Εἰς τὸ ἄρθρον 107 τοῦ Συντάγματος ἀναφέρεται: α' Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ κράτους εἶναι ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποῖαν συντάσσονται τὰ πολιτεύματα καὶ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας τὰ κείμενα. Πᾶσα πρὸς παραφθοράν ταύτης ἐπέμβασις ἀπαγορεύεται.

β) **Δημώδης** παράδοσις εἶναι ὅ,τι ὁ λαὸς εἰς τὸν πολιτιστικὸν τομέα ἐδημιούργησεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον καὶ ἐπιζῇ διὰ μέσου τοῦ ρέοντος χρόνου. Τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν προϊόντων τούτων εἶναι ὅτι παρακολουθοῦν τὴν ἀφέλειαν, ἀγνότητα καὶ εἰλι-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 18)

ΕΛΒΕΤΙΑ, Η ΠΑΤΡΙΣ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΝΤΥΝΑΝ

ΕΙΧΑΜΕ ΤΗ ΧΑΡΑ νὰ περάσουμε λίγες μέρες τὸ φετεινὸ καλοκαίρι, στὴν Ἑλβετία, τὴν πατρίδα τοῦ μεγάλου φύλανθρώπου Ἑρρίκου Ντυνάν, πού τόσα τοῦ χρωστᾷ ἡ ἀνάπτυξη ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς, τῆς ἀνθρώπινης ἀλληλεγγύης. Ἄν ἡ δυτικὴ Εὐρώπη, εἶναι ἡ πιδ πολιτισμένη περιοχὴ τοῦ κόσμου, ἡ Ἑλβετία, εἶναι ἡ καρδιὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Κι ἔχει τὴ συνείδηση αὐτῆς τῆς θέσεως πού κατέχει. Ἡ παραμονὴ σ' αὐτὴ τὴν ἐξοχὴ χώρα, σὲ κάνει νὰ αἰσθάνεσαι διαφορετικὰ τὴ ζωὴ. Καὶ πρώτα-πρώτα σοῦ ἀναπτύσσει ὡς βαθμὸ μέγιστο, τὸ αἶσθημα τοῦ ὀραίου καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ. Τὸ αἶσθημα τοῦ ὀραίου, γεννιέται μέσα σου ἐντονο καὶ φτάνει ὡς τὸν θαυμασμό, ὡς τὸ δέος, καθὼς βλέπεις, καθὼς διασχίζεις ἢ στέκεσαι ἐκστατικὸς μπροστὰ στὸ ἐλβετικὸ τοπίο. Ἡ Ἑλβετία, εἶναι μιὰ χώρα πού τὴν προίκισε ὁ Θεὸς μὲ ἀφθονα φυσικὰ χαρίσματα. Πρῶτα-πρώτα, μὲ μιὰ ποικιλία ἐδάφους: δὲν ἔχει τὴ μονοτονία τῶν μεγάλων κάμπιων πού ἔχουν πολλές εὐρωπαϊκὲς καὶ ἀσιατικὲς χώρες. Εἶναι χώρα ὀρεινὴ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ μεγαλειώδη, ψηλὰ βουνά, πού ἐνώνονται μεταξύ τους μὲ ὀροπέδια καὶ μὲ κοιλάδες, μὲ πλαγιές καὶ μὲ ἔργα τεχνητά, θαυμαστὰ ἐναέρια γεφύρια κλπ. Τὰ βουνὰ αὐτά, εἶναι γεμάτα ἀπὸ ψηλὰ καὶ μαῦρα ἔλατα, καὶ οἱ κορυφές τους πάντα ἀσπρίζουν ἀπὸ χιόνι. Οἱ ἄνθρωποι, ζοῦν μιὰ ιδιαίτερη ζωὴ πάνω στὰ ἐλβετικὰ βουνά, κυρίως ἐκεῖνα πού εἶναι πιδ κατάλληλα γιὰ τὰ χειμερινὰ σπόρ, γιὰ τὴν χιονοδρομίες, γιὰ τὰ σκί, γιὰ τὴν ὀρειβάσις. Οἱ πλαγιές τῶν βουνῶν αὐτῶν, εἶναι γεμάτες ἀπὸ μεγάλα καὶ ἐπιβλητικὰ ξενοδοχεῖα, γιὰ ὅλα τὰ βαλάντια, καθὼς καὶ ἀπὸ πανσιόν, πού δὲν εἶναι μόνο γιὰ τοὺς φιλάθλους ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους ἐκείνους πού θέλουν νὰ ξεκουραστοῦν ἀπὸ τὴ νευρικότητα τῆς ζωῆς. Μέσα σὲ μιὰ θαυμάσια φύση, μέσα σὲ μιὰ θαλπωρὴ, σιμὰ στὸν οὐρανὸ πού εἶναι συχνὰ καταγάλανος, μὰ πού καὶ μπόρες εἶναι φορτωμένους, τὰ ξενοδοχεῖα σοῦ παρέχουν κάθε ἀσφάλεια καὶ κάθε θαλπωρὴ, νὰ ἀπολαμβάνης ἀπὸ τὰ ὕψη, τὴν θέαν τῶν πλαγιῶν, τῶν κοιλάδων, τῶν τόσων ὀραίων χωριῶν, τῶν θαυμάτων πόλεων καὶ τῶν μαγικῶν λιμνῶν, πού εἶναι καὶ αὐτὲς ἕνα ἀπὸ τὰ θαύματα τῆς Ἑλβετίας.

Ὡ, οἱ λίμνες τῆς Ἑλβετίας, καὶ οἱ μεγάλες πού μοιάζουν μὲ θάλασσες, καὶ οἱ πιδ μικρὲς πού βλέπεις τὴν ἀπέναντι ὄχθη τους, καὶ οἱ στενόμακρες πού μοιάζουν μὲ ποτάμια, καὶ τὰ ἴδια τὰ ποτάμια, πού ἄλλα κατρακυλᾷ, σὰ χεῖμαροι ἀπὸ τὰ κάθετα βουνὰ καὶ ἄλλα τρέχουν ἥρεμα, μέσα ἀπὸ τὴν πόλεις. Πόση ποικιλία δίνει τὸ ἐσωτερικὸ ὕψος στοιχεῖο στὴν ὀρεινὴ αὐτὴ χώρα. Μαλακάνει τὴ σκληράδα τῶν βουνῶν ὄγκων, σὲ ρίχνει σὲ ρεμβασμοὺς πέρα πρὸς τοὺς ὀρίζοντες, καὶ γίνεται ἀφορμὴ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς ὀργισμένης βλαστήσεως πού στεφανώνει ὁλόγυρα τὴν ὄχθη κάθε λίμνης, μὲ ψηλὰ δέντρα καὶ πυκνά, κα-

στανιές, βαλανιδιές, εὐκαλύπτους, ὅπου μέσα του προβάλλουν ὀραῖες χρωματιστὲς βίλλες μὲ ἀψιδωτὰ παράθυρα, ἐπικλινεῖς κεραμιδένιες στέγες, διάφορες διακοσμήσεις, ὀβελίσκους καὶ πύργους. Ἀπειράριθμα ἄστρα πλοῖα, ὀλοκάθαρα καὶ πολυτελῆ, διασχίζουν ὀλοένα τὴς λίμνες αὐτές, κάνοντας συγχοινωνία ἀπὸ πόλη σὲ πόλη, καὶ πιάνοντας σὲ πολλὲς σκάλες μικρῶν κωμοπόλεων καὶ χωριῶν, πνιγμένων στὰ

Ἑλβετικὸ τοπίο

κόκκινα λουλούδια καὶ στὰ ἀναρρηχτικά. Εἶναι μιὰ μαγεία πού γαληνεύει τὴν ψυχὴ, νὰ διασχίζεις αὐτὲς τὴς λίμνες μὲ τὰ λευκά, πολυτελῆ πλοῖα, ὅπου τὸ βράδυ στὴς αἰθουσὲς τους παίζουν σιγανὰ ὀρχήστρες λικνιστικὴ μουσική, καὶ τὰ φῶτα τους καθρεφτίζονται στ' ἀκύμαντα νερά.

Καὶ δὲν εἶναι λίγες οἱ πλαγιές τῆς Ἑλβετίας, κυρίως στὴν περιοχὴ τῆς Λωζάννης, ὅπου σὲ μαλακοὺς λόφους, πάνω ἀπὸ τὴς λίμνες, ἀπλώνονται πυκνὰ ἀμπέλια, θυμίζοντάς μας λίγο τὰ μέρη μας.

Οἱ Ἑλβετοί, εἶναι λαὸς ἐργατικὸς, ἐξαιρετικὰ μεθο-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 8)

Σ Κ Ι Α Θ Ο Σ

ΑΓΚΑΛΙΑ τής όμορφιάς είναι ό κόλπος τής Σκιάθου πού τόν περιβάλλουν άμέτρητα καταπράσινα νησάκια. Δύσκολα πλείεις έκεί τή νύχτα γιατί είναι γεμάτος ό κόλπος επικίνδυνες ξέρες, τόσες πολλές, ώστε ό Ήρόδοτος αναφέρει πώς οι Πέρσαι πριν περάσουν τό στόλο τους μέσα, αναγκάστηκαν νά σηκώσουν στις ξέρες κολώνες γιά σηματούρες, και τούτη ή πράξις στάθηκε ή πρώτη επισήμανσις ύφάλων πού έγινε στόν κόσμο.

Όλες οι πόλεις τής Ανατολής είναι ωραίες άμα τις βλέπεις από μακριά: τό θαύμα παύει μόλις μπής μέσα. Όχι ή Σκιάθος. Όχι ή Σκόπελος. Αυτές μοιά-

ζουν άσήμαντες άπ' έξω, μά σέ κάθε βήμα σου, μόλις τις πατήσης, έχεις και νέα έκπληξι. Γωνίες χαριτωμένες, αύλες πού εύωδιάζουν γαρύφαλλο, γεράνια συντηρημένα σέ τενεκέδες όλο φροντίδα, άσπροι τοίχοι τόσο καθαροί πού καθρεφτίζουν τό μπλε τ' ουρανού και παίρνει ή άσπράδα τους γαλάζιους τόνους. Οι ντόπιοι χαίρονται καθισμένοι στά κατώφλια τή λιακάδα, έχουν κατεβάσει τις καρέκλες ως τήν άκρη τοῦ γιாலού, ή θάλασσα σβεί μέσα στά τακούνια τους. Χωρικοί φερμένοι από τις έξοχες πουλάνε φτωχοπράματα σέ φτωχοφαμελίτες. Αυτή ή στενοχώρια, ή άνέγεια. έδωσε

Ψαράδες τών Σποράδων

ΕΛΒΕΤΙΑ, Η ΠΑΤΡΙΣ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΝΤΥΝΑΝ

(Συνέχεια από τη σελίδα 7)

δικός, βαθύτερα πολιτισμένος και συνεπής. Έβαλε αυτές του τις ιδιότητες στην έξυπνότητα του κοινωνικού συνόλου, όχι μόνο τοῦ έλβετικού, αλλά και όλων τών λαών. Μ' αυτή του την αντίληψη γιά τό άγαθό (και όχι με προθέσεις κατακτήσεων και άρπαγών) κατόρθωσε νά αξιοποιήση ως τό έπακρο τήν αξιοθαύμαστη χώρα του και νά τήν κάνη παράδειγμα γιά όλες τις κοινωνίες. Στη Λωζάννη, στη Ζυρίχη, σέ άλλες πόλεις, λειτουργούν μόνιμα Διεθνείς Όργανισμοί πού καταπιάνονται με τή λύση τών πιό δύσκολων προβλημάτων πού ταλαιπωρούν τους λαούς. Τό αίσθημα τής αλληλεγγύης, συμβολίζεται στην Έλβετία από τόν Έρυθρό Σταυρό, πού τόν έδωσε ό μέγας φιλόανθρωπος Έρρικος Ντυνάν. Κάθε φορά πού δυό λαοί θά βρεθούν σέ αντίδικια γιά ζητήματα διεθνούς δικαίου, θά καταφύγουν στο έδαφος τής Έλβετίας γιά νά συζητήσουν τις ύποθέσεις τους. Η τιμιότητα τών ανθρώπων είναι παραδειγματική. Ό ένας δεν κοιτάζει νά γελάση τόν άλλον ή νά φανή άσυνεπής στο λόγο του. Υπάρχει μιá έμπιστοσύνη τοῦ ενός πρὸς τόν άλλον. Όταν στόν Έλβετό θά πῆτε «ναί, θά έλθω αύριο νά πάρω αυτό τό πράγμα, ή νά νοικιάσω αυτό τό δωμάτιο», θά σάς πιστέψη. Και αυτή του ή καλή πίστη, θά σάς αναγκάση κι έσάς νά φανήτε συνεπής και νά ξεχάσετε τά έλαττώματά σας. Ό,τι σάς προσφέρουν στην Έλβετία, έμπορεύμα, μηχανήματα, είδος, είναι καλῆς ποιότητας και σερεδότηας. Και τό φαγητό, στά έστιατόριά τους, είναι πλουσιοπάροχο. Όσο γιά τό πολίτευμά τους, είναι γνωστό πώς είναι τό πιό δημοκρατικό και τό πιό άποκεντρικό από όλα, αφήνοντας άπειρες έλευθερίες και πρωτοβουλίες στο άτομο. Γι' αυτό, ή Έλβετία, δέν προσφέρει μόνο ταξιδιωτικές απολαύσεις από τις πιό σπάνιες, αλλά κοινωνικά και ανθρωπιστικά διδάγματα από τό πιό εύεργετικά. Πόσο αυτά τά διδάγματα μπορούν νά ωφελήσουν λαούς σάν τόν ελληνικό!

Α. Κ.

Η ΕΛΑΦΙΝΑ

ΕΚΕΙ ΠΟΥ ή όμορφη μικρή χώρα με τή μεγάλη ιστορία πάσχιζε νά νοικοκυρευτή και νά προκόψη, ρίχτηκαν άπάνου της άναίτια και ξαφνικά τά φουσάτα τοῦ κακού γείτονα και σκόρπισαν τό χαλασμό. Χιλιάδες άνθρωποι και ζώα σκοτώθηκαν, εκκλησιές χαλάστηκαν, ρημάχτηκαν πολιτείες και χωριά.

Όστερα από μιάν αντίσταση υπεράνθρωπη, πού θαύμασε όλη ή οικουμένη, οι αδύνατοι άδικημένοι κατάφεραν με τή βοήθεια τής Παναγιάς και με τής ψυχῆς τους τή δύναμη νά πετάξουν στη θάλασσα τους βαρβάρους και νά ξανακερδίσουν τή Λευτεριά τους. Ό τόπος άνάσανε, πολλοί όμως άπ' όσους γλύτωσαν άπόμειναν σακατεμένοι ή όρφανοί. Ένας άπ' αυτούς

ήταν κι ό μικρός Άστέρης. Ό πατέρας του σκοτώθηκε στόν πόλεμο κι ή μάνα του δέν άργησε νά σβήση από μαράζι.

Μόνο κι έρημο μες στην άπόμακρη καλύβα τους βρήκε τό πεντάχρονο παιδί μιá νέα έλαφίνα, λίγες μέρες ύστερα από τό χαμό τής μητέρας του. Η άργοπορημένη άνοιξη δέν είχε βοηθήσει τά φύτρα νά ξεπεταχτούν έκεί στά ψηλάματα όπου έβροσκε, κι αναγκάστηκε νά κατηγορήσει ψάχνοντας γιά τροφή. Είχε βλέπεις ανάγκη νά κατεβάση γάλα πολύ γιατί έπρεπε νά θρέψη τά δυό της έλαφάκια.

Πώς έπεσε τόσο χαμηλά, πώς ξεθαρρεύτηκε καίνο τό καμάρι τοῦ λόγγου με τό λαστιχένιο κορμί, πού τραγουδούσαν οι πετροπέρδικες κι οι βρουσούλες, κι έφτασε ως τήν άκρη τοῦ χωριού; Ποιός μπορεί νά ξέρη. Όπως και νά 'ναι ή έλαφίνα μόλις βρέθηκε κειδά έφερε βόλτα τήν ξεφραγή αύλή τής καλύβας, πήγε στην πορτούλα, τήν έσπρωξε με τό πόδι και μπήκε μέσα. Τά μεγάλα λαμπερά της μάτια πού καθρεφτίζανε τόν ήλιο και τό χιόνι τοῦ βουνού δέν άντεξαν στο μισοσκόταδο. Πῆγε νά φύγη, μά ένα ξεφωνητό τήν έκανε νά πισωγυρίση. Μυρίζοντας τόν άέρα, κοιτώντας δεξιά κι άριστερά, τράβηξε κατά κεί πού έβγαίνει ή φωνή και μόρεσε επιτέλους νά ιδῇ. Πεσμένο στο στρώμα του τό άγόρι σπαρταρούσε από τό φόβο. Τέντωσε τό μακρύ λαιμό της, έπαιξε τά βελουδένια βλέφαρα κι αλαφροπατώντας πήγε κι έ-

σκυψε από πάνω του. Στάθηκε λίγες στιγμές άσάλευτη κι έπειτα έβγαλε τήν γλώσσα της κι άρχισε νά γλύφη πρώτα τά χέρια, πού πάσχιζαν νά τή διώξουν, έπειτα τό πρόσωπο. Η καρδιά τοῦ Άστέρη ήρθε στόν τόπο της. Όπως είχε ξεκρίνει τό καλόβολο ζωντανό κι είχε δεχτή τά χάδια του, όχι μόνον έπαψε νά τρέμη, μά ένωσε νά τό πλημμυρίζη μεγάλη χαρά. Έπιασε τό λαιμό του και τό χείδεψε, θέλησε μάλιστα νά τό φιλήση, μά δέν τό κατάφερε γιατί μόλις έκανε ν' άνασηκωθῇ πόνεσε κι έπεσε βογγώντας στά στρωσίδια.

Η έλαφίνα ξανάσκυψε και βάλθηκε νά γλύφη όλο του τό κορμί, μά σύντομα τραβήχτηκε άπότομα, γιατί φτάνοντας στο δεξί του γόνατο βρήκε μιá πληγή με μισοξεραμένο αίμα άπάνω της. Αλλά δέν ξεμάκρυνε. Στάθηκε έκεί σκυφτή, συλλογισμένη.

Τό παιδί φοβήθηκε πώς θά τοῦ φύγη και βιάστηκε νά τής πῇ:

— Έλα, έλα. Δέν είναι τίποτα. Ό,τι είχε βρεθῇ από τήν Κυριακή, πού πήγε στόν ουρανό ή μανούλα, τό φαγα. Πῆγα ν' άνέβω στην πορτοκαλιά, έπεσα και χτύπησα. Πεινούσα πολύ, ήθελα νά φάω κάνα πορτοκάλι. Και τώρα πεινάω.

Είπε μ' αναφιλιτό τοῦτα τά λόγια και, ντροπιασμένο, έκρυψε τό πρόσωπο με τά δυό του χέρια.

Η έλαφίνα, σά μητέρα, τό κατάλαβε όλα. Έκανε δυό μικρά βήματα, ζύγισε τά ύγρά της μαστάρια άπάνου από τό κεφαλάκι του, γονάτισε κι έφερε στο στόμα του τις ρόγες. Μόλις ό Άστέρης δοκίμασε μιá σταλαγματιά πού έπεσε στά χείλη του ένωσε τέτοια γλύκα, πού σάν όρμυνημένους ρίχτηκε και ήπие — ήπие γάλα με τήν ψυχῆ του.

ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΡΑ ή έλαφίνα κίνησε από τά χαράματα και πήγε στην καλύβα. Βρήκε τό παιδί νά κοιμάται κι άπόμεινε άσάλευτη ώπου ζύπνησε.

Τό τί χαρές έκανε ό Άστέρης, δέ λέγεται. Μά και κείνη χάρηκε. Έσκυψε στο μέτωπό του και τόν έγλυψε, κι αυτός πιά πήρε τό μουσούδι της, τό χείδεψε και τό φίλησε με πάθος. Ηπие ξανά από τό ζεστό κι εύωδιαστό της γάλα, έπαιξε μαζί της κι όταν τήν είδε νά φύγη χοροπηδητή τήν αποχαίρετσε με τά λιγνά του χεράκια.

Τήν παράλλη ή αύγούλα βρήκε τόν Άστέρη στο πεζούλι τής καλύβας. Άν και δέν είχε άκόμα γιαιτρευτή έντελώς, σηκώθηκε νά προσαπτηση τή φιλενάδα του. Ηταν σίγουρος πώς θά ξανάρθη. Κι αληθινά, δέν άργησε νά φανῇ. Είχε φέρει και τά δυό μικρά της, πού ήταν σάν ψεύτικα. Παίξαν, όλοι μαζί κάμποση ώρα, ήπие τό γαλατάκι του τό παιδί και χωρίστηκαν, γιατί έτσι έπρεπε, όσο κι αν αυτό τους έκανε νά πονέσουν.

Γιά πολλήν καιρό ή έλαφίνα δέν άφησε νηστικό τόν άγαπημένο της. Όσπου μιá μέρα φάνηκε ό άδερφός τοῦ πατέρα του, φερμένος από τό μακρινό του νησί, και τόν πήρε μαζί του — με πολλή δυσκολία όμως. Τίποτ' άπ' όσα τοῦ έταζε δέν έβάζε μπρός στά χάδια και τό γάλα τής παραμάνας του. Κ' εκείνη στενοχωρήθηκε πού δέν τόν βρήκε. Όσο νά τό πάρη άπόφαση πώς τόν είχε χάσει γιά πάντα, δέν έπαψε νά πηγαίνει κάθε πρωινό στην καλύβα.

Ό θεός τοῦ Άστέρη κι όσοι άλλοι ακούσανε τούτη τήν παράξενη ιστορία δυσκολεύτηκαν νά τήν πιστέψουν· κι ίσως νά μῆν τήν πολυπιστεύης και σύ, άναγνώστη μου. Κι όμως είναι πέρα γιά πέρα αληθινή.

Η ΞΗΡΑ ΚΑΙ Η ΘΑΛΑΣΣΑ

ΑΝΑΛΟΓΑ με την έκτασή της, καμμιὰ χώρα της γῆς δὲν περιβάλλεται ἀπὸ τόση θάλασσα, ὥστε ἡ πατρίδα μας. Ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπο νὰ γνωρίσωμε καλύτερα τὸ ὕψος τοῦ στοιχείου, ποὺ τόση ὁμορφιά δίνει στὸν τόπο μας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἀρχαιότατα χρόνια ὑπῆρξε πηγὴ πλούτου καὶ αἰτία πολιτισμοῦ γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας.

Ὅλοι μας ξέρομε ὅτι τὰ 3)4 περίπου ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς καλύπτονται ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἐνῶ μόλις τὸ 1)4 τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἀποτελεῖ ὁ,τι ὀνομάζομε ξηρὰ. Ἐὰν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ταξιθεύσαμε καὶ ἐμεῖς στὸ διάστημα σὰν ἀστροναῦτες, καὶ ἀπὸ τὴ μακρινὴ ἐκείνη ἀπόστασι νὰ παρατηρήσωμε τὴ γῆ μας, ἀσφαλῶς ὄχι μόνο θὰ μᾶς ἔκανε ἐντύπωσι ἡ ἀπεραντοσύνη τῆς θάλασσας, ἀν τὴν συγκρίνωμε με τὴν ξηρὰ, ἀλλὰ καὶ θὰ διακρίναμε με τὰ ἴδια μας τὰ μάτια τὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων, ποὺ τώρα προσπαθοῦμε νὰ συλλάβωμε περισσότερο με τὴ φαντασία μας.

Ἡ θάλασσα ὅμως δὲν εἶναι πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ξηρὰ μονάχα κατὰ τὴν ἔκτασι. Καὶ ὁ ὄγκος τῶν νερῶν, ποὺ σκεπάζουν τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς, εἶναι πολὺ-πολὺ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν ὄγκο τῆς ξηρᾶς. Ὁ ὄγκος τῶν νερῶν τῆς θάλασσας υπολογίζεται σὲ 1380 ἑκατομμύρια κυβικὰ χιλιόμετρα, ἐνῶ ἡ ξηρὰ εἶναι μονάχα 96 ἑκατομμύρια — 15 φορές δηλαδὴ μικρότερη.

Ἐὰν δηλαδὴ θὰ ἦταν δυνατό νὰ ἔχωμε στὴ διάθεσί μας ἀμέτρητα κυβικὰ δοχεῖα, με πλεονά 1600 μέτρα, μέσα στὰ δοχεῖα αὐτὰ νὰ βάλωμε τὸ νερὸ ὅλων τῶν θαλασσῶν καὶ νὰ τὰ τοποθετήσωμε στὴ σειρὰ, θὰ ἐσχηματίζαμε τέσσαρες σειρές, ποὺ θὰ ἔφθαναν ἀπὸ τὴ γῆ ἕως τὸν ἥλιο. Ἀν ἐκάναμε τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν ξηρὰ, τὰ τεράστια αὐτὰ κυβικὰ δοχεῖα, ποὺ θὰ περιείχαν τὰ ὕλικά ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ξηρὰ, μόλις θὰ ἐπικρανοῦν τὸ 1)4 τῆς ἴδιας ἀποστάσεως.

Ἀν τώρα συγκρίνωμε τὰ ὕψη τῆς ξηρᾶς με τὰ βάρη τῆς θάλασσας, καὶ ἐδῶ θὰ διαπιστώσωμε τίς μεγάλες διαφορὲς ποὺ ὑπάρχουν μεταξὺ

τῶν καὶ πόσο ἡ θάλασσα ὑπερτερεῖ τὴν ξηρὰ.

Τὸ ὕψιότερο σημεῖο τῆς ξηρᾶς ὅπως ξέρομε, εἶναι ἡ κορυφὴ Ἐβερεστ, στὴν ὁροσειρὰ τῶν Ἰμαλαίων, ποὺ φθάνει τὰ 8.843 μέτρα. Τὸ μεγαλύτερο βάθος τῆς θάλασσας, ποὺ εἶναι γνωστὸ μέχρι σήμερα — βρίσκεται στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ — φθάνει τὰ 11.340 μέτρα. Θὰ ἦταν δηλαδὴ δυνατόν στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ βυθιστῇ ὁλόκληρο τὸ Ἐβερεστ καὶ πάνω ἀπὸ τὴν κορυφὴ του νὰ μείνῃ ἓνα βάθος 2.500 μέτρων.

Ἀς κάμωμε ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη σύγκρισι. Ἀν ἦταν δυνατόν ὅλη ἡ θάλασσα νὰ ἔχῃ παντοῦ τὸ ἴδιο βάθος καὶ ὅλη ἡ ξηρὰ τὸ ἴδιο ὕψος, τότε ἡ μὲν θάλασσα θὰ εἶχε μέσον βάθος, ὅπως λένε, 3.780 μέτρων, ἐνῶ ἡ ξηρὰ θὰ εἶχε μέσον ὕψος 690 μέτρων. Μὲ ἄλλους λόγους, θὰ ἦταν δυνατόν ὅλη ἡ ξηρὰ νὰ βυθιστῇ μέσα στὴ θάλασσα καὶ πάλι τὸ ὕψος στοιχεῖο νὰ ἔχῃ παντοῦ βάθος 3.000 μέτρα.

Μολοντὶ ὅμως ἡ θάλασσα εἶναι τόσο πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ξηρὰ καὶ στὴν ἔκτασι καὶ στὸν ὄγκο καὶ στὸ βάθος, τὰ πράγματα ἀλλάζουν, ἀν τὴν συγκρίνωμε με τὸν ὄγκο ὁλόκληρης τῆς γῆς ἢ καὶ μόνο με τὸ στερεὸ φλοιὸ τῆς, τοῦ ὁποῖου τὸ πάχος υπολογίζεται σὲ 120 χιλιόμετρα. Τὸ τεράστιο βάθος τῆς θάλασσας μόλις φθάνει τὸ 1)10 τοῦ πάχους τοῦ στερεοῦ αὐτοῦ φλοιοῦ, ὁ ὁποῖος προχωρεῖ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὴν καὶ σχηματίζει τίς ἀπέραντες φυσικὲς λεκάνες, μέσα στίς ὁποῖες περιέχονται οἱ ὠκεανοί.

Καὶ κάτι ἄλλο θὰ ἐκινούσε τὴν περιέργειά μας, ὅπως θὰ ἐξετάζαμε τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς μέσα ἀπὸ τὸ διαστημόπλοιό μας. Ἡ κατανομή τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θάλασσας. Ἡ μεγαλύτερη ἔκτασι τῆς ξηρᾶς βρίσκεται στὸ βόρειο ἡμισφαίριο τῆς γῆς, ἐνῶ τὸ νότιο καταλαμβάνεται σχεδὸν ὁλόκληρο ἀπὸ τὴ θάλασσα σὲ μιὰ συνεχῇ καὶ ἀδιάκοπη ἔκτασι.

Τὴν ὁδῶν αὐτὴ ἔκτασι οἱ γεωγράφοι, γιὰ εὐκολία, τὴ χωρίζουν σὲ τεράστια τμήματα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομε ὠκεανούς. Εἶναι δὲ ὅπως ξέρομε πέντε: ὁ Εἰρηνικός, ποὺ εἶ-

ναι καὶ ὁ μεγαλύτερος στὴν ἔκτασι, πολὺ μεγαλύτερος, ἀπὸ ὅλη τὴν ξηρὰ, ὁ Ἀτλαντικός, ὁ Ἰνδικός, ὁ Βόρειος παγωμένος καὶ ὁ Νότιος παγωμένος ὠκεανός.

Ὑστερα ἀπὸ ὅσα εἴπαμε δὲν εἶναι καθόλου νὰ καταλάβωμε ὅτι ἡ θάλασσα ἔχει τεράστια σημασία γιὰ τὴ γῆ μας καὶ τὴ ζωὴ ποὺ ὑπάρχει ἐπάνω σ' αὐτή. Ὅχι μόνο γιὰτὶ μέσα στὴ θάλασσα ζοῦν ἀμέτρητα ὄντα, ἀλλὰ τόσο μικρά, ὥστε μόνο με τὸ μικροσκόπιο ἡμπορεῖ νὰ τὰ διακρίνῃ κανεὶς, καὶ ἄλλα τόσο μεγάλα, τόσο τεράστια, — ὅπως οἱ φάλαινες — πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο ζῷο τῆς ξηρᾶς. Καὶ τὰ ὄντα αὐτὰ δὲν ζοῦν μονάχα κοντὰ στὰ παράλια, ὅπου τὸ βάθος εἶναι μικρὸ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου φθάνει νὰ φωτίξῃ τὸ βυθό. Ζωντανοὶ ὁργανισμοὶ ζοῦν καὶ στὰ μεγάλα βάθη, ὅπου ἡ πίεσις τοῦ νεροῦ εἶναι τρομακτικὴ καὶ τὸ σκοτάδι ἀπόλυτο, γιὰτὶ τὸ φῶς δὲν φθάνει, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ ὡς ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα, μᾶς λένε οἱ ἐπιστήμονες, εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ ἀν δὲν ὑπῆρχε, εἶναι ζήτημα ἀν θὰ ὑπῆρχε καὶ ζωὴ ἐπάνω στὸν πλανήτη μας, ὅπως τουλάχιστον τὴν ξέρομε σήμερα.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τὸ φθινόπωρο χίμηξε
σὰν πουλάκι διωγμένο
μπήκε μέσα στὴν κάμαρα,
ἄχ, πουλάκι, — ψυχή.

Τὸ φθινόπωρο φύσηξε
ἀεράκι ὠργισμένο
τὰ χαρτιά τοῦ γραφείου μου
τὰ σκορπᾷ ὡς καὶ κεῖ.

Τὸ φθινόπωρο φύσηξε
μακριὰ ἀπὸ πέρα
καὶ τριγύρω ξεχρόθηκε
μουσικὴ κι εὐωδιά.

Τὸ φθινόπωρο ἔφτασε.
Ἀχ, γλυκειὰ μου μητέρα,
πῶς ἐμίκρυνε ἡ μέρα!
— Καλησπέρα, παιδιά!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΕΝΑ ΑΥΤΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

ΟΤΑΝ ὁ Ἀθανάσιος Διάκος ἐπέταξε τὰ ῥάσα κι ἀποφάσισε νὰ γίνῃ στρατιώτης τῆς σκλαβωνικῆς Πατριᾶς, πῆγε νὰ καταταχθῇ στὸ σῶμα τοῦ Σκαλτσοδήμου. Ὁ δοξασμένος ἐκεῖνος ὀπλαρχηγὸς τὸν πῆρε στὴν ἀρχὴ μονάχα «γιὰ τ' ἀσκή», πολὺ σύντομα ὅμως, ἐκτιμώντας τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐξυπνάδα του, τὸν ἔκανε πρωτοπαλλήκαρό του.

Χωρίστηκαν ἀργότερα, πῆγε μετὸν Ὀδυσσεά. Ἀνδρῖτσο ὁ μελλοντικός ἐπικὸς ἥρωας τῆς Ἀλαμάνας, κι ὅταν ὁ Ἀνδρῖτσος ἐφυγε ἀπὸ τὴ Λιβαδιά, τὰ παλληκάρια του τὸν ἀνακήρυξαν ἀρχηγό τους.

Τὶς παραμονὲς τοῦ ξεσηκωμοῦ ὁ Διάκος, μπροστὰ στὸν ἀπεσταλμένο τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας Λ. Ζαφίρη, τὸν ἐπίσκοπο Ἀμφίσσης Ἡσαΐα καὶ τοὺς προστοῦς, ὠρκίστηκε στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο νὰ δώσῃ καὶ τὸ αἷμα του ἀκόμη γιὰ τὴ Λευτεριά.

Στὶς 26 τοῦ Μάρτη (1821) ὁ Διάκος ἐκατάφερε νὰ ξεγελάσῃ τὸ βοῦδόδα τῆς Λιβαδιάς Χασάν Ἀγά καὶ νὰ τοῦ πάρῃ μπουνιουρντί (διαταγὴ) στρατολογίας, τάχα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ χτυπήσῃ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Τουρκίας.

Τὴν ἄλλη μέρα στὴ μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκά — ποὺ ἦταν γιὰ τὴ Ρούμελη ὅ,τι ἡ μονὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας γιὰ τὸ Μοριά — ἐγινε δοξολογία κι ὁ ἐπίσκοπος Ἡσαΐας ὕψωσε στὸ προαύλιο τὴ σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως.

Στὶς 28 ὁ Ἀθανάσιος Διάκος πῆρε σβάρνα τὰ χωριά κι ἄρχισε νὰ στρατολογῇ φανερά, μιὰ κι εἶχε στὸ σελάχι τὸ μπουνιουρντί τοῦ βοῦδόδα τῆς Λιβαδιάς, προσπαθώντας με κάθε τρόπο νὰ μαζέψῃ ὅσους περισσότερους ἄντρες μποροῦσε.

Ὅταν ἔφτασε στὴν Κάπραινα (Χαιρώνεια), ἔγραψε στοὺς Ἀραχωβίτες τὸ γράμμα αὐτό, ποὺ δημοσιεύουμε αὐτοῦσιο, χωρὶς καμμιὰ ὀρθογραφικὴ ἢ συντακτικὴ διόρθωση:

Τοῖς ἀγαπητοῖς μου

Ραχωβήταις ὕγιως

εἰς Ράχωβαν

Αἰδεσιμώτατε ἄγιε Πρωτόπαπα καὶ Παπαδημήτρι εὐλαβῶς προσκνῶ καὶ ἀγαπητοί μου Γεωργάκη Σιδερά καὶ Γιάννη Ἀλεξάνδρη.

Σὰς φανερόνω λαμβάνοντας τὸ παρόν μου ἀμέσως νὰ σηκωθῇτε νὰ μαζέξετε ὅλους τοὺς ἁγιάδες νὰ μοῦ ξημερῶσετε Τρίτη πουρνὸ εἰς Λυκούρεσι (') ὅπου νὰ ἔλθετε ὅλοι: 200: διακόσιοι ὀνομάτοι καὶ τῆς ὥρας μαζὺ με τὰ ἄρματα σας νὰ πάρετε καί: 10: φορτώματα ψωμι καὶ κρασί καὶ ἐλιές καὶ ὅλον τὸν τζημπεανὲν (') ὅπου ἔχετε μαπαροῦτι καὶ κουρσοῦμια (') καὶ νὰ μοῦ φέρετε καί: 6: ἔξη ἄλλοιο καλὰ μεζηλιάρικα (') καὶ ἔτσι νὰ μοῦ ἀκολουθήσετε ἐξ ἀποστάσεως.

Ὑγιένεται

1821:28

Μαρτίου

Κάττερνα

ὁ ἀγαπητός σας
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ
(Τ. Σ.)

Στὸ περιθώριο: «Γιάννη Ἀλεξάνδρη καὶ Παπαγεωργάκη αὐτοί σας νὰ πάρετε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐν τῷ ἅμα νὰ μοῦ εὑρεθῇτε ἐδῶ».

Τὸ γράμμα εἶναι σύντομο κι ἀπλό, φανερόναι ὅμως τὸν ἀποφασιστικὸ χαρακτήρα καὶ τὴ φλογερὴ φιλοπατρίδα τοῦ ἐπικοῦ πολεμιστῆ, ποὺ στὸν ἀνθ' τῆς ἡλικίας του βρῆκε φοβερὸ θάνατο ἀπὸ τοὺς προαιώνιους ἐχθροὺς τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΔΑΝΑΟΣ

- (1) Μοναστήρι κοντὰ στὴ Χαιρώνεια.
- (2) Πολεμοφόδια.
- (3) Βόλια.
- (4) Γεῆρορα, ταχυδρομικά.

ΓΝΩΜΙΚΑ

★ "Ολοι οἱ θησαυροὶ τῆς γῆς δὲν ἀξίζουν τὴν εὐτυχία ποὺ νιώθεις ὅταν σ' ἀγαποῦν.

ΚΑΛΝΤΕΡΟΝ

★ "Ἡ φιλία εἶναι μιὰ χαρὰ ποὺ μεγαλώνει ὅσο περισσότερο παληώνει.

ΠΕΡΣΙΚΗ ΠΑΡΟΙΜΙΑ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΗΤΕ ΟΤΙ:

1) Πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν καὶ νὰ μᾶς σταλοῦν τὸ ταχυτέρων: τὸ Γενικὸν Δελτίον ἐγγραφῆς τοῦ σχολείου εἰς τὸν Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ καταστάσεις ἐγγραφῆς Ἐρυθροσταυριτῶν.

2) Ἐπιστροφὰ φυλλαδίων Περιδοικῶν γίνονται δεκταὶ μὴ ὀν μέχρι τέλους τοῦ ἐπομένου μηνός: δηλ. τεύχη Νοεμβρίου 1965 θὰ γίνωνται δεκτὰ μόνον μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1965.

3) Τὰ ἐμβάσματα διὰ τὸ Περιδοικὸν νὰ μὴ στέλλωνται προσωπικῶς, ἀλλὰ ἀπὸ σὺν πῶς «Ἑλληνηκὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος», ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1, — διότι ἄλλως δυσχεραίνεται ἡ εἰσπραξις.

4) Ὑπάρχουν εἰς τὰ Γραφεῖα μας ὠρεῖα μεταλλικὰ σήματα Ε.Ε.Σ.Ν. ἀντὶ 0,50 δρχ. ἑκαστον, τὰ ὁποῖα ἀποστέλλονται κατόπιν παραγγελίας καὶ ἐμβάσματος τοῦ ἀντιτίμου.

5) Πρέπει νὰ στέλλετε εἰς τὰ γραφεῖα μας σύντομον περίληψιν τῆς Ἐρυθροσταυρικῆς δράσεως τῶν μαθητῶν διὰ νὰ δημοσιεύωμεν εἰς τὸ Περιδοικὸν καὶ νὰ ἐνημερώνωμε σχετικῶς τὴν Γενεύην.

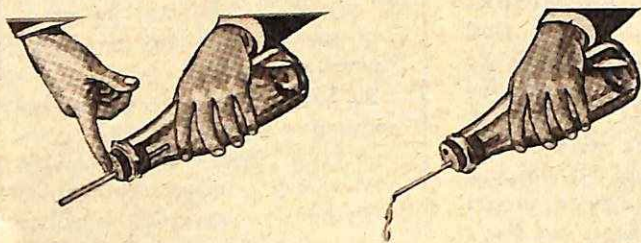
6) Αἱ ἀποστελλόμεναι πρὸς δημοσίευσιν φωτογραφίαι νὰ ἀπεικονίζουσιν Ἐρυθροσταυρικὴν δράσιν καὶ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν παραστατικώτεραι, ὥστε ἡ ἐπεξηγήσις νὰ εἶναι σχεδὸν περιττή (π.χ. μαθηταὶ φυτεύοντες δέντρα, ὄχι μεταβαλόντες ἢ ἐπιστρέφοντες κ.λ.π.) καὶ τὰ πρόσωπα νὰ φαίνωνται τελείως ἀπορροφημένα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποῖαν ἐκτελοῦν.

Ο ΑΕΡΑΣ

ΟΛΟΙ ξέρουμε ότι ο αέρας είναι παντού ολόγυρά μας: ο αέρας περιέχει το οξυγόνο το οποίο αναπνέουμε. Χωρίς αέρα δεν μπορούμε να ζήσουμε.

Ο αέρας επηρεάζεται από την θερμότητα και το ψύχος. Η θερμότης διαστέλλει τον αέρα και διά της διαστολής ο αέρας γίνεται ελαφρότερος. Το ψύχος αντιθέτως τον συστέλλει και τον κάνει βαρύτερο. Με το να γίνεται ο αέρας βαρύτερος κατεβαίνει προς την γη.

Ο αέρας κάνει πολλές δουλειές για σās. Συχνά θα προσπαθήσατε να χύσετε στο ποτήρι σας γάλα από

το κοντί της κονσέρβας. Πώς το καταφέρατε; *Αν τρυπήσατε μόνον μία φορά το καπάκι, το γάλα χύθηκε δύσκολα. *Αν, αντιθέτως, ανοίξετε δυο τρύπες, το γάλα θα χυθή εύκολα. Μπορείτε να το εξηγήσετε αυτό; *Ίσως μερικά πειράματα θα σās βοηθήσουν να κατανοήσετε γιατί το γάλα χύνεται ευκολότερα όταν υπάρχουν δυο τρύπες στο κοντί.

Γεμίστε νερό μια μικρή φιάλη. Σκεπάστε το στόμιό της μ' ένα κομμάτι τετράγωνο χαρτί και γυρίστε την απότομα. Αφαιρέστε τότε το οριζόντιο χαρτί. Θα χυθή το νερό από την φιάλη; *Όχι. Τί άραγε το συγκρατεί τώρα;

*Εφαρμόστε ένα φελλό στερεά στο στόμιο μιας φιάλης γεμάτης νερό. Κάντε δυο τρύπες στον φελλό και περάστε στη μία ένα καλαμάκι από αυτά που χρησιμοποιούμε για να πιούμε μια πορτοκαλάδα. Τώρα σκεπάστε τη μια τρύπα και προσπαθήστε ν' αδειάσετε την φιάλη από την άλλη, όπου έχετε προσαρμόσει το καλαμάκι. Θα δήτε ότι αυτό δεν γίνεται. *Εάν όμως σηκώσετε το δάκτυλό σας από την άλλη τρύπα, τότε αμέσως το νερό θ' αρχίσει να τρέχει από το καλαμάκι. Γιατί άραγε γίνεται αυτό;

*Ενώσω το δάκτυλό σας σκεπάζει την τρύπα του φελλού ο αέρας δεν μπορεί να εισέλθει στην φιάλη. Αντιθέτως, μόλις απομακρύνετε το δάκτυλό σας από την τρύπα, ο αέρας θα μπη στην φιάλη. Και τότε ο βαρύτερος αέρας μπαίνει, όσο το νερό τρέχει από το καλαμάκι.

Μπορείτε τώρα να εξηγήσετε γιατί είναι απαραίτητο να κάνουμε δυο τρυπούλες στην κονσέρβα με το γάλα; *Όταν υπάρχει μία μόνον τρύπα ο αέρας πιέζει από κάτω το γάλα και δεν το αφήνει να τρέξει. *Όταν,

Ο ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΛΥΡΙΣΜΟΣ

«Ευρήκαμεν ἰὸν Μεσσίαν»

Τῆς Βηθσαϊδᾶ ὁ «Πρωτόκλητος», πὺν χρόνια παρεύοντας στὴ λίμνη τῆς, ἐξοῦσε τοῦ Λυτρωτοῦ των τὸ ὄνειρο, καὶ αἰώνια σὲ λίγο ἀπ' τὸ σταυρὸ του θὰ μνηοῦσε

στὴν ξένη τῶν Πατρῶν ἀκτὴ, συμπόνια τὸ κῶμα πὺν δὲν τοῦ δειξε, κι ἄς σποῦσε ἐμπρὸς στ' ἀγνά του μάτια, τὰ περόνια τοῦ πόνου του νὰ δρόσιζε ὡς βογγοῦσε,

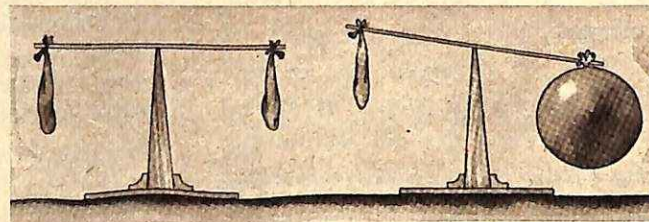
τῆς Βηθσαϊδᾶ ὁ Πρωτόκλητος, κι ὁ πρῶτος «ἄριστος μύστης» γίνεται, ὅπως τρέχει στὸν ἀδελφόν του τὸ ἄγγελμα νὰ φέρη.

Πάει τῆς κατάρας, λέγει, τὸ ἀγριοκαίρι, πὺν σήκωσε τοῦ βήματός του ὁ κρότος τὸ δέιλι στὴν Ἑδέμ· «ζῶν μάννα βρέχει».

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

αντιθέτως, υπάρχουν δύο τρυπούλες, ο αέρας μπαίνοντας από την μία πιέζει το γάλα να χυθή από την άλλη. Αυτό ακριβώς γίνεται γιατί ο αέρας έχει πίεση. Και ο αέρας έχει πίεση επειδή έχει βάρος. Μπορούμε ν' αποδείξουμε ότι ο αέρας έχει βάρος κάνοντας το εξής πείραμα: *Ας τοποθετήσουμε δύο ξεφούσκωτα μπαλόνια ίσου βάρους στις δυο άκρες ενός ζυγού. *Εάν φουσκώσουμε το ένα, θα δούμε ότι ο ζυγός γέρνει προς το μέρος του. *Όσο δε περισσότερο φουσκώνουμε, τόσο περισσότερο ο ζυγός γέρνει. Αυτό αποδεικνύει ότι ο αέρας αναμφισβήτητα έχει βάρος.

Φαντασθήτε ένα μεγάλο γυάλινο κοντί μακρὸν 90

ἐκατοστά, φαρδὸν καὶ ψηλὸ ἐπίσης 90 ἐκατοστά, γεμάτο αέρα. *Αν τὸ κοντί εἶναι τοποθετημένο κοντὰ στὴ θάλασσα, ὁ αέρας, πὺν εἶναι μέσα ζυγίζει περίπου ἓνα κιλό. Σκεφθῆτε πόσο περισσότερος αέρας εἶναι γύρω σας. *Ὁλος αὐτὸς ὁ αέρας σās πιέζει συνεχῶς. Πιέζει τὴ γῆ καὶ τὸ καθετὶ πάνω στὴ γῆ. Οἱ ἐπιστήμονες γνωρίζουν ὅτι ἡ πίεση τοῦ αέρα στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας εἶναι γύρω στὰ 7 1/2 κιλά σὲ κάθε τετραγωνικὸ ἐκατοστὸ (πόντο).

ΥΠΕΡ ΒΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΣΤΙΩΝ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 2)

γισε τοὺς δικούς του. Εἶναι ὁλοφάνερο πὺς μέσα στὴ συνείδησή του μιλοῦσε ἐκείνη τὴν ὥρα κάτι πέρα ἀπὸ τὴν πρακτικὴ φρόνηση καὶ τὸν πολιτικὸν ρεαλισμό. Μέσα στὴ νύχτα, στὸ σαλονάκι αὐτὸ ὅπου βρισκόταν μόνος του ὑπόλογος ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα, ἐντολοδόχος τῆς, ὁ Μεταξᾶς ἄκουσε μέσα στὸ αἷμα του τὴ βαθειὰ φωνὴ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. *Ὅταν ἀποδιάβασε τὸ κείμενο, σήκωσε τὰ μάτια του, κοίταξε καλὰ τὸν πρεσβευτὴ καὶ με φωνὴ συγκινημένη ἀλλὰ στέρεα, εἶπε:

—Ὡστε λοιπὸν, πόλεμος.

Ταραγμένος ὁ Γκράτσι, προσπάθησε νὰ μετριάσῃ τὴν ἐντύπωση, νὰ ἐξηγήσῃ. Ἰσχυρίστηκε πὺς αὐτὸ δὲν ἦταν καθόλου ἀπαραίτητο: Ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις, ἀπεναντίας, εἶχε τὴν ἐλπίδα πὺς ἡ ἐλληνικὴ θ' ἀποδεχόταν αὐτὰ πὺς τῆς ζητοῦσε ἡ διακοίνωση, θ' ἄφηνε νὰ μπουὺν τὰ ἰταλικά στρατεύματα. Ἡ κίνησή τους θὰ ἀρχίζε στὶς 6 τὸ πρωῒ.

—Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ Μεταξᾶς. Καὶ πὺς φανταζόσαστε, ἀκόμα κι ἂν ὑποθεθῇ πὺς θὰ εἶχα τὴν πρόθεση νὰ συγκατατεθῶ, πᾶγμα πὺς ἀποκλείεται, ὅτι θὰ προλάβαινα μέσα σὲ τρεῖς ὥρες νὰ ξυπνήσω τὸ Βασιλέα, νὰ καλέσω τὸν Ὑπουργὸ τῶν Στρατιωτικῶν, τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ Ἐπιτελείου, νὰ βάλω σὲ κίνησις ὅλες τὶς τηλεγραφικὲς ὑπηρεσίαι τοῦ Στρατοῦ, νὰ δώσω στὰ τμήματα τῶν συνόρων τὶς ἀναγκαῖες ὁδηγίαι;

Τὸ ὑποκριτικὸ καὶ βάνουσο ἀδιέξοδο, πὺς ἦταν κι ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ τηλεσιγράφου, ὑπογραμμίζονταν ἀπὸ τὸν Ἑλληνα πρωθυπουργὸ γιὰ νὰ γίνῃ κατὰφωρη ἡ κακοπιστία ἐκείνων πὺς τὸ συνέταξαν. Ὁ Γκράτσι, ἐκτεθειμένος ἀσχημα, δοκίμασε νὰ παρατηρήσῃ πὺς τὸ πᾶγμα δὲν τοῦ φαινόταν καὶ τόσο ἀδύνατο· ζήτησε νὰ ὑποδείξῃ τρόπους, μέτρα.

—Καὶ ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ στρατηγικὰ σημεῖα πὺς θέλει νὰ καταλάβῃ ἡ κυβέρνησή σας; ρώτησε ὁ Μεταξᾶς.

—Δὲν ἔχω τὴν παραμικρὴ ἰδέα, Ἐξοχώτατε. Δὲν μ' ἔχουν πληροφορήσει σχετικῶς.

—Ὡστε βλέπετε πὺς πρόκειται γιὰ πόλεμο. Ἡ εὐθύνη θὰ βαρύνῃ ἀποκλειστικὰ τὴν ἰταλικὴν κυβέρνησις. Ἡ ἔξερε κάλλιστα πὺς τὸ μόνον πὺς ἐπιθυμοῦσε ἡ Ἑλλάς ἦταν νὰ παραμείνῃ οὐδετέρα. Ἡ ἔξερε ὅμως καὶ πὺς ἤμασταν ἀποφασισμένοι νὰ ὑπερασπίσουμε ἀπέναντι σ' ὅποιονδήποτε τὸ ἐθνικὸ μας ἔδαφος.

Ὁ Γκράτσι σηκώθηκε.

—Διατηρῶ τὴν ἐλπίδα, εἶπε, πὺς θὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν σας τὴ διαβεβαίωση τῆς διακοινώσεως ὅτι ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις δὲν ἐπιβουλεύεται τὰ κυριαρχικά δικαιώματα καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος. Θὰ περιμένω τὴν ἀπάντησή σας ὡς τὶς ἔξη, στὴν πρεσβεία.

Ὁ Μεταξᾶς δὲν ἀποκρίθηκε. Μὲ ἀξιοπρέπεια, ἄφησε τὸν πρεσβευτὴ νὰ καταλάβῃ πὺς ἡ συνομιλία εἶχε τελειώσει. Μόνον στὴν πόρτα τοῦ κήπου, κάτω, στὸ κατώφλι πὺς εἶχανε δρασκελίσαι μπαίνοντας ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας πρίν, εἶπε με βαρεῖα φωνή:

—Ἐχετε τὴ δύναμη μετὸ μέρος σας.

Τότε ὁ Γκράτσι ἐνίσωσε ντροπιασμένος. Ἡ ἀναδρία πὺς τοῦ εἶχαν ἀναθέσει νὰ ἐκφράσῃ, τοῦ ἀνέβηκε νομιάς στὸ πρόσωπο. Ὁ ἡλικιωμένος αὐτὸς ἄνθρωπος πὺς στεκόταν ἐκεῖ μπροστὰ του, καὶ τὸ ἔθνος του, εἶχανε προτιμήσει, στὴν ὑπέρτατη τούτῃ στιγμῇ, τὴν ὁ-

δὸ τῆς θυσίας παρὰ τὴν ἀτίμωση. Εἶναι τὰ λόγια ἀκριβῶς τοῦ ἰδίου τοῦ Γκράτσι, στ' ἀπομνημονεύματά του. Μ' εὐλάβεια ὑποκλίθηκε μπροστὰ στὸν Ἑλληνα πρωθυπουργὸ κι ἔφυγε μετὸ κεφάλι σκυμμένο.

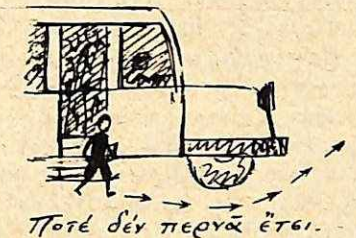
ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ

(Ἀπὸ τὸ νέο βιβλίον «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΟΠΟΙΕΙΑ 1940-41»)

ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΤΕ ΤΑ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΑ

—ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ—

Ὁ Νίκος κατοικεῖ μακριά. Καὶ γιὰ νὰ πάῃ σχολεῖο, ἢ καὶ στὸ σπίτι τῆς γιαγιάς, παίρνει λεωφορεῖο. Κι ὅμα στὴ στάση κατεβῇ, ἂν ἀντικρὺ θὰ πάῃ, ἀπ' τὸ λεωφορεῖο μπρὸς ποτὲ τοῦ δὲν περνάει.

Μὰ περιμένει. Καὶ ἀφοῦ ἐκεῖνο ξεκινήσῃ, τότε, ὅπως πάντοτε, κοιτᾷ δεξιὰ κι ἀριστερά του κι ἂν τροχοφόρα δὲν περνοῦν, χωρὶς ν' ἀργοπορήσῃ εὐθὺς ἀπέναντι περνᾷ καὶ πάει στὴ δουλειά του.

Λοιπὸν καὶ σεῖς, παιδιὰ μου, αὐτὰ νὰ μὴν τὰ λησμονήτε. Πάντα νὰ τᾶχετε στὸ νοῦ καὶ νὰ τὰ ἐκτελέτε.

Ο ΠΑΠΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ

Ποτὲ ἄπλυτα

Χορταρικὰ κι ὀπωρικὰ προτοῦ νὰ φαγωθοῦν πρέπει με κάμποσα νερά, παιδιὰ μου, νὰ πλυθοῦν.

Κι αὐτὸ καλὰ κάθε παιδί ὀφείλει νὰ τὸ μάθῃ, γιὰτὶ ἂν τὰ φάῃ ἄπλυτα πολλὰ μπόρῃ νὰ πάθῃ.

*Α, μὴν τὰ τρώτε ἄπλυτα, οὔτε μισοπλυμένα, ἂν θέτε τὴν υγεία σας, παιδιὰ μου ἀγαπημένα.

Η ΓΙΑΓΙΑ

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΑΞΙΖΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΕΠΑΙΝΟΣ

Θ. Εωμεριτάκης
2ον Δημ. Σχολ.
Τεράπετρας

Αφ. Ἀναστασίου
1ον Δημ. Σχολ.
Ἡγουμενίσσης

Δημ. Στωϊκὸς
3ον Δημ. Σχολ.
Κοζάνης

*Ανεῦρον χρήματα καὶ τὰ παρέδωσαν στοὺς δικαιοῦχους

ΑΔΕΛΦΗ ΜΑΡΙΑ

ΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ φάνταζε μεγαλόπρεπο ανάμεσα στον πευκώνα και τους μπαξέδες. Τό εσωτερικό του άστραποβολούσε από καθαριότητα και τάξη. Λευκοντυμένοι οι γιατροί κ' οι αδελφές μπαινόβγαιναν αθόρυβα στα έργαστήρια, στο χειρουργείο, στους θαλάμους των άρρώστων. Πού και πού άκουγόταν ο στεναγμός κάποιου πονεμένου ή το τρίξιμο μιας πόρτας ή ενός κρεβατιού.

Σε χωριστούς θαλάμους νοσηλεύονταν οι άντρες, οι γυναίκες, τα παιδιά. Φρεσκοβαμμένοι οι τοίχοι και τα έπιπλα. Πεντακάθαρα σεντόνια στα κρεβάτια.

Ο ωραιότερος θάλαμος ήταν δοσμένος στα παιδιά. "Αμοιρα παιδάκια, τα περισσότερα με χρόνιες παθήσεις στα κοκκαλάκια τους, που τα κρατούσαν κατάκοιτα με τους μήνες, πολλές φορές με τα χρόνια. Μακριά απ' το σπίτι τους, μακριά απ' τους φίλους. Η Παναγία όμως δε λείπει ούτε στιγμή από κοντά τους. Έχει τάξει αντιπρόσωπό της τη λευκοντυμένη νέα που τώρα σκύβει χαμογελώντας πάνω απ' τον άρρωστο του τελευταίου στη σειρά κρεβατιού.

Αδελφή Μαρία. Ένας άγγελος στη γη! Ένα διαμάντι που με τις φωτερές ανταυγείς του χύνει φως στα σκοτάδια του πόνου.

Από κρεβάτι σε κρεβάτι προχωρεί αθόρυβα, σχεδόν άυλα, ή Λευκή Αδελφή (όπως τη λένε οι άρρωστοι) και σκύβοντας χαϊδεύει τα χεράκια που σηκώνονται προς το μέρος της. Βρίσκει για κάθε παιδί ένα λόγο ένθαρρυντικό.

Μισόσβηστη, πονεμένη ακούγεται απ' το βάθος ή φωνίτσα ενός μικρού: Αδελφή Μαρία!

Ναί. Ποιός με φώναζε; Ρωτάει τρέχοντας προς τα εκεί απ' όπου είχε άρχισε την περιουσία της.

Αδελφή Μαρία. Ξανακούστηκε ή φωνή.

Έρχομαι. Τι είναι, Πάνο μου; είπε σαν έφτασε κι έσκυψε αποπάνω του.

Στο κρεβάτι κοιτόνταν ένα αγοράκι ως 8 χρονών με όμορφο, μα χλωμό προσωπάκι. Ήταν ο Πάνος, το πιό ενδιαφέρον περιστατικό του θαλάμου. Η άρρώστεια του, μολονότι γνωστή στους γιατρούς, τους δημιουργούσε προβλήματα. Προβλήματα που αν λυνόντουσαν με επιτυχία, ο μικρός θα παραδινόταν στους δικούς του άκέρους. "Αν όμως δεν λυνόντουσαν...

Αυτές οι άμφιβολίες κρατούσαν σε αγωνία το μικρό, πανέξυπνο άρρωστο.

Πές μου, αδελφούλα, τί λένε οι γιατροί για μένα. Τι είν' αυτό που μ' έρριξε στο κρεβάτι; Πές μου την αλήθεια σ' που δεν ξέρεις τί θα πη ψέμα!

Τί είν' αυτά, γλυκό μου αγοράκι; Τόν μάλωσε απαλά ή αδελφή. Πριν λίγο σ' άφησα χαρούμενο και γελαστό. Τι σ' έκαμε πάλι να στενοχωρηθής;

Οι σκέψεις, αδελφούλα μου. Οι μαύρες σκέψεις που με τυραννούν. Πές μου, θα γίνω ποτέ καλά;

Και βέβαια θα γίνης. Έχε ύπομονη και κάθε φορά που σουρχονται οι κακές σκέψεις να τις διώχνης με μια προσευχή. Ο καλός μας ο Χριστούλης αγαπάει πολύ τα παιδάκια. Κ' ή "Αγια Μάνα Του, που ύπόφερε

τόσο. Ζητώντας τη βοήθειά Του να είσαι βέβαιος πώς θα στην δώσουν. Αλλά θα στην δώσουν όταν Έκεϊνοι τ' αποφασίσουν.

Εύχαριστώ, αδελφούλα. Βαθειά μου πιστεύω πώς Έκεϊνος που μ' έπλασε κι οι καλοί μας οι γιατροί δεν θα μ' αφήσουν ν' άφανιστώ. Αλλά τότε! Πότε! Κουράστηκα τόσους μήνες στο κρεβάτι.

Κουράγιο, παιδί μου, του ψιθύρισε φεύγοντας ο λευκοντυμένος άγγελος.

Λίγο άργότερα, βγαίνοντας απ' το θάλαμο ή αδελφή σκεφτόταν πόσο τραγική ήταν ή τύχη αυτού του παιδιού. Είχε όλα τα συστατικά από τα όποια φτιάχνονται οι μεγάλοι άνθρωποι. Λογική τετράγωνη και αντίληψη που δεν είχαν παιδιά διπλά στην ηλικία του. Κι όμως, αντί αυτά τα χαρίσματα να καλλιεργούνται στο θρανίο, σπαταλιόντουσαν στο κρεβάτι του πόνου.

Βδομάδες άργότερα, τρεις-τέσσεροι γιατροί, καθισμένοι στο γραφείο του Διευθυντού της Κλινικής, συζητούν για την άρρώστεια του Πάνου. Ακούγοντάς τους κανείς καταλαβαίνει ότι δεν έχουν ακόμα διώξει τις άμφιβολίες που τους κατέχουν. Πριν τελειώσουν τη συζήτηση ο Διευθυντής λέει σαν συμπέρασμα:

Πιστεύω πώς σ' ένα-δυό μήνες θα ήχη ώριμάση ή κατάσταση ώστε να μπορέσουμε να χειρουργήσουμε. Ως τότε θα ήχη επιστρέψει από το έξωτερικό κι ο συνάδελφος που σ' έχω μιλήσει. Είμαι βέβαιος πώς αν τον έχουμε κοντά μας, με την πείρα που πρέπει να έχη αποκτήσει στα ξένα Νοσοκομεία, όλα θα πάνε καλά. Έν τω μεταξύ πρέπει να τονίσω πόσο ευεργετική είναι πάνω στο άρρωστο παιδί ή επίρροή της αδελφής Μαρίας. Καταλληλότερο συμπαραστάτη δε θα μπορούσαν να έχουν οι μικροί μας άρρωστοι απ' αυτή την είκοσάχρονη κοπέλα που ξέρει να αφιερώνει όλη της την ψυχή στους πονεμένους...

Μέσα Δεκεμβρίου. Οι ζεστές ήμέρες του καλοκαιριού έχουν δώσει τη θέση τους στις ψυχρές ήμέρες του Δεκέμβρη. Ο χειμώνας σ' αυτά τα μέρη άργεί νάρθη κι όταν έρθη διαρκεί πολύ λίγο. Οι άρρωστοι, εξακολουθούν να κάνουν τον περίπατό τους στους κήπους κάτω απ' το άγρυπνο μάτι λευκοντυμένων συνοδών. Τα παιδιά συχνά τα συνοδεύει ή αδελφή Μαρία και τότε μ' ένα παραμυθάκι, τότε μ' ακίνδυνα παιχνιδάκια τα γιομίζει χαρά κι άνακούφιση. Ο Πάνος Άνάρτης όμως, δεν βρίσκεται ανάμεσά τους. Δεν πρέπει να σηκωθεί απ' το κρεβάτι του.

Εβδομάδα των Χριστουγέννων. Η εγχείρηση όρίστηκε για την προπαραμονή. Όλοι είναι συγκινημένοι, περισσότερο βέβαια ο Πάνος κι οι γονείς του.

Την προηγούμενη της εγχείρησης, μαθεύτηκε το σπουδαίο νέο. Ο μεγάλος επιστήμονας είχε φτάσει.

Έτρεξαν, τον βρήκαν και στο γραφείο των γιατρών συζητήθηκε και πάλι ή περίπτωση του Πάνου. Ο νεοφερμένος γιατρός ενδιαφέρθηκε άμέσως, κι αφού συγχάρηκε τους συναδέλφους του για τον τρόπο που

είχαν αντιμετώπισει αυτό το άσυνήθιστο περιστατικό, ύποσχέθηκε πώς την άλλη μέρα το πρωί θα μπειναν μαζί στο χειρουργείο.

Πρωί-πρωί άρχισε ή μεγάλη προσπάθεια. Με την αγωνία ζωγραφισμένη στο πρόσωπό τους πηγαίνόερχονται στον διάδρομο του χειρουργείου οι γονείς του Πάνου.

Έχουν περάσει τρεις ώρες κι ακόμα τίποτα. Η πόρτα του χειρουργείου μένει πάντα κλειστή κι άπάνω της στήλώνονται κάθε τόσο με αγωνία τα μάτια των γονιών. Περνάει κι άλλη μια ώρα κι εκεί που ή καμένη ή μάνα είναι έτοιμη να λιγοθυμήσει, ή πόρτα άνοίγει κι οι γιατροί βγαίνουν ένας-ένας αθόρυβα. Άνήσυχο το ζευγάρι ζητάει να μάθη. Χαμογελαστός ο διευθυντής τους σφίγγει τα χέρια λέγοντας:

Με τη βοήθεια του Θεού φαίνεται πώς πετύχαμε. Πηγαίνετε τώρα να ξεκουραστήτε...

Την άλλη μέρα οι γιατροί δεν είχαν τίποτα το θετικό να πούν. Όσπου ξημέρωσε ή μεγάλη μέρα: Χριστούγεννα!

Χριστέ μου, προσευχόταν ή δόλια ή μάνα. Κάμε το θαύμα σου... Λυπήσου μας.

Και το θαύμα έγινε. Προς το μεσημέρι, αφού οι γιατροί, εξέτασαν τον Πάνο, κάλεσαν τους γονείς για να τους κάμουν το πολυτιμότερο Χριστουγεννιάτικο δώρο που θα μπορούσαν.

Η επιτυχία είναι άπόλυτη, τους είπε ο Διευθυντής. Σε λίγες βδομάδες ο γιός σας που τόσο μ'ας κούρασε, αλλά και τόσο τον αγαπήσαμε, θα παίξη όπως πριν. Κι ένα μεγάλο μέρος της επιτυχίας όφείλεται στον συνάδελφο που ή Θεία Πρόνοια τον έστειλε στον τόπο μας ακριβώς τη στιγμή που τον χρειαζόμαστε.

Κλαίει ο πατέρας από χαρά, ενώ ή μάνα έχει σκύψει κι άγκαλιάσει τα γόνατα του μεγάλου γιατρού.

Κοντά ένα μήνα άργότερα βρίσκουμε τον Πάνο να περπατάει δειλά-δειλά στον κήπο του Νοσοκομείου ενώ ή μητέρα του κι ή αδελφή Μαρία τον κρατούν από τα λιγνά χεράκια του. Πίσω ακολουθεί ο πατέρας, εύτυχισμένος.

Φτάνουν στο ταξί που περιμένει και λίγο πριν να μπουλ, χιμάει το παιδί στην άγκαλιά της αδελφής και της ψιθυρίζει:

Γλυκειά μου αδελφούλα, δε θα σε ξεχάσω ποτέ. Στίς προσευχές μου θα σε βάζω δίπλα στην Παναγία, που τόσο της μοιάζεις. Αντίο, Λευκή αδελφή... Σ' εύχαριστώ!...

Κλαίνει κι οι τέσσεροι. Κι ανάμεσα απ' τα άναφιλιτά τους βγαίνουν λόγια ευγνωμοσύνης των γονιών. Βγαίνει κι ένα παραπονεμένο «άντιο» στον αγαπημένο της μικρό απ' τα τρεμάμενα χείλη της υπέροχης Αδελφής Μαρίας.

ΣΠΟΥΡΓΙΤΑΚΙ

Ένα σπουργιτάκι τόσο δά μικρό την κληματαριά μας έχει σπιτικό.

Πότε πάει και στέκει πάνω στην κορφή, τότε μ'εσ' στα φύλλα τρέχει να κρυφτεί. Και ό μπεμπής κάτω, το άτταιτο παιδί, τα χεράκια ύψώνει και παρακαλεί:

Έλα σπουργιτάκι στα χεράκια μου και θα σ' αγαπώ σαν τα άδερφάκια μου.

Έλα σπουργιτάκι κάτω στην αύλη και, να με πιστέψης, σ' αγαπώ πολύ. Τό σπουργιτί άκούει και χαμογελά και φτερό άνοίγει, πάει πιό ψηλά.

Ξέρω, φιλαράκι, λέει στο παιδί, μ' έχεις στην καρδιά σου, μ' αγαπās πολύ. Θες μ' έμε παίξης, να με τυραννής. Όμως τέτοια χάρη δε θάν τη χαρής.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

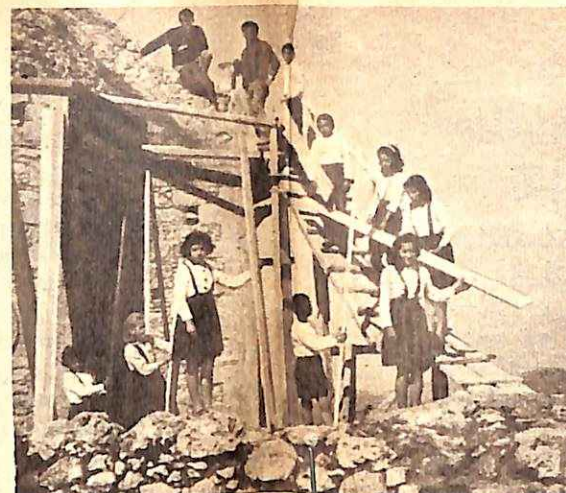
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μυκόνου. Καθαριότης σχολικού χώρου.
Juniors of Elem. School Mykonos. Cleaning their school area.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κερασόβου Πρεβέζης. 'Ανοικοδόμησις.
Juniors of Elem. School Kerassovon Preveza. Reconstruction.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αμπελακίου Ρεθύμνης. Βοήθεια δι' ανέγερσιν ναού.
Juniors of Elem. School Ampelakion Kriti. Reconstruction.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Γάβρου Καλαμπάκας. 'Ανέγερσις σχολ. έστιατορίου.
Juniors of Elem. School Gavros Kalampaka. Reconstruction.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Λουρών 'Ηρακλείου Κρήτης. Καθαριότης χώρου.
Juniors of Elem. School Louri Kriti. Cleaning their school area.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Γαβαλοχωρίου Χανίων. Μαθητικόν κουρείον.
Juniors of Elem. School Gavalochorion Kriti. At the barber's shop.

Ε.Σ.Ν. 27ου Δημ. Σχολ. Πειραιώς (τάξιν Γ') με είδη βοήθειας δι' άπόρους.
Juniors of 27th Elem. School Piraeus (Class C) with gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Πανορμιτείου Γυμνασίου και Λυκείου Σύμης με είδη βοήθειας δι' άπόρους.
Juniors of Panormition High School Syri with gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Ακρίτα Φλωρίνης. Παροχή Πρώτων Βοηθειών.
Juniors of Elem. School Akrita Macedonia. Rendering First Aid.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Νικαίας Λαρίσης με είδη βοήθειας δι' άπόρους.
Juniors of Elem. School Nikaia Larissa with gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αγ. Κωνσταντίνου Λαρίσης. Δενδροφύτευσις.
Juniors of Elem. School Ag. Constantinos Larissa. Planting trees.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Ανατολής Σιντικής. Δενδροφύτευσις.
Juniors of Elem. School Anatoli Macedonia. Planting trees.

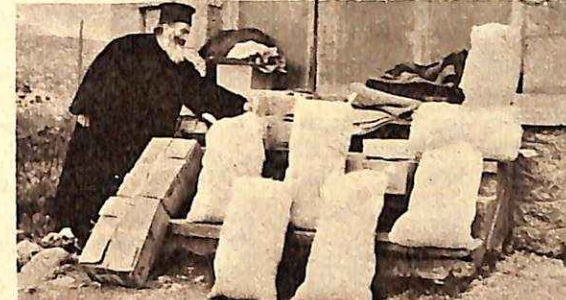
ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Ε.Σ.Ν. 4ου Δημ. Σχολ. Κομοτηνής. Παροχή Πρώτων Βοηθειών.
Juniors of 4th Elem. School Komotini. Rendering First Aid.

Ε.Σ.Ν. 3ου Δημ. Σχολ. 'Αχαρνών με είδη βοήθειας δι' άπόρους.
Juniors of 3rd Elem. School Acharnae Attiki. With gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. 'Αρτεμισίου Μαντινείας. Είδη βοήθειας δι' άπόρους.
Juniors of Elem. School Artemision Arkadia. With gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Πετρωτού Τρικάλων. Μαθητικόν κουρείον.
Juniors of Elem. School Petroton Trikala. At the school barber's shop.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Σχοινιά Μεραμβέλου. Περιποίησης σχολ. κήπου.
Juniors of Elem. School Schinia Kriti. Looking after their school garden.

Ε.Σ.Ν. 7ου Δημ. Σχολ. Χίου με είδη βοήθειας δι' άπόρους.
Juniors of 7th Elem. School Chios. With gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. 3ου Δημ. Σχολ. Καστοριάς. Περιποίησης σχολ. κήπου.
Juniors of 3rd Elem. School Kastoria. Looking after their school garden.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Πορτιανού Λήμνου. Δενδροφύτευσις.
Juniors of Elem. School Portianon Limnos. Planting trees.

ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΑΝ ΜΠΟΡΗΣ νὰ εἶσαι καλὸς φίλος μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς συντρέχεις μὲ κάτι τὸ χρήσιμο, δὲν θὰ αἰστανθῇς ποτὲ κατώτερος ἢ νικημένος ἀπὸ κανέναν. Μέσα στὸ χῶρο τοῦ σύμπαντος θὰ αἰσθάνεσαι σὰ στὸ σπῆτι σου, σὰ σὲ τόπο φιλικὸ ὅπου συναντᾷς κόσμους ποὺ σοῦ ἀρέσει καὶ ποὺ ἔχει τίς ἴδιες δυσκολίες μὲ σένα. Τότε θὰ πῇς στὸν ἑαυτὸ σου: «Αὐτὸς ὁ κόσμος εἶναι ὁ κόσμος μου. Πρέπει νὰ ἐνεργῶ καὶ νὰ ὀργανώσω καὶ ὄχι νὰ περιμένω καὶ νὰ προσδοκῶ». Τότε θὰ εἶσαι ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι ὁ χρόνος ποὺ ζῆς εἶναι μία μόνο στιγμή στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας καὶ ὅτι ἀνήκεις σ' ὁλόκληρη τὴν πορεία αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητας, — παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον. Θὰ πεισθῇς τότε ἐπίσης ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ χρόνος μέσα στὸν ὁποῖο μπορεῖς νὰ ἐκπληρώσῃς τὰ δημιουργικὰ σου καθήκοντα καὶ νὰ προσφέρῃς τὴ συνδρομὴ σου γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὑπάρχουν καὶ δεινὰ καὶ δυσκολίες καὶ προκαταλήψεις καὶ συμφορὲς σ' αὐτὸ τὸν κόσμο· ἀλλὰ εἶναι ὁ δικὸς μας κόσμος, καὶ τὰ πλεονεκτήματά καὶ μειονεκτήματά του εἶναι καὶ δικὰ μας. Εἶναι ὁ κόσμος μας, ὅπου πρέπει νὰ δουλέψουμε γιὰ νὰ τὸν βελτιώσουμε, καὶ μποροῦμε.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 5)

τοῦ ἐπαγωγοῦ λόγου συντελεῖ καὶ ἡ τοποθέτησις τῶν λέξεων κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε καὶ εὐχάριστον συναίσθημα νὰ προκαλεῖται καὶ συγχρόνως νὰ προβάλλεται μὲ εὐστοχίαν, μὲ εὐθυβολίαν, ἐκεῖνο ποὺ θέλει νὰ προβάλλῃ ὁ συγγραφεὺς.

Αὐτὰς τὰς ἀρετὰς καὶ ἄλλας, ποτισμένας ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν τάλαντον τῆς ἐννοημένης ψυχῆς τῶν τεισάραν δημοσιογράφων τῆς Τεργέστης, ὠνόμασε «Τεργεσταῖον ὕφος» ἡ κοινὴ συνείδησις τῶν λογίων Ἑλλήνων. Καὶ προστίθεται τὸ «Τεργεσταῖον ὕφος» εἰς τὸ περίλαμπρον ὕφος τοῦ Κωνσταντίνου Παπαρηγοπούλου, τοῦ Δημητρίου Βερναρδάκη, τοῦ Ἑμμανουὴλ Ροῦδου.

Εἰς τὸ προσεχές φύλλον ὁ λόγος θὰ εἶναι — κατὰ πρῶτον — περὶ τοῦ Ἀναστασίου Βυζαντινοῦ.

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 6)

κρίνειαν τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, εἶναι αὐθόρμητοι καὶ λιταὶ ἐκδηλώσεις τοῦ λαϊκοῦ πνεύματος εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς. Ἡ δημώδης παράδοσις μέχρις ἡμῶν φθάνει διὰ τῆς δημώδους γλώσσης. Ἡ γλωσσικὴ μορφή αὕτη, πέραν τῶν πολλῶν ιδιωμάτων, ἔχει ἰδίαν ὑπόστασιν, ἰδιον τυπικὸν ἀπλοῦν καὶ λεξιλόγιον πλούσιον, προήλθε δὲ ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν διὰ συνεχοῦς ἐξελέξεως καὶ ἀπλοποιήσεως. Ἡ δημοτικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει τὸ μέγα προσόν νὰ ὁμιλῇται ἀπὸ τὸν λαόν, ἔχει δὲ καταστῆ ὑπὸ τὴν πλέον συντηρητικὴν μορφήν τῆς πανελληνίου ὀργανον συνεννοήσεως. Πρὸ πολλοῦ κατέκτησε τὴν λογοτεχνίαν, διότι μὲ τὴν χάριν ἀναβλυζούσης πηγῆς ὕδατος ὡς ζῶσα γλῶσσα ἔχει τὴν δύναμιν νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἐκφράσιν συναισθημάτων. Καταξίωσις τῆς δημώδους παραδόσεως εἶναι τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια καὶ ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν ποιητής.

γ) **Ἡ ἀξία των.** Εἰς τὴν Λογίαν καὶ εἰς τὴν Δημώδη παράδοσιν τὸ ἀνάλογον περιεχόμενον ὑφίσταται ἀνεξαρτήτως τοῦ γλωσσικοῦ ὀργάνου. Διὰ τοῦτο τὴν ἐκπολιτιστικὴν καὶ γλωσσικὴν πραγματικότητα θ' ἀντιληφθῶμεν καὶ θὰ ἐκτιμήσωμεν κατ' ἀξίαν, ἂν σταθῶμεν λυτρωμένοι ἀπὸ τοὺς γλωσσικούς φανατισμούς. Διότι ἡ προσφορὰ ἐκατέρως παραδόσεως δὲν ἐγκρίνεται εἰς τὸν γλωσσικὸν τύπον ἀλλ' εἰς τὸ σπουδαῖον περιεχόμενον των. Αἱ δύο μορφαὶ ἐπηρεάζουν τὴν καθολικὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους μας, στερεῶνουν ἀπὸ κοινοῦ τὴν συνοχὴν του, διαγράφουν τὴν πνευματικὴν του πορείαν. Μὲ ἄλλας λέξεις ἐκφράζουν ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ τὸν πολιτισμόν μας.

Ἐνας δόκιμος κόσμος φυλάσσεται μέσα εἰς τὰς δύο πτυχὰς τῆς παραδόσεως. Ὅ,τι ἐγράφη καὶ ὅ,τι παρήχθη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν σκέψιν καὶ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην, ὡς προϊόν τῶν ἰδιοφυῶν καὶ προηγμένων ἀτόμων καὶ ὡς ὁμαδικὴ ἐκδήλωσις τοῦ λαοῦ μας, περιέχονται εἰς τὴν διπλὴν μορφήν τῆς παραδόσεως. Πᾶσα ἐπομένως ἡ πνευματικὴ ἡμῶν παρακαταθήκη, τὰ ὅσα καὶ τὰ ἱερὰ μας, ὅπως μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὸ παρελθόν, περιέχονται εἰς τὴν Λογίαν καὶ τὴν Δημώδη μορφήν τῆς Παραδόσεως.

ΤΑΣΟΣ ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΥΓΕΙΑ

ΓΡΙΠΠΗ

Ὑπὸ Κ. Π. ΚΟΔΕΛΛΑ

Καίτοι εἶναι νόσος προσβάλλουσα ἄτομα πάσης ἡλικίας, ἐν τούτοις εἶναι πλέον σοβαρὰ εἰς τὰ παιδιά καὶ εἰς τοὺς γέροντας. Συνήθως ὀνομάζομεν γρίππην καὶ διάφορα ἄλλα ἐλαφρὰ συμπτώματα ἀπλοῦ κρυολογήματος. Ἡ γνησία ὁμως νόσος ὀφείλεται εἰς ἄγνωστον αἷτιον, πιθανῶς εἰς διηθητὸν ἰόν, καὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον σοβαρὰ, δυναμένη νὰ προκαλέσῃ βαρεῖας ἐπιπλοκάς.

Συμπτώματα: Ἡ γρίππη ἐμφανίζεται ὑπὸ διαφόρους μορφάς. συνηθεστερά των ὁποίων εἶναι ἡ βρογχοπνευμονική. Ἄλλαι μορφαὶ εἶναι ἡ γαστρεντερική καὶ ἡ νευρική. συνήθως ὁμως ἡ γρίππη ἐμφανίζεται ὑπὸ μικτὴν μορφήν.

Ἡ συνήθης καὶ γνωστὴ βρογχοπνευμονική μορφή τῆς γρίππης εἰσβάλλει ἀποτόμως δι' ὑψηλοῦ πυρετοῦ, κεφαλαλγίας, ζάλης, γενικῆς κακουχίας καὶ καταρροϊκῶν φαινομένων. Ἐπὶ γαστρεντερικῆς προεξάρχουν φαινόμενα ἐκ τοῦ γαστρεντερικοῦ σωλῆνος, ἥτοι ἔμετοι, διάρροια, ὀξινος καὶ κάκωσμος ἐρυγαί, πόνοι κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ γενικῶς εἰκὼν δυσεντεροειδοῦς συνδρόμου. Ἐπὶ νευρικῆς τέλος μορφῆς, δυνατὸν νὰ ἐμφανισθῶν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ νευρίτιδες μέχρι καὶ ψυχικῶν διαταραχῶν.

Ἡ συνηθεστερά ἐπιπλοκὴ εἶναι ἡ γριππώδης βρογχοπνευμονία, ἥτις εἶναι καὶ ἐν πολλοῖς θανατηφόρος. Ἐπίσης, συνήθεις ἐπιπλοκαὶ εἶναι αἱ διάφοροι ὠτίτιδες, ἰγμορίτιδες, ὡς καὶ ἡ ἀναζωπύρωσις λανθανούσης φυματιώσεως κλπ.

Θεραπεία: Ἐπιβάλλεται ἄμεσος κατάκλισις τοῦ ἀσθενοῦς, ἀντισηψία τοῦ ρινοφάρυγγος (Pargminthol εἰς δισκία, Rhinovit δι' ἐπαλείψεις τῆς ρινός), ὡς καὶ λήψις θερμῶν ποτῶν καὶ ἀντιπυρετικῶν φαρμάκων (ἀσπιρίνη, νοβαλζίνη, κινίνη κλπ.). Ἐπὶ γαστρεντερικῶν διαταραχῶν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, καὶ δίαιτα γαλακτική. Ἡ χορήγησις ἀντιβιοτικῶν ἢ σουλφοναμιδῶν οὐδεμίαν θεραπευτικὴν ἀξίαν ἔχει, πλὴν ὁμως ἐνδείκνυται ἡ χορήγησις ἀντιβιοτικῶν καὶ ἰδίως πενικιλίνης διὰ τὴν πρόληψιν ἐπιπλοκῶν, οὐχὶ ὁμως καὶ σουλφοναμιδῶν, αἵτινες ὁπωσδήποτε δέον νὰ ἀποκλείωνται.

ΘΕΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Ο ΥΠΝΟΣ ΤΗΣ ΧΕΛΩΝΑΣ

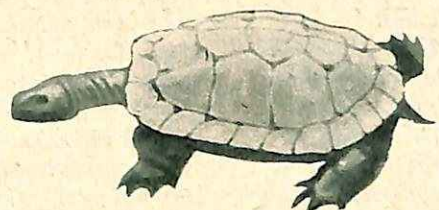
ΛΕΝΕ ΟΤΙ ἡ Φύσις δὲν ἀρνῆθηκε τὸν ὕπνον οὔτε στὰ μικρόβια. Κοιμοῦνται ἀκόμα καὶ τὰ μικρόβια. Συνεπῶς μποροῦμε νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ὅλα τὰ ζωντανὰ πλάσματα: ζῶα, πουλιά, φῖδια, ψάρια, ἔντομα, γνωρίζουν τὸν ὕπνον. Κοιμάται ἡ βόδι, κοιμάται ἡ κότα, κοιμάται ἡ δειντρογαλιά, καὶ ἡ συναγρίδα καὶ ἡ μέλισσα. Ἀσφαλῶς καὶ ὁ κάβουρας κοιμάται. Ποῦ κοιμάται ὁμως; Καὶ πόση ὥρα; Καὶ σὲ ποιὲς ὥρες τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νύχτας; Λίγα πράγματα ξέρουμε ἐδῶ. Ἐλάχιστα ἐπίσης πράγματα γνωρίζουμε σχετικῶς μὲ τὸν ὕπνον τῶν ψαριῶν. Οἱ ψαράδες, ποὺ ξέρουν τόσα μυστικὰ γύρω ἀπὸ τὴν ζωὴ τῶν ψαριῶν, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν ἱκανοποιητικὰς πληροφορίες ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Δὲν ξέρουν ποῦ κοιμάται τὸ κάθε ψάρι ἢ ποῦ ψάρι κοιμάται λίγο καὶ ποῦ ψάρι κοιμάται πολὺ. Ἄγνοοι καὶ τὰ μέρη καὶ τίς ὥρες τοῦ ὕπνου τῶν διαφόρων ψαριῶν. Μόνο γιὰ τὸν τόννο λένε ὅτι εἶναι ὑπναρὸς καὶ ὅτι πέφτει σὲ ὕπνον βαθὺν καὶ ἀτελείωτον, μόλις σφίξουνε τὰ κρῦα. Κατεβαίνει στὰ βαθιά νερά, ὅπου ὑπάρχει σχετικὴ ἡσυχασία, χώνεται στὴ λάσπη καὶ κοιμάται μακαρίως δυὸ-τρεῖς μῆνες...

Ὅσοι διατηροῦν χρυσόψαρα στὴ γνάλα εἶναι σὲ θέσιν νὰ μᾶς βεβαιώσουν ὅτι τὰ ψάρια αὐτὰ πέφτουν, κατ' ἀραιὰ διαστήματα, σὲ ὀλιγόλεπτον ὕπνον. Ὡρες ὥρες στέκουν ἀκίνητα μέσα στὸ νερὸ, μὲ μάτια γλαρωμένα. Αὐτὸ γίνεται καὶ τὴν ἡμέρα καὶ τὴν νύχτα. Ὁ ὕπνος τους εἶναι ἐλαφρότατος. Μὲ τὸ παραμικρὸ ξυπνοῦν καὶ κινοῦνται φοβισμένα. Σὲ λίγο ὁμως ξανακοιμοῦνται πάλι.

Πολύωρος καὶ βαθὺς εἶναι ὁ ὕπνος τῆς φάλαινας, ἐπάνω στὴν ἐπιφάνει τῆς θάλασσας. Τὰ πλοῖα περνοῦν ἀπ' τὸ πλευρὸ της καὶ αὐτὴ δὲν ἀφυπνίζεται. Καμμιά φορὰ τὸ πλοῖο τρακάει ἀπάνω της καὶ τὴ διαμελίζει. Οἱ φάλαινες, ὅπως καὶ ὅλα τὰ κῆτη, κοιμοῦνται πάντοτε στὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας, διότι ἀναπνέουν ὅπως τὰ ζῶα. Ἐτσι κοιμάται καὶ ἡ θαλασσίη χελώνα.

Συχνὰ οἱ ψαράδες, καθὼς διασχίζουν τὴ θάλασσα μὲ τὴ βάρκα τους, τὴ βλέπουν νὰ κοιμάται μακάρια ἀπάνω στὴν ἐπιφάνεια, ἔχοντας κρεμασμένα τὰ πόδια... Πλησιάζουν τότε ἀθόρυβα, καί, σηκώνοντας τὸ

κουτί, τῆς κοπανᾶνε μὰ στὴν πλάτη. Δὲν τὴ χωνεύουν. Τοὺς εἶναι ἀντιπαθητικὴ, γιὰ τοὺς κάνει ζημιὰς στὰ δίχτυα. Ἐχουν ἐπίσης τὴν ἰδέα ὅτι τοὺς φέρνει γρουσουζιά. Ἀμα ἀντικρύσουν θαλασσίη χελώνα, τὴν ὥρα ποὺ τραβᾶνε γιὰ τὸ ψάρεμα, χάνουν τὸ κέφι τους, γιὰ πιστεύουν πὼς δὲν θὰ πιάσουν ψάρια. Βάλτε τώρα ὅτι ἀφανίζει καὶ τὰ ψάρια καὶ ὅτι ἔχει καὶ τὴν ἀσχημὴ συνήθεια νὰ δαγκῶνῃ, καὶ καταλαβαίνετε πᾶς σὲ τί κατάστιχο τὴν ἔ-

χουν γραμμένη. Γι' αὐτὸ ὅπου τὴ συναντήσουν τὴν κακομεταχειρίζονται.

Περίεργο ζῶο αὕτὴ ἡ θαλασσίη χελώνα! Δὲν μοιάζει καθόλου μὲ τὴ στεριανὴ ἀδελφὴ της. Εἶναι πολὺ μεγαλύτερη, ἔχει ἄλλα γούστα, εἶναι τρομερὰ εὐκίνητη, εἶναι ἄγρια καὶ ἐπιθετικὴ, εἶναι τέλος πονηρὴ καὶ ἀξία γιὰ τὸ κάθε τί. Κατορθώνει μὲ τὰ διάφορα κόλπα καὶ πιάνει ψάρια, εὐκολώτερα ἀπ' ὅ,τι τὰ πιάνει ἡ φώκια. Ἐπισκέπτεται τὰ δίχτυα καὶ ἀφαρεῖ τὰ πιασμένα ψάρια καὶ στὸ τέλος μπλέκει καὶ αὐτὴ. Τελικῶς ὁμως σκίζει τὰ δίχτυα καὶ λευτερώνεται. Γενικῶς εἶναι ἕνα διαβόλεμένο ζῶο ποὺ λυμάνεται τοὺς βυθοὺς. Τὰ βάζει μὲ ὅλους καὶ δὲν φοβάται κανένα. Μεγάλῃ, ρωμαλέα καθὼς εἶναι, θωρακισμένη μὲ τὸ σκληρὸ καβούκι της, δὲν ἔχει ν' ἀντιμετωπίσῃ ἀντιπάλους. Κανεὶς δὲν ἐπιχειρεῖ ν' ἀνοίξῃ πόλεμον μαζί της, οὔτε αὐτὸς ὁ καρχαρίας. Ὁ τελευταῖος περνᾷ ἀπὸ κοντὰ της καὶ κάνει πὼς δὲν τὴ βλέπει. Μόνο σὲ μιὰ περίπτωσιν τῆς ἐπιτίθεται: Ὅταν κοιμάται. Καθὼς κοιμάται ἡ χελώνα ἀπάνω στὴν ἐπιφάνεια καὶ ἔχει κρεμασμένα τὰ πόδια της ἔξω ἀπὸ τὸ καβούκι, τὴ βλέπει ὁ καρχαρίας, καθὼς περνᾷ, καὶ τῆς ρίχνεται. Ὁρμᾷ καὶ τῆς κόβει ἕνα ἢ δύο πόδια μὲ τὰ δόντια του... Εἶναι τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ κάμῃ. Κόβει τὰ πόδια, τὰ καταπίνει καὶ προσπερνᾷ... Κλάφτε τὴν τὴ φτωχὴ χελώνα.

Ἀπὸ τ' «ΑΦΡΟΝΕΡΑ ΚΑΙ ΒΑΘΗ»

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΞΕΝΙΕΣ

ΛΕΟΤΑ ΣΤΑ ΨΑΡΙΑ!

Βαρεσστημένος ὅπως ἦταν ἕνας Ἀμερικανὸς ἀστὸς ἀπὸ τὴν ἄχαρη καὶ κουραστικὴ ζωὴ τῆς μεγαλουπόλεως, ἀποφάσισε νὰ πάη γιὰ λίγες μέρες στὴν ἐξοχή. Φόρτωσε, λοιπόν, στὸ αὐτοκίνητό του ὅ,τι νόμιζε ὅτι θὰ τοῦ χρειαζώταν καὶ ἐπειδὴ τὸ ψάρεμα τοῦ ἄρεσε ἰδιαιτέρως πῆρε μαζί του καὶ ὅλα τὰ σῦνεργα τῆς ψαρικῆς. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ μάλιστα περισσότερες ἐπιτυχίες, φρόντισε καὶ ἀγόρασε καθεὶ εἶδους δόλωμα ποὺ ὑπῆρχε στὴν ἀγορά: γαρίδες, μαρίδες, πεταλίδες καὶ ὅ,τι ἄλλο βρῆκε κατάλληλο γιὰ νὰ γαργαλήσῃ τὴν ὄρεξιν τῶν ὑποψηφίων θυμάτων του.

Τὴν ἄλλη μέρα, καθισμένος στὴ σκιερὴ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, μακριὰ ἀπὸ κάθε θόρυβο καὶ ἔννοια, ξεδίπλωσε τὴν πετονιά του, δόλωσε τ' ἀγκίστρια πρῶτα μὲ γαρίδες καὶ τὴν πέταξε βαθιά, ἕτοιμος γιὰ τὸ μακελεῖο.

Περίμενε ἕνα λεπτὸ νὰ τσιμπήσουν, περίμενε πέντε λεπτά, ἀλλὰ τίποτα. Τράβηξε τὴν πετονιά καὶ βρῆκε τὰ δολώματα ἀπείραχτα. Ξαναδόλωσε μὲ μαρίδες, ξαναρίξε τὴν πετονιά, ξαναπερίμενε ἄλλη τόση ὥρα, ἀλλὰ καὶ πάλι τίποτα.

Συνέχισε ὑπομονετικὰ νὰ δολώνῃ καὶ νὰ ξαναδολώνῃ, νὰ ρίχνῃ καὶ νὰ ξαναρίχνῃ, ὥσπου δοκίμασε ὅλα τὰ εἶδη τῶν μεζεδῶν ποὺ εἶχε φέρει μαζί του. Τὸ ἀποτέλεσμα ὁμως ἔμενε πάντα τὸ ἴδιο. Πλήρης περιφρόνησις τοῦ ψαρόκοσμου στίς λιχουδιὰς τῆς πόλης.

Ἀρχισε νὰ χάνῃ τὴν ὑπομονὴν του. Ἐκανε μιὰ τελευταία προσπάθεια, διαλέγοντας προσεκτικὰ τίς ὠραιότερες γαρίδες,

Τίποτα, τίποτα, τίποτα. Ὅχι μόνο δὲ σήκωνε ψάρι, μὰ δὲν ἔβλεπε τσιμπημένο μήτε ἕνα δόλωμα.

Ἀπογοητευμένος καὶ νευριασμένος τότε ὁ καλὸς ψαράς μας βάζει τὸ χέρι του στὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του, βγάζει ὅσα κέρματα βρῆκε καὶ πετώντας τα στὴ μέση τοῦ ποταμοῦ, φώναζε στοὺς ἀγενεῖς κατοίκους του: «Ἀφοῦ δὲν καταδέχστε αὐτὰ ποὺ σᾶς ἔφερα, νὰ, πάρτε νὰ ἀγοράσετε ὅ,τι σᾶς ἀρέσει!»

(ἀπὸ τ' ἀγγλικά)

Θ. Σ.

Ο ΤΙΟΣ

[Ο ΠΕΝΗΝΤΑΧΡΟΝΟΣ] Ισλανδός παρὰς Σνγιόλφουρ, ζῇ μὲ τὸ μονάκριβο γιό του σὲ μιὰ ἐρημικὴ ἀκτὴ. Τὸ παιδί εἶναι δώδεκα χρόνων, ἔχει ὅμως κάποια πρῶτὴν ὀριμότητα γιὰτί, καθὼς δὲν ἔχει μητέρα, ἀναγκάζεται νὰ τρέχει πίσω ἀπὸ τὸν πατέρα του, νὰ τὸν βοηθᾷ στὸ ψάρεμα, νὰ φροντίζῃ γιὰ τὸ σιγύρισμα τῆς καλύβας τους, νὰ φροντίζῃ ἀκόμα καὶ γιὰ τὸ ράψιμο τῶν λιναστένιων ρούχων τους. Κι ὁ πατέρας κι ὁ γιὸς εἶναι λιγόλογοι καὶ σοβαροί, κούβουν ὅμως μέσα τους πολλὴ τρυφερότητα: οὔτε πέντε λεπτά δὲ μπορεῖ νὰ κἀνῇ ὁ ἕνας χωρὶς τὸν ἄλλο.

Μιὰ ἀνοιξιὰτικὴ μέρα ξεσπάει φοβερὴ χιονοθύελλα πάνω ἀπὸ τὸ καλυβάκι τους καὶ θάβει κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια πατέρα καὶ γιό. Ὁ μικρὸς κατορθώνει νὰ ξεθαφτῇ, μὰ δὲ μπορεῖ νὰ βοῇ τὸν πατέρα του. Τρέχει καὶ ζητάει βοήθεια στὸ χωριό, πολὺ ἀργὰ ὅμως: ὁ πατέρας του βρίσκεται νεκρὸς, πλακωμένος ἀπὸ τὰ ξύλα τῆς καλύβας καὶ τὰ χιόνια.

Τὸ παιδί ἀκουμπάει τὸ λείψανο σ' ἕνα βράχο κι ὅσο νὰ ῥθῃ ἕνα ἔλκηθρο νὰ τὸ πάρῃ γιὰ τὴν ταφή, κάθεται σιμὰ καὶ χαϊδεύει τὰ γκρίζα μαλλιά τοῦ νεκροῦ. Δὲν κλαίει, κι οἱ χωρικοὶ τὸ θεωροῦν γι' ἀκαρδο. Γι' αὐτὸ καὶ κανένας δὲν τὸ παίρνει στὸ σπίτι του. Ἐρημὸς στὸ μικρὸ, ἄγριο ἀκρωτήρι ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ συλλογίζεται τὴ μοῖρα τοῦ πατέρα του, τὴν ὀρφάνεια καὶ τὴ φτώχεια του, πού μῆτε νὰ τὸν θάψῃ χωρὶς νὰ ταπεινωθῇ, δὲν τοῦ ἐπιτρέπει. Νὰ ᾄδῃ μὲν τοῦλάχιστον γερά τὰ λίγα τους ἐπιπλά, νὰ μὴν εἶχε βουλιάξει ἢ ψαρόβαρκα ἀπὸ τὴ θύελλα...

Μὰ τώρα ἔγιναν ὅλα συντρίμμια. Μόνο ὁ καβότοπος ἔμεινε. Καὶ ποίος θὰ τὸν ἀγοράζῃ; Ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ λογάριζε πὼς δὲν εἶχε καμιὰ ἀξία, ἔτσι ἔρημος καὶ ἀπόμερος πού ἦταν. Καὶ ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή εἶχε ὀλότελα ξεχάσει πὼς ἀπὸ δῶ καὶ πέρα δὲν θάχε νὰ φάῃ, καὶ θὰ πέθαινε ἀπὸ τὴν πείνα. Τώρα τοῦ ἦρθε μιὰ σκέψη: νὰ πάῃ στὴν ἀκρογιαλιά καὶ νὰ πέσῃ στὴ θάλασσα νὰ πνιγῇ. Μὰ τότε τὸ μεγάλο Σνγιόλφουρ, τὸν πατέρα του, θὰ τὸν ἔθαβαν μὲ ἔξοδα τῆς ἐνορίας. Σκέφθηκε πὼς ἦταν ὑπόλογος καὶ γιὰ τοὺς δύο τους καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ πάρῃ ἐπάνω του τὸ βάρος νὰ θαφτοῦν ντροπισμένα κι οἱ δύο.

Σὲ τέτοιες λεπτολογίες δὲν ἦταν συνηθισμένο τὸ μυαλὸ τοῦ μικροῦ Σνγιόλφουρ. Τὸν ἐπίασε κεφαλόπονος καὶ λίγο ἔλειψε στὴν ἀπελπισία του νὰ τὰ παρατήσῃ ὅλα. Τότε τοῦ ἦρθε ἔξαφνα στὸ νοῦ πὼς ἦταν ἄστεγος, πὼς δὲν εἶχε πού νὰ γεῖρῃ τὸ κεφάλι τῇ νύχτα. Καὶ ἔξω ἦταν τόσο κρύο! Ἀφοῦ κάμποσὴ ὥρα παιδεύτηκε νὰ λύσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα, ἀποφάσισε νὰ πάῃ νὰ ξεχώσῃ μερικὰ δοκάρια. Τὰ στύλωσε πλάγια στὸ βράχο, πάνω ἀπὸ τὸν πεθαμένο, ἄπλωσε τὸ παλιὸ πανὶ τῆς βάρκας ἀπὸ πάνω κ' ὕστερα σκόρπισε χιόνι στὴν πάνινη σκεπὴ γιὰ νὰ βαστᾷ ζέστη μέσα. Ἦταν κι αὐτὸ μιὰ παρηγοριά, πὼς μποροῦσε νὰ κρατήσῃ ἐκεῖ κοντά του τὸ μεγάλο Σνγιόλφουρ μέρες. Ἐ, βέβαια δὲν θάταν περισσότερο ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα.

Ὅταν τελείωσε, κάθισε στὸ στενὸ ὑπόστεγο κοντὰ στὸ λείψανο. Ἐνιωθε μιὰ μεγάλη κούραση, καὶ πεινοῦσε καὶ νύσταζε κιόλα. Μὰ πάλι, τοῦ ξαναῆρθε ἡ σκέψη πὼς νὰ εὕρῃ λεπτὰ γιὰ τὴν κηδεῖα. Καὶ μονομιᾶς τοῦ ἦρθε μιὰ φώτιση, — κι ἀμέσως ἄλλη μία. Καὶ στὴ στιγμή ἔφυγε ἡ κούραση. Κι ὅσο νὰ βῆξῃς, ἦταν ἔξω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο καὶ τῶρα γιὰ τὸ ψαροχώρι.

Τράβηξε ἴσια στὸ σπίτι τοῦ ἐμπόρου. Δὲν ἔριξε ματιὰ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ σπῖτια πού πέρασε. Δὲν κατάλαβε πὼς αἱ ψαροχωρίτες δὲν τὸν κοίταζαν μὲ καλὸ μάτι (τὸ ἀκαρδο παιδί πού δὲν ἔκλαψε τὸν πατέρα του! ἔλεγαν). Σὰν ἔφτασε στὸ σπίτι τοῦ ἐμπόρου, μπῆκε ἴσια στὸ κατάστημα, καὶ ρώτησε τὸν ὑπάλληλο ἂν μποροῦσε νὰ μιλήσῃ τοῦ ἀφεντικοῦ.

Ὁ ὑπάλληλος τὸν κοίταξε λίγο διστακτικὸς, ἐπῆγε ὅμως καὶ χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ γραφείου. Σὲ λίγο φάνηκε στὴ θύρα ὁ ἐμπόρος, ἐκοίταξε προσεκτικὰ τὸν Σνγιόλφουρ καὶ τοῦ εἶπε νὰ περάσῃ μέσα.

Ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ ἄφησε τὸ σκούφο του στὸ τραπέζι τοῦ μαγαζιοῦ καὶ μπῆκε στὸ γραφεῖο.

— Λοιπὸν, παλληκάρι μου; ρώτησε ὁ ἐμπόρος. Ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ λίγο ἔλειψε νὰ τὰ χάσῃ. Μὰ ἔβαλε τὰ δυνατά του καὶ εἶπε:

— Ξέρεις, χωρὶς ἄλλο, πὼς τὸ δικό μας ἀκρωτήρι εἶναι πιὸ καλὴ σκάλα γιὰ ξεφόρτωμα, ἀπὸ ἐκείνη πού ξεφορτώνουν τὰ πλοῖα σου ὅταν ἔρχονται ἀπὸ τίς Φερόες.

Ὁ ἐμπόρος χαμογέλασε ἄθελα γιὰ τὸν ἀντρίκιο τόνο καὶ τὴν ἡσυχὴ σοβαρότητα τοῦ μικροῦ Σνγιόλφουρ.

— Ἀκουσα νὰ τὸ λέν, ἀποκρίθηκε.

— Ἄν λοιπὸν ἔδιναν τὴν ἄδεια στὰ πλοῖα σου νὰ ξεφορτώνουν στὸν κάβο μου, τί θὰ μοῦδινες;

— Δὲν εἶναι καλλίτερα νὰ σοῦ τὸν ἀγοράσω τὸν κάβο σου; ρώτησε ὁ ἐμπόρος καὶ προσπάθησε νὰ κρατήσῃ τὰ γέλια.

— Ὅχι, ἀπάντησε ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ, γιὰτί τότε δὲν θὰ εἶχα τόπο πού νὰ λέγω πὼς εἶναι δικός μου.

— Μὰ κεῖ ἔξω, ξέσκεπα, δὲν μπορεῖς νὰ μείνης. Δὲν θὰ σοῦ δώσουν τὴν ἄδεια.

— Τὸ καλοκαίρι ἔχω σκοπὸ νὰ φτιάσω μιὰ καλύβα· ὡς τότε ἔχω ἕνα ὑπόστεγο πού τὸ ἔκαμα μόνος μου. Μὰ ἔχασα τὸ μεγάλο Σνγιόλφουρ καὶ τὴ βάρκα, καὶ τοῦτο τὸ καλοκαίρι δὲν μπορῶ νὰ βγῶ στὸ ψάρεμα. Γι' αὐτὸ θέλω νὰ σοῦ νοικιάσω τὸν καβότοπο γιὰ τὰ πλοῖα σου, σὰ θέλεις νὰ τὸν νοικιάσῃς καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς. Ἀπὸ κεῖ μποροῦν νὰ κάνουν πανιὰ τὰ καϊκια σου μὲ κάθε καιρό. Δὲ θυμᾶσαι τὸ περασμένο καλοκαίρι πόσες φορὲς οἱ ψαράδες σου ἔμειναν στὴ στεριά, ἐνῶ μεῖς βγήκαμε στὸ ψάρεμα; «Αὐτὸ γινόταν γιὰτί τὸ ξεμπαρκάρισμα εἶναι πιὸ δύσκολο στὴ σκάλα σου παρὰ στὴ δική μας», ἔλεγε ὁ μεγάλος Σνγιόλφουρ.

— Καὶ τί νοῖκι ζητᾷς γιὰ τὸ καλοκαίρι; ρώτησε ὁ ἐμπόρος.

— Ὡ! τόσα μόνο ὅσα φτάνουν νὰ ἀγοράσω ἕνα

κιβούρι γιὰ τὸ μεγάλο Σνγιόλφουρ, γιὰ νὰ μὴ τὸν θάψουν μὲ ἔξοδα τῆς ἐνορίας.

— Καλὰ. Θὰ φροντίσω γιὰ τὸ κιβούρι καὶ γιὰ τὰ ἄλλα τῆς κηδεῖας. Νᾶσαι ἡσυχος.

Ὁ ἐμπόρος προχώρησε πρὸς τὴ θύρα σὰν νὰ ἤθελε νὰ τὸν ξεπροβοδίσῃ· μὰ ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ ἔμεινε στὴ θέση του, σὰ νᾶθελε ἀκόμη κάτι.

— Πότε φτάνουν τ' ἀνοιξιὰτικὰ πλοῖα σου μὲ τὴν πραγμάτεια; ρώτησε σοβαρὰ καὶ μὲ συλλογὴ.

— Μοῦ φαίνεται πὼς μεθαύριο θάβαναι δῶ, ἀποκρίθηκε ὁ ἐμπόρος.

— Δὲ θὰ χρειασθῇς καὶ φέτος κάποιο βοηθὸ στὸ κατάστημα σὰν τὸ περασμένο καλοκαίρι; ρώτησε ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ, καὶ τὸν κοίταζε ἡσυχὰ στὰ μάτια.

— Ναί, ἀλλὰ πρέπει νάχη περασμένα τὰ δεκαπέντε, εἶπε ὁ ἐμπόρος καὶ δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὸ γέλιο.

— Ἐρχεσαι μιὰ στιγμουλά μαζί μου ἔξω; εἶπε ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ — σὰ νὰ εἶχε ἐτοιμὴ τὴν ἀπάντησιν.

Ὁ ἐμπόρος βγήκε γελώντας μαζί του ἀπὸ τὸ κατάστημα, καὶ πῆγαν σ' ἕνα ὕψωμα τῆς ἀκρογιαλιάς, πού ἦταν ἐκεῖ κοντά. Σιωπηλὰ ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ προχώρησε σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα, τὴ σήκωσε μ' εὐκολία ἀπὸ χάμου καὶ τὴν ἄφησε πάλι νὰ πέσῃ. Τότε γυρίζει καὶ λέει στὸν ἐμπόρο:

— Ἐκεῖνος πού εἶχες πέρσι ἐδῶ, δὲν μποροῦσε νὰ τὴ σηκώσῃ. Τὸν εἶδα πολλὰς φορὲς νὰ δοκιμάζῃ, μὰ τοῦ κάκου.

Ὁ ἐμπόρος γέλασε μὲ ὄρεξη.

— Ἀφοῦ εἶσαι τόσο δυνατός, μπορῶ νὰ σὲ μεταχειρισθῶ στὸ κατάστημα κι ἂς μὴν εἶσαι δεκαπέντε χρόνων.

— Καὶ τότε θὰ μοῦ δίνης τροφὴ καὶ τὸν ἴδιο μισθὸ πού ἔδινες ἐκείνου; ρώτησε ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ.

— Ναί, καὶ τροφὴ καὶ τὸν ἴδιο μισθό.

— Καλὰ. Ἐτσι δὲν θὰ βρεθῶ στὴν ἀνάγκη νὰ γίνω βάρος στὴν ἐνορία, ἔκανε ξαλαφρωμένος ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ. Ὅταν ἕνας ἔχη νὰ φάγῃ καὶ νὰ πιῇ καὶ τὰ ρούχα του, κανένας δὲν τὸν σκοτίζει, εἶπε ἐξηγώντας τὴ σκέψη του.

Ὑστερα πῆρε τὸ σκούφο του κι ἔδωσε τὸ χέρι στὸν ἐμπόρο, ὅπως εἶχε ἰδεῖ νὰ κἀνῇ ὁ μεγάλος Σνγιόλφουρ.

— Γεῖά σου! εἶπε. Θάρθω τὸ λοιπὸν μεθαύριο.

— Ἀ! Ἐλα μαζί μου μέσα λιγάκι ἀκόμη, εἶπε ὁ ἐμπόρος.

Ἐπῆγε στὴν πόρτα τῆς κουζίνας, ὁδήγησε μέσα τὸν μικρὸ Σνγιόλφουρ καὶ εἶπε στὴν ὑπηρέτρια:

— Μπορεῖς νὰ δώσῃς κάτι νὰ φάγῃ σ' αὐτὸ τὸ ἀγόρι;

Ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ κίνησε μὲ δύναμη ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι.

— Δὲν πεινᾷς; ρώτησε ὁ ἐμπόρος.

— Ὡ! ναί! πεινῶ! ἀποκρίθηκε ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ, μὲ φωνὴ ἀδυνατισμένη· ἡ ὀρεκτικὴ μυρουδιά τῶν φαγητῶν ἐτράνεψε πιὸ πολὺ τὴν πείνα του, μὰ ἔλεγε μέσα του: «Αὐτὸ εἶναι ἐλεημοσύνη καὶ δὲν θέλω».

Ὁ ἐμπόρος ἔγινε μονομιᾶς πολὺ σοβαρὸς. Ἐσίμωσε τὸ παιδί, ἀκούμπησε τὸ χέρι του χαϊδευτικὰ στὸ κεφάλι του, ἔκαμε νόημα στὴν ὑπηρέτρια καὶ ἔμπασε τὸν μικρὸν μαζί του στὴν κάμαρα.

— Δὲν ἔτυχε νὰ ἰδῇς καμιὰ φορὰ τὸν πατέρα σου

νὰ κερνᾷ ρακὶ σὲ κάποιον πού ἦρθε ἐπίσκεψη στὸ σπίτι σας ἢ καφέ; Ἐ, δὲν σοῦ ἔτυχε νὰ ἰδῇς;

— Ναί.

— Βλέπεις λοιπὸν πὼς πρέπει νὰ περιποιούμεστε τοὺς μουσαφιρέους μας. Καὶ σὰν οἱ μουσαφιρέοι δὲν δέχονται τὴν περιποίησή μας, δὲν μποροῦν πιά νᾶναι καλοὶ μας φίλοι. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ φᾶς μαζί μου, καταλαβαίνει, γιὰτί εἶσαι μουσαφίρης μου καὶ κάμαμε μαζί συμφωνίες γιὰ σπουδαῖα πράγματα, πού δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν σὰν δὲ θέλῃς νὰ γίνῃς μουσαφίρης μου.

— Δέχομαι ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη, στέναξε ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ.

Ἐμεινε λίγα λεπτὰ σκεπτικὸς. Τέλος εἶπε σοβαρὰ:

— Πρέπει νὰ φροντίζουμε ὁ καθένας νὰ πληρώνῃ τὸ χρέος του καὶ νὰ μὴ χρωστᾷ σὲ κανένα. Τ' ἄλλα νὰ τ' ἀφήνουμε στὸ Θεό.

— Αὐτὰ εἶναι σωστὰ λόγια, εἶπε ὁ ἐμπόρος, κρατώντας τὸ μαντῆλι τοῦ στο πρόσωπό του, γιὰτί σύγκαιρα γελοῦσε κι ἔκλαιγε. Τό ᾄδει στὸ αἷμα του, ψιθύρισε μόνος του. Δυνατὰ ὅμως, εἶπε, χαϊδεύοντας τὸ κεφάλι τοῦ μικροῦ Σνγιόλφουρ:

— Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογῇ, ἀγόρι μου!

Ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ παρατήρησε μὲ μεγάλη ἐκπληξὴ τὴ συγκίνηση τοῦ ἐμπόρου.

— Ὁ μεγάλος Σνγιόλφουρ δὲν ἔκλαιγε ποτέ, εἶπε. Κ' ὕστερα ἀπὸ λίγο πρόσθεσε: Κι ἐγὼ ποτέ μου δὲν ἔκλαψα ἀπὸ τότε πού εἶμαι παιδί. Ἦθελα τόσο πολὺ νὰ κλάψω, σὰν εἶδα πεθαμένο τὸ μεγάλο Σνγιόλφουρ. Μὰ φοβήθηκα μὴν τοῦ κακοφανῇ. Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ κρατῇ...

...Σὲ λίγο ὁ μικρὸς Σνγιόλφουρ βρέθηκε κλαίγοντας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἐμπόρου, πού καὶ κεῖνος ἔκλαιγε...

Μεταφρ. ΑΡΙΣΤ. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΠΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ: Ο ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΥ

ΣΤ. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ
(1855-1913)

Ὁ σχεδὸν λησμονημένος Ζακυνθινὸς ποιητὴς Στέφανος Μαρτζώκης ἦταν στὸν καιρὸ του μιὰ ἐπιβλητικὴ πνευματικὴ μορφή. Στὸ καφενεῖο «Νέον Κέντρον», ὅπου ἐσύχναζε κατὰ τὰ τελευταῖα του χρόνια, ἀποτελοῦσε τὸν πυρῆνα μιᾶς ἐκλεκτῆς συντροφιάς νέων λογοτεχνῶν, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ξεχώριζαν οἱ Ἀγγελὸς Σικελιανὸς, Σωτῆρης Σκύπης, Ἀπόστολος Μελαχρινός, Ρῶμος Φιλύρας καὶ Ναπολέων Λαπαθιώτης.

Γνώστης τῆς ἰταλικῆς γλώσσας ὁ Μαρτζώκης, ἐδέχθη τὴν ἐπίδραση μεγάλων δημιουργῶν ὅπως ὁ Πετράρχης, ὁ Λεοπάρντι, ὁ Φώσκολος, ὁ Καρντούτσι κ.ἄ. καὶ αὐτῶν τὸ δρόμο ἀκολούθησε στὸν τομέα τῆς μετρικῆς.

Γιὰ τὴν ἀξία τῆς ποιητικῆς του τέχνης ἐγραφε ἐγκωμιαστικά στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου του «Ποιήματα» (ἐκδ. Μαρασλή) ὁ Γιάννης Γρυπάρης.

Περισσότερο διανοητικὸς καὶ πολὺ λιγώτερο αἰσθηματικὸς ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἐκπρόσωπος τῆς ἐπτανησιακῆς σχολῆς, ἐγραφε πολλὰ ποιήματα ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν αὐστηρὴ νεοκλασσικὴ μορφή τους καὶ τὴν ἀριστεία τῆς τεχνικῆς.

Ἀπαισιόδοξος ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία καὶ ἀπὸ κατατρεγμὸ τῆς μοίρας ὁ ποιητὴς, ποὺ ἐφθανε νὰ περνᾷ πολλὰς μέρες μὲ τὰ κεράσματα τῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν του, ἐβγαλε σπαρακτικές κραυγές γιὰ τὸ χαμένο κάλλος τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὴν ἀδυναμία τοῦ πνεύματος νὰ δαμάσῃ τὴν ὕλη καὶ τὴν ἀδικία ποὺ μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα. Πρέπει ὥστόσο νὰ σημειωθῇ πὺς ἀνάμεσα στὶς τέσσερες ποιητικὲς συλλογές του («Ballades» 1889, «Σονέττα» 1900, «Ποιήματα», 1906 καὶ «Νέα Ποιήματα» 1906) ὑπάρχουν ποιήματα ἐμπνευσμένα ἀπὸ βαθὺ θρησκευτικὸ αἶσθημα καὶ γνήσιο πατριωτισμὸ.

ΚΥΠΡΟΣ

Στῆς Κύπρου τὴν ὀλόχαρη καὶ μυρωμένη ἀγκάλη, τῆς Ἀφροδίτης ἀστραφταν τ' ἀθάνατα τὰ κάλλη· καὶ μὲς στῇ μέθῃ ποὺ σκορπᾷ τὸ μαγεμένο ἀμπέλι, ἀθώρητα περνοῦσαν σφυρίζοντας τὰ βέλη. Καὶ στὸ γοργὸ φτερούγισμα, μέσα στὴν Κύπρια νιότη, γροικοῦσες σκιάβα νὰ βογγᾷ μονάχη τὴ θεότη. Δίνω φτερά στὸ λογισμὸ, δίνω φτερά στὴ σκέψη, ἀπ' τὸ χρυσό σου τὸ νησί· κάτ' ἡ ψυχὴ νὰ κλέψῃ. Μ' ἀκόμη ἐκεῖ σφυρίζουνε, μὲς στῆς νυχτὸς τὰ σκότη, τὰ βέλη ποὺ πληγώσανε τὴν πλέον Ὀλύμπια νιότη. Καὶ στὴν ἀσάλευτὴ ἡσυχιά λές καὶ γροικιέται ἀντάμα, μ' ἑνὸς θεοῦ τὸ μουγκρητὸ καὶ μιᾶς θεᾶς τὸ κλάμα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗ

ΤΟ ΑΤΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

(ἀπόσπασμα)

ΟΤΑΝ Ο ΣΑΤΩΜΠΡΙΑΝ, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ στενὸ ποὺ σχηματίζουν ὁ Κορυθαλλὸς καὶ ὁ λόφος τοῦ Προφήτη Ἡλία, ἀντίκρυσε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἀθηναϊκὸ λεκανοπέδιο, ἀνάκοψε τὸ δρόμο του, ἐκστατικὸς

ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ
(1890-1953)

Ὁ Κώστας Οὐράνης (φιλολογικὸ ψευδώνυμο τοῦ Κ. Νεάρχου) κατέχει μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὴν ἑλληνικὴ Γραμματολογία. Τὸ πολύμορφο λογοτεχνικὸ ἔργο του, ποὺ μετὰ τὸ θάνατό του συνεκέντρωσε σὲ δέκα τόμους ἡ γνωστὴ μὲ τὸ ψευδώνυμο Ἀλκίης Θρύλος κριτικὸς σύντροφός του, μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξὴ ζηλευτοῦ πηγαίου ταλέντου.

Ἀπὸ τὰ ἐφηβικά του χρόνια ὁ Οὐράνης ἐξεδήλωσε μὲ στίχους ποὺ ἐδημοσιεύθησαν σὲ διάφορα περιοδικὰ τὴν κλίση του στὰ Γράμματα. Ὄταν, μετὰ τὶς σπουδές του, ἐδοκίμασε νὰ ἐπιδοθῇ σ' ἕνα πρακτικὸ ἐπάγγελμα, ἐπείσθη ὅτι δὲν ἦταν παρὰ γι' αὐτὰ προωρισμένος. Ἐξῆς ἕνα μεγάλο διάστημα στὴ γαλλικὴ πρωτεύουσα ὡς ἀνταποκριτὴς τῆς «Ἀκροπόλεως» καὶ ἔπειτα πῆγε στὴν Ἑλβετία, στὸ Βέλγιο, στὴν Ἰσπανία καὶ στὴν Πορτογαλία. Τὸ 1920 διωρίστηκε Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴ Λισαβώνα. Μὰ ἡ ἀκατανίκητὴ ἐπιθυμία του νὰ ξαναγυρίσῃ στὴν Ἑλλάδα τὸν ἀνάγκασε νὰ παραιτηθῇ λίγον καιρὸ ἀργότερα. Ὅμως τὸ χαμηλὸ, πνευματικὸ ἐπίπεδο τῆς ἐποχῆς τὸν ἔκανε νὰ πάρῃ πάλι τὸ δρόμο τῆς ἀποδημίας. Ἐκανε τὸ γύρο τῆς Μεσογείου, πῆγε στὴ Δαλματία, στὸ Ὄρος Σινᾶ, στὴ Ρουμανία, γνώρισε πολλοὺς τόπους, ποὺ τοὺς ζωγράφιζε μὲ βαθύτητα ὑποβλητικὸν τόνους σὲ σειρὰ βιβλίων του μὲ τὰ ὁποῖα ἐκέρδισε τὸν τίτλο τοῦ λυρικοῦ ταξιδιώτη.

Μὲ τὶς πρώτες συλλογές του «Σὰν ὄνειρα» καὶ «Spleen» ὁ ποιητὴς ἐχάραξε ἕναν ἐντελὸς προσωπικὸ δρόμο, φανερόντας μὲ τὸν κοσμοπολιτικὸ χαρακτήρα τῶν στίχων του μιὰ ἀγνωστὴ στὴν Ἑλλάδα πτυχή τῆς τέχνης τοῦ Λόγου. Ἡ κατοπινὴ ποιητικὴ συλλογὴ «Νοσταλγίες» — τὸ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὸ ἔργο του — καὶ τὰ ταξιδιωτικὰ του βιβλία εἶναι οἱ ὥριμοι καρποὶ ἑνὸς δέντρου ποὺ ξέρει νὰ παράγῃ, κατὰ τὴν ὥρα ἐκφραση τοῦ Τουργκένιεφ.

Τόσο τὰ ποιήματα, ὅσο καὶ τὰ πεζογραφήματα τοῦ Οὐράνη εἶναι πλούσια σὲ λυρικοὺς χυμούς. Μιὰ ὑπερευαίσθητὴ καὶ ἀνικανοποίητὴ ψυχὴ, ποὺ κατέχεται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς κατακτήσεως ἑνὸς ἰδανικοῦ κόσμου, ἀπὸ τὴ νοσταλγία τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ἀγάπη τῶν ταξιδιωτῶν καὶ τὴν κλίση πρὸς τὸ ρεμβασμὸ, δίνουν σ' ὅλα τὰ κείμενά του τὴ σφραγίδα μιᾶς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας ἀπὸ τὶς πιὸ ἐκνυστικές καὶ τὶς πιὸ σπάνιες.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ

καὶ συγκινημένος, σὰ νάχε φτάσει σ' ἕνα ὑπέρτατο τέρμα.

Δὲν ἦταν μόνο ἡ λατρεία τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότη-
τας, ἡ σκέψη ὅτι εἶχε φτάσει στὴν κοιτίδα ἑνὸς μεγάλου πολιτισμοῦ, ποὺ τοῦ ἔδωσαν αὐτὴ τὴν ἐκσταση καὶ αὐτὴ τὴ συγκίνηση. Ὅ,τι ἐβλεπε, τὸν θάμπωνε σὰν ἀποκάλυψη. Ἡ φωτεινὴ ἀθηναϊκὴ πεδιάδα, τὰ γλυπτικὰ γύρω τῆς βουνά, ἡ χρυσογάλανθ θάλασσα, καὶ ὁ ἀπέραντος πᾶνω ἀπ' ὅλα οὐρανός, συνέθεταν μιὰ εἰκόνα πολὺ πιὸ ἐξαισία ἀπὸ κείνη ποὺ ἦταν προετοιμασμένος νὰ ἰδῇ. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του ὁ ρομαντικὸς αὐτός, ποὺ δὲν εἶχε ἰδεῖ στὶς διάφορες μορφές τῆς φύσης παρὰ τὸ ἀντικαθρέφτισμα τοῦ ἑαυτοῦ του, αἰσθάνθηκε πὺς βρισκόταν μπροστὰ σὲ κάτι ποὺ τὸν ξεπερνοῦσε — καὶ ποὺ τὸν ἀπορροφοῦσε...

Σὲ μένα, προσωπικά, μοῦ δόθηκε νὰ νιώσω καλύτερα τὸν πνευματικὸ καὶ μοναδικὸ χαρακτήρα τοῦ ἀττικοῦ τοπίου, ὅταν ἔκανα, κάποτε, τὸ ταξίδι τῆς Ἰταλίας. Εἶχα ἰδεῖ μέρη ὠραῖα, ποὺ μ' ἔκαναν νὰ σβήσω ἀπὸ ἡδονῇ. Κῆποι τῆς λίμνης τοῦ Κόμο, ἀκρογιάλια τοῦ κόλπου τῆς Νάπολης, ὑψώματα τῆς Φλωρεντίας, ἄνθη καὶ ἀρώματα τῆς Ἰταλίας, — τί παραδεισιακὴ μαγεία ἦταν ἐκείνη! Ἡ ψυχὴ μου ὅμως, ὅμοια μὲ τὰ περιστέρια τῶν νήσων Βορρομένων ποὺ εἶχε ἰδεῖ ὁ Μπαρρές, ἐμποτισμένη ἀπὸ μυρωδιές, γλυκύτητα καὶ ἡδονή, εἶχε γίνῃ πάρα πολὺ βαριά γιὰ νὰ μπορῇ νὰ πετάξῃ. Τὸ πνεῦμα μου ἦταν σὰ χανωμένο. Ἐπιθυμοῦσα νὰ μὴ ἰδῶ τίποτα περισσότερο, γιατί ἤμουν χορτασμένος ἀπ' ὅλα. Καὶ μιὰ μέρα, ἡ τύχη τῶν δρόμων μ' ἔφερε σὲ μιὰ παραλία: στὴν Τεραζίνα. Ἐνας κιτρινοκόκκινος γυμνὸς βράχος, μιὰ θάλασσα βαθυγάλανη, ἕνας οὐρανὸς ἀπέραντος, — αὐτὸ ἦταν ὅλο. Ἀλλ' αὐτὸ συνέθετε μιὰ τέτοια ἀρμονία, ἡ ἀπλότητά του ἦταν τόσο μεστή ἀπὸ ἐκφραση, ποὺ ἐνίωσα τὴν ψυχὴ μου νὰ κἀνῃ φτερά. Ἦταν σὰν ἕνα τοπίο τῆς Ἀττικῆς μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἰταλίας, καὶ ἡ συγκίνησή μου στὴ θέα τοῦ εἶχε τὴν ἴδια ποιότητα μ' ἐκείνη ποὺ δοκιμάζουμε ἀντικρίζοντας τοὺς κίονες ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ναοῦ σ' ἕνα ἐρημικὸ ἀκρογιάλι τῆς Σικελίας. Καὶ σὰ νάχε περάσει μιὰ δροσιτικὴ αὐρα ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου, ὅλη ἡ μέθη τῆς Ἰταλίας εἶχε διαλυθῇ...

ΧΑΡΗΣτὴν πνευματικὴ αὐτὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ ἀττικοῦ τοπίου, οἱ ξένοι, οἱ θρεμμένοι μὲ τὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα, ὅταν ἔρχονται νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς τόπους αὐτοὺς ὅπου ἀνθίσαν οἱ ὑψηλότεροι στοχασμοὶ καὶ ἡ τέλεια ὁμορφιά, ὅχι μόνο δὲν ἀπογοητεύονται ἀπὸ τὸ λίγο ποὺ μένει ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀρχαιότητα στὴ γῆ τῆς, ἀλλὰ, ἀπεναντίας, νιώθουν νὰ φτερώνῃ ἀκόμα περισσότερο ἡ φαντασία τους μπροστὰ στὴν πραγματικότητα.

Θυμᾶμαι πὺς πῆγα κάποτε μ' ἕναν τέτοιο ξένο νὰ ἰδοῦμε τὸ μέρος ὅπου πιστεύεται πὺς ἦταν οἱ κῆποι τοῦ Ἀκαδήμου καὶ ὅπου ὁ Πλάτων ἐδίδασκε. Βρίσκεται στὰ χωράφια τοῦ Κηφισοῦ, κοντὰ σ' ἕνα μικρὸ καὶ στεῖρο λόφο. Τὸ μόνο ποὺ εἶδαμε ἦταν ἕνα καλὺβι, χτισμένο ἀνάμεσα στ' ἀμπέλια, καὶ λίγες ἐλιές. Τὸ τοπίο ὅμως αὐτὸ εἶχε μιὰ τέτοια φωτεινὴ εἰρήνη, μιὰ τέτοια αἰωνιότητα, καί, μαζί, μιὰ τέτοια οἰκειότητα ποὺ δὲ νιώσα-

ΝΙΚΟΣ ΧΑΝΤΖΑΡΑΣ
(1884-1949)

Ποιητὴς τρυφερός, προικισμένος μὲ φυσιοκρατικὸν αἶσθημα. Στὸν Πειραιᾶ, ὅπου γεννήθηκε καὶ παρακολούθησε μαθήματα τοῦ Γυμνασίου, ἐργάστηκε ὡς δημοσιογράφος ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Τὰ λίγα καὶ λιγόστιχα ποιήματά του διακρίνουν ἐιδικρίνεια αἰσθη-
ματος, εἰδυλλιακὴ ἀτμόσφαιρα μὲ ἀδιόρατες ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν τέχνη τοῦ Θεοκρίτου καὶ ἀττικὴ χάρη. Ἡ μοναδικὴ του ποιητικὴ συλλογὴ ἔχει τὸν τίτλον «Εἰδυλλία».

★

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Ἡλιοβασίλεμα. Σαλεύουν αὔρες τὰ λούλουδα ἀπαλά. Σὲ διάφανο οὐρανὸ τ' ἀστέρι τὸ βραδινὸ φωτᾷει δειλιά. Ἀριὰ βελάσματα, κουδούνια, σφυρίγματα στὴ σιγαλιά. Γέρνουν στὴ στάνη τὰ κοπάδια, ζυγὰ φωλιάζουν τὰ πουλιά. Ἀπὸ τὸν κάμπο στὸ χωριὸ του ἀντρόγυνο ὁμορφο γυρνᾷ. Διαβαίνει ἐμπρὸς τὸ παλληκάρι καὶ τὸ κατόπι ἡ νιὰ περνᾷ. Ἐκεῖς μὲ τὸ τσαπὶ στὸν ὦμο, ἀλυγαριὰ χλωρὴ στ' αὐτί· καὶ ἔχει γλυκὰ στῆς νιᾶς τὸν κόρφο τὸ βρέφος ἀλγισμονηθῇ.

ΝΙΚΟΣ ΧΑΝΤΖΑΡΑΣ

με καμιά δυσκολία νὰ φανταστοῦμε τὸν Πλάτωνα νὰ συνδιαλέγεται ἡσυχᾶ μὲ τοὺς μαθητές του, — ὅπως, ἐπίσης, δὲ δυσκολεύεται κανεὶς διόλου νὰ τὸν φανταστῇ βυθισμένο σὲ φιλοσοφικοὺς στοχασμούς, στὰ σκαλοπάτια τοῦ ναοῦ τοῦ Σουνίου, γιατί ὁ ναὸς αὐτός, στὸ ἐρημικὸ τοῦ ὕψους, ἀνάμεσα θάλασσας καὶ οὐρανοῦ, ἐμφανίζεται, πραγματικά, σὰν ἕνα ἄσυλο τοῦ πνεύματος, σὰν ἕνα παρατηρητήριον πρὸς τὸ ἀπειρο...

Τὸ ἴδιο συμβαίνει παντοῦ, — καὶ δὲν εἶναι ποτὲ ἀπὸ τὶς ἀναμνήσεις τῆς ἀρχαιότητος ποὺ τὰ τοπία τῆς Ἀττικῆς παίρνουν μιὰ ὄντοτητα πνευματικὴ καὶ ξεχωρὴ μέσα σ' ὅλα τ' ἄλλα τοπία τοῦ κόσμου. Ἀπεναντίας, αὐτὰ τὰ ἴδια εἶναι ποὺ ἐξηγοῦν τὴν ἀρχαιότητα, ὅλη τὴν ἀρχαιότητα: τοὺς φιλοσοφικοὺς τῆς στοχασμοὺς τὰ ἔργα τέχνης ποὺ μᾶς ἔχει ἀφήσει, τὴν ποίηση τῶν μύθων τῆς, τὴν ἔννοια ποὺ ἔδινε στὴ ζωὴ, καὶ τὴ στάση τῆς μπροστὰ στὸ θάνατο. Ὁ Παρθενών, γιὰ ν' ἀναφέρω τὸ ὠραιότερο παράδειγμα, δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ τὸ λογιζόμενον ὅτι ὁ οὐρανὸς τοῦ τοπίου, ὁ ἐξαισιος καρπὸς του. Χωρὶς τὴν πεδιάδα ποὺ τὸν περβάλλει, τὸ λόφο ποὺ τοῦ χρησιμεύει γιὰ βάθρο, τὸ μέγα φῶς ποὺ τὸν περιλούζει, καὶ τὸν οὐρανὸ ποὺ τὸν στεφανώνει, ἡ ὑπαρξὴ του δὲ θάταν δυνατὴ — ἢ, τότε, δὲ ἔαχε τὸ ἥρεμο μεγαλεῖο του καὶ τὸ ἀρμονικὸ τοῦ ἰσοζυγίου. Κοιτάξτε τὸν πᾶνω στὸ βράχο του: δὲν ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ τοπίο, ἀλλὰ τὸ ἐπιστέφει. Ἡ τόσο θαυμαστὴ τελειότητά του θὰ ἦταν ἀδύνατη ἂν δὲν ἦταν οἰκοδομημένος σὲ ἀρμονία μὲ τὴ γύρω του φύση, καὶ ἂν ἡ ἴδια ἡ φύση δὲν ἦταν στὸ μέτρο τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος. Σ.Π.

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ Ε.Ε.Σ.

Ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού δια των διαφόρων Υπηρεσιών του εξυπηρέτησε κατά τον λήξαντα μήνα Σεπτέμβριον 9.534 ασθενείς και τραυματίες, εκ των οποίων 1.032 εξηκριβωμένοι περιπτώσεις ήσφαλισμένων Ι.Κ.Α.

Οι εξυπηρετηθέντες κατά κατηγορίας έχουν ως εξής:

α) Τραύματα, κατάγματα κλπ. 4.958, β) Παθολογικά νοσήματα 3.059, γ) Λοιπαι περιπτώσεις (δηλητηριάσεις, εγκαύματα, μέθη κ.λπ.) 1.517.

Χαρακτηριστικά περιπτώσεις:

Δηλητηριάσεις τροφικά, φαρμακευτικά κλπ. 117, Δηλητηριάσεις δια μονοξειδίου του άνθρακος 1, Καρδιολογικά νοσήματα 308, Λοιμώδη νοσήματα 30, Έγκαύματα 155, Μέθη 51, Ήλεκτροπληξία 6.

Παροχή δια του άσυρμάτου αιτηθεισών οδηγίων εις ποντοπόρα πλοία δι' ασθενούντα μέλη των πληρωμάτων των 28.

Το Κέντρον Αιμοδοσίας παρέσχε δωρεάν δι' άπόρους φιάλας αίματος 506.

★

ΒΕΛΓΙΚΟΣ Ε.Ε.Σ.

Βρυξέλλαι, 8 Σεπτεμβρίου 1966

Ελάβομεν έγκαιρώς την από 23 Ιουλίου έπιστολήν σας δι' ής έγνωρίζατε ήμιν την άποστολήν έκθεμάτων δια την έκθεσιν μας.

Σας εκφράζομεν την ζωηράν ευγνωμοσύνην μας δια τα έκθέματα ταύτα και παρακαλούμεν όπως διαβιβάσετε εις τους νεαρούς Έρυθροσταυρίτας σας τα θερμά συγχαρητήρια του Βελγικού Ε.Ε.Σ.Ν.

Πράγματι ή συμμετοχή σας, τόσον ποικίλη και τόσον ενδιαφέρουσα, θα καταλάβη εξέχουσιν θέσιν μεταξύ των μελλοντικών έκδηλώσεών μας.

Είμεθα ευτυχείς δια το ώραϊότατον Λεύκωμά σας (του 5ου Γυμνασίου Θηλέων Αθηνών) ως και δια τας φωτογραφίας, αι όποιαί άπεικονίζουν την πλουσίαν δρασιν των Έλλήνων Έρυθροσταυριτών.

Μετά τιμής
Ο Γεν. Διευθυντής
G. DE MAN

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛ. ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός Νεότητος προκηρύσσει και έφέτος διαγωνισμόν α) Λευκωμάτων σχολ. αλληλογραφίας και β) Πινάκων Σχολικής Τέχνης μεταξύ των Έρυθροσταυριτών μαθητών των Σχολείων Μέσης και Στοιχειώδους Εκπαιδείσεως.

Τα θέματα των πινάκων πρέπει να είναι έμπνευσμένα από τις επιδιώξεις του Έρυθρού Σταυρού Νεότητος, ήτοι:

1) Υγιεινή: Ζωή στο ύπαιθρο, όρθια στάσις όταν γράφομε ή διαβάζομε, καταστροφή κάμπτου πεύκων, αναδάσους, συλλογή φαρμακευτικών φυτών, άτομική καθαριότης, παροχή Πρώτων Βοηθειών, υγιεινή του στόματος κλπ.

(Σημ. Δια την έκλογήν των θεμάτων θα όδηγηθούν οι Έρυθροσταυριται μας και από το έντυπον «Υγιεινή ζωή», το όποιον άποστέλλεται κατ' έτος δωρεάν εις τα Σχολεία).

2) Άλληλοβοήθεια: παροχή βοήθειας εις ένδεείς και ήλικιωμένους, εις άσθενή ή άνάπηρα παιδιά, εις πληγέντας εκ θεομηνιών κλπ.

3) Διεθνής φιλία: Έτοιμασία Λευκωμάτων σχολ. Αλληλογραφίας κλπ.

Επί έκάστου έργου πρέπει να αναγράφεται:

α') το όνομα, β') ή ήλικία, γ') ή τάξις του μαθητού και δ') το Σχολείον εις το όποιον άνήκει ούτος.

Όσα σχολεία επιθυμούν να λάβουν μέρος εις τον διαγωνισμόν παρακαλούνται όπως άποστείλουν τα λευκώματα και τους πίνακας το βραδύτερον μέχρι τέλους Μαρτίου 1966 εις τα Γραφεία του Ε.Ε.Σ.Ν. Λυκαβηττού 1 Αθήνας, Τ.Τ. 135, όποτε ειδική Έπιτροπή θα επιλέξη τα καλλίτερα, τα όποια και θα βραβεύση.

Τα βραβευθησόμενα έργα θα περιληφθούν εις την οργανουμένην υπό του Ε.Ε.Σ.Ν. διεθνή έκθεσιν, εις ήν μετέχουν και Έρυ-

θροί Σταυροί Νεότητος πολλών ξένων χωρών, έν συνεχεία δε θα άποσταλούν εις Γενεύην και εις Διεθνείς έκθέσεις Ε.Σ.Ν. του έξωτερικού.

Πιστεύομεν ότι ή συμμετοχή των Έλλήνων Έρυθροσταυριτών θα είναι εις ποσότητα και ποιότητα τοιαύτη, ώστε να δυνηθί να διατηρήση ή Πατρίς μας την τιμητικήν θέσιν, την όποιαν μέχρι σήμερα κατέχει μεταξύ των Ε.Σ.Ν. όλου του κόσμου χάρις εις την πολύτιμον συνεργασίαν των κ.κ. Εκπαιδευτικών συνεργατών και την επιδειχθεισαν άξιάπαινον επιμέλειαν και ικανότητα των Έλλήνων Έρυθροσταυριτών.

★

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Από τα μέχρι σήμερα συγκεντρωθέντα εις τα Γραφεία μας στοιχειά προκύπτει ότι εις πλείστα Σχολεία της χώρας ώργανώθησαν κατά το παρελθόν σχολ. έτος μαθήματα Πρώτων Βοηθειών με βοήθημα τον πρό έτών άποσταλέντα υπό του Ε.Ε.Σ.Ν. δωρεάν εις τα σχολεία πρακτικόν όδηγόν Πρώτων Βοηθειών.

Είμεθα βέβαιοι ότι οι κ.κ. Εκπαιδευτικοί άναγνωρίζοντες την σπουδαιότητα των γνώσεων αυτών δεν θα παραλείψουν και κατά το τρέχον σχολ. έτος να μερμνήσουν δια την όργάνωσιν εις το Σχολείον των μαθημάτων παροχής Πρώτων Βοηθειών, ώστε όσον το δυνατόν περισσότεροι μαθηται να γίνουν συν τω χρόν ήκανοι να προσφέρουν την βοήθειάν των εις περίπτωσιν ανάγκης.

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλά είναι τα θύματα, κυρίως μεταξύ των παιδιών, τα όποια από άγνοια του σοβαρότατου κινδύνου περιεργάζονται έγκαταλελειμμένα πολυμεφόδια (χειροβομβίδες, νάρκες κ.λπ.). Γι' αυτό τονίζομεν και πάλιν ότι δεν πρέπει τα παιδιά να περιεργάζονται τέτοια άντικείμενα, ούτε να αφήνουν άλλους να τα πλησιάζουν, αλλά μόλις τ' άντικρύζουν να ειδοποιούν άμέσως την πλησιεστέρα στρατιωτική ή άστυνομική Αρχή.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟΝ «ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ» ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1965-66

Η Έφορεία του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού Νεότητος προκηρύσσει διαγωνισμόν μεταξύ των ομάδων Ε.Ε.Σ.Ν. κατά το σχολ. έτος 1965-66 δια το βραβείον «ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ».

Επί τη δεκάτη τετάρτη επετείω του θανάτου του άειμνήστου Προέδρου του Ε.Ε.Σ.Ν. Αχιλλέως Κύρου ό κ. Κύρος Κύρου προσέφερεν, εις κατήν αυτου, το ποσόν των 5.000 δρχ. ίνα άπονεμηθί ως βραβείον Α' εκ 3.000 δρχ. και Β' εκ 2.000 δρχ. εις δύο ομάδας Έρυθροσταυριτών, αι όποιαί θα άναπτύξουν την καλύτεραν δρασιν κατά το σχολικόν έτος 1965-66.

Τα ποσά και των δύο βραβείων θα δοθούν εις σχολικά είδη ή γεωργικά έργαλεία, της προτιμήσεως των βραβευθησόμενων.

Αι ομάδες Ε.Ε.Σ.Ν. αι όποιαί επιθυμούν να μετάσχουν του διαγωνισμού, θα άποστείλουν, δια του Διευθυντού του Σχολείου προς τον Έπιθεωρητή των Σχολείων της περιφέρειας των έκθεσιν της δράσεώς των.

Ο κ. Έπιθεωρητής, μετά τον προσήκοντα έλεγγον, θα διαβιβάση μέχρι τέλους Ιουλίου 1966 εις τα γραφεία του Ε.Ε.Σ.Ν. (όδός Λυκαβηττού 1), όσας κατά την κρίσιν του εύρίσκει άξίας βραβεύσεως.

Αφού συγκεντρωθούν όλαι αι προτάσεις των κ.κ. Έπιθεωρητών, πενταμελής Έπιτροπή, άποτελουμένη εκ δύο αντιπροσώπων του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού Νεότητος, δύο Γενικών Έπιθεωρητών, ενός της Μέσης και ενός της Δημοτικής των έν Αθήναις και Πειραιί Εκπαιδευτικών περιφερειών, θα κρίνη εις ποίας ομάδας θ' άπονεμηθούν τα άνωτέρω βραβεία, λαμβανομένων υπ' όψιν των τομέων δραστηριότητος, των συνθηκών και των εις την διάθεσιν των διαγωνισθησόμενων μέσων.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Κατά το 1966 όργανούνται και πάλιν πολλοί διεθνείς έκθέσεις υπό των Ε.Σ.Ν. των διαφόρων χωρών. Ηδη έλάβομεν έγγραφον από τον έν Γενεύη Σύνδεσμον των Έρυθρών Σταυρών δια συμμετοχήν μας δια της άποστολής λευκωμάτων, κουκλών με ήθνικας ένδυμασίας (ύφους 30 εκ.), χειροτεχνημάτων με σχέδια έλληνικής τέχνης, πινάκων ζωγραφικής που να άπεικονίζουν έλληνικά τοπία, σκηνάς της καθημερινής ζωής (ήθη, έθιμα, έορταστικές έκδηλώσεις κλπ.) και από την Έρυθροσταυρικην δραστηριότητα (βοήθεια ένδεών, παροχή πρώτων βοηθειών διάδοσις του πρασίνου, προπαγάνδα δια την αιμοδοσίαν κλπ.).

Ελπίζομεν ότι οι Έλληνες Έρυθροσταυριται θα φροντίσουν, όπως πάντοτε, να άντιπροσωπεύη έπαξίως ή χώρα μας δια της έγκαίρου άποστολής εις τα Γραφεία μας (περι τα τέλη Μαΐου) των ζητουμένων έκθεμάτων και ότι θα καταβάλουν κάθε προσπάθειαν δια την έπιτυχίαν τιμητικής διακρίσεώς των.

ΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ (Άποστολαι μέσω Ε.Ε.Σ.)

- 1) Το Δημ. Σχολ. Μυκόνου (Τάξις Δ'), είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Σκοπέλου.
- 2) Το 1ον Δημ. Σχολ. Αλιάρτου Λεβαδείας, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αγ. Κωνσταντίνου Μανωλάδος.
- 3) Το 7ον Δημ. Σχολ. Χίου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αλονήσου.
- 4) Το 2ον Δημ. Σχολ. Δάφνης Αθηνών, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Βλασίου Μουζακίου.
- 5) Το 5ον Δημ. Σχολ. Πειραιώς, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αλονήσου.
- 6) Το 2ον Δημ. Σχολ. Νεαπόλεως Θεσ/νίκης, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αγ. Ιωάννου Ηραίας Γορτυνίας.
- 7) Το Δημ. Σχολ. Ιρίων Ναυπλίας, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Νέδας Τριφυλίας.
- 8) Το 8ον Γυμν. και Λύκειον Θηλέων Αθηνών, είδη βοήθειας εις Σχολεία Ηλείας.
- 9) Το Ίδιωτ. Σχολ. Κατηκωνσταντίνου Π. Φαλήρου Αθηνών, είδη βοήθειας εις τα Δημ. Σχολ. Διαβολιτσίου Μεσσήνης και Ραχών Γορτυνίας.
- 10) Το 1ον Γυμν. Θηλέων Θεσ/νίκης, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Ραχών Γορτυνίας.
- 11) Το 4ον Δημ. Σχολ. Ηλίου-

πόλεως Αθηνών, είδη βοήθειας δια το Δημ. Σχολ. Πατητηρίου Αλονήσου.

12) Το 4ον Δημ. Σχολ. Μεγάρων, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Παύλιας Γορτυνίας.

13) Το 1ον Δημ. Σχολ. Δάφνης Αθηνών, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Πετραλώνων Όλυμπίας.

14) Το Ίδιωτ. Σχολ. Χιωτέλη Ψυχικού, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αγναντερού Μουζακίου.

15) Το 1ον Δημ. Σχολ. Ζωγράφου Αθηνών, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Δρακοβουνίου Γορτυνίας.

16) Το Δημ. Σχολ. Βαϊνιάς Ίεραπέτρας, είδη βοήθειας εις τα Σχολεία Σκοπέλου Αλονήσου και εις το Ασύλον Αθηνών Α' Αγία Βαρβάρα.

17) Το 78ον Δημ. Σχολ. Αθηνών, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Βομβοκούς Ναυπακτίας.

18) Το 2ον Δημ. Σχολ. Ευλοκάστρου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Χωρεμίου Μεγαλοπόλεως.

19) Το Ίδιωτ. Σχολ. Α. Παπαδοπούλου — Ε. Κατσηντωνίου Πειραιώς, είδη βοήθειας εις το 2ον Δημ. Σχολ. Αγναντερού Μουζακίου.

20) Το Δημ. Σχολ. Γρηγοριάς Γόρτυνος, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Καλυβίων Αρκαδίας.

21) Το Δημ. Σχολ. Μυκόνου (Τάξις Ε και ΣΤ'), είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αλονήσου.

22) Το Δημ. Σχολ. Αρνής Ανδρου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αγ. Ιωάννου Ηραίας Γορτυνίας.

23) Το Δημ. Σχολ. Γιαννησαίου Ανδρου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αγ. Ιωάννου Ηραίας Γορτυνίας.

24) Το 1ον Δημ. Σχολ. Ν. Καρλοβάσιου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Ζευγολατίου Μεσσηνίας.

25) Το 100ον Δημ. Σχολ. Αθηνών, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αλονήσου.

26) Το Δημ. Σχολ. Βουνού Φλατίνων Χίου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχ. Καλυβίων Παγεραιίου Καλαβρύτων.

27) Το 1ον Δημ. Σχολ. Αμαρουσίου, είδη βοήθειας εις τα Δημ. Σχολ. Βάλμης Λεχαϊών και Γρύλλου Όλυμπίας.

28) Το 2ον Δημ. Σχολ. Χίου, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Σκοπέλου.

29) Το Δημ. Σχολ. Άνω Χριστού Σεργίων, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Γρύλλου Όλυμπίας.

30) Το Δημ. Σχολ. Ρίζης Σουρώνος, είδη βοήθειας εις τα Δημ. Σχολ. Λυκαίου Μεγαλοπόλεως και Κρανέας Αλμωπίας.

31) Το Πανορμίτειον Γυμν. και Λύκειον Σύμης, είδη βοήθειας εις τα Δημ. Σχολ. Δομνίστης Εύρυτανίας και Βάτου Ρεθύμνης.

32) Το Γυμν. Αρρένων Βεροίας, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Αγιο νερίου Γορτυνίας.

33) Το 57ον Δημ. Σχολ. Αθηνών, είδη βοήθειας εις τα Δημ. Σχολ. Ερατεινής και Αγίων Πάντων Φωκίδος.

34) Το Δημ. Σχολ. Σολωμού Κορινθίας, είδη βοήθειας εις το Δημ. Σχολ. Γρύλλου Όλυμπίας.

‘Η καλή συμπεριφορά

8. ΠΡΟΘΥΜΙΑ - ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ

ΕΝΑ ΔΕΙΓΜΑ καλής ανατροφής αλλά και ψυχικής καλλιέργειας, είναι η προθυμία για μια εξυπηρέτησι. Προθυμοποιηθήτε με όρεξη και ταχύτητα να διευκολύνετε τον συνάνθρωπό σας που σ' ας ζητάει μια χάρη, εφ' όσον περνάει απ' το χέρι σας, βοηθήστε τον, διευκολύνετε τον. Δημιουργήτε ένα φίλο και αποκτήστε δικαίωμα ευγνωμοσύνης. Κι επειδή το θυμηθήκαμε, μη ξεχνάτε ότι πρέπει να είσθε ευγνώμονες σ' έναν που σ' ας έκανε κάποιο καλό. 'Η ευγνωμοσύνη είναι μία από τις ύψηλότερες αρετές.

Μην υπενθυμίζετε διαρκώς σ' έναν άνθρωπο ότι του κάνατε κάποτε ένα καλό. Είναι όχληρο και χάνει όλη την αξία της ή καλωσύνη σας.

ΜΗ ΒΓΑΖΕΤΕ για να να σκουπίσετε τη μύτη σας ένα τσαλακωμένο ή βρώμικο μαντήλι. Προτιμώτερο θα ήταν να αποφεύγετε να χρησιμοποιήτε κάθε τόσο το μαντήλι σας, αλλά κι όταν θα το χρησιμοποιήτε μη σκύβετε κάτω απ' το τραπέζι στο πλάι για να φουξήσετε τη μύτη σας.

Χρησιμοποιήστε το άθροισμα, μην τρομάζετε τη μύτη σας και μην... κοιτάζετε όποτε μέσα στο μαντήλι για να ιδείτε... τί να ιδείτε άραγε;

'Επίσης μη φτύνετε μέσα στο μαντήλι σας, είναι σιχαμερό. Το μαντήλι δεν είναι πτυελοδοχείο... Κι αν για μια στιγμή βήξετε ή φτερνισθήτε και βρεθήτε στην ανάγκη να χρησιμοποιήσετε μαντήλι, κάντε πως σκουπίζετε τα χείλη σας. Μη το χρησιμοποιείτε δε ποτέ διπλωμένο επιμελώς, απλ' ανοίγετέ το, όχι βέβαια διάπλάτα σαν σεντόνι, αλλά ελεύθερα και φυσικά και μην το ξαναδιπλώνετε για να το βάλετε στην τσέπη σας.

Βήχετε ή φτερνίζετε με το στόμα κλειστό ή σκεπάζοντάς το με το μαντήλι, όπως επίσης πρέπει να κάνετε κι όταν χασμουριέσθε. 'Αν χασμουρηθήτε με κλειστό στόμα, θα κάνετε ίσως έναν κομικό μορφασμό, αλλά θα διασώσετε την καλή σας ανατροφή.

Μη σκαλίζετε τη μύτη σας. Μη χώνετε τα δάχτυλά σας στη μύτη, ούτε στο στόμα ούτε σ' αυτιά, μη δαγκώνετε τα νύχια σας και μην ξύνεσθε. Είναι ζωώδεις συνήθειες αυτές. 'Επίσης μη ρεύεσθε, είναι αηδέστατο κι ένδοξη ανάγκη, προσπαθήστε τουλάχιστον το ρένιμό σας να μην είναι... ήχητικό και ζητήστε συγγνώμη.

Μη σαλιώνετε τα δάχτυλά σας ξεφυλλίζοντας ένα βιβλίο ή μετρώντας χαρτονομίσματα ή μοιράζοντας χαρτιά. Δεν θα μιλήσουμε βέβαια γι' αυτούς που φτύνουν χάμω ή φουστύν σφίγγοντας με τα δάχτυλά τους τη... μύτη τους. Αυτοί θα πρέπει να οδηγούνται στο Πταίσμα κι όχι να απασχολούν το «Σαβουάρ βίβρο».

Μη μασσάτε με προπέτεια την τσίχλα σας μπροστά σε τρίτους και μάλιστα όταν μιλάτε.

Μην κάνετε εκείνο το τρακ-τρακ τσακίζοντας τα δάχτυλά σας, μην κόβετε και μην καθαρίζετε τα νύχια σας μπροστά σε τρίτους.

Μην αναπνέετε μπροστά στα μουτρα του άλλου. 'Όσο κι αν δεν μυρίζουν, δεν είναι ευχάριστο να αναπνέει ο άλλος τα χνώτα σας.

ΜΗΝ ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ να αναλαμβάνετε τις ευθύνες των πράξεών σας και μη ρίχνετε την ευθύνη μιας απόφασής σ' άλλους.

Μη νομίζετε πως όλοι έχουν δικό και μόνο σείς έχετε δική.

Μην είσθε υπερευθικός ούτε φιλόποτος, μη νευριάζετε με το παρामीρο και προ πάντος μη χτυπάτε τη γροθιά σας πάνω στο τραπέζι. 'Αποφεύγετε τους καυγάδες και μάλιστα μπροστά σε ξένους. Μην κάνετε τον ακατάδεχτο. 'Ο ακατάδεχτος, ο υπερόπτης γίνεται πολλές φορές γελοίος.

Μην έχετε νοσηρή περιέργεια. Μην ψάχνετε ποτέ συντάγρια, τσέπες ή τσάντες.

Μην λέτε σχολαστικούς τους τακτικούς, τους προσεκτικούς κι ευσυνείδητους. Μόνο οι τσαπατσού-

ληδες και οι άνικανοι λένε σχολαστικούς τους προσεκτικούς.

'Αφήνετε να βγῇ πρώτος ο άνθρωπος τον οποίον συνοδεύετε στην έξοδο του σπιτιού ή του γραφείου σας. Βγαίνοντας από κάπου, μη χτυπάτε την πόρτα. Κλείστε την σιγά σιγά. 'Όταν διασταυρώνονται δύο, υποχωρεί πάντα ο νεώτερος ή κατώτερος για να προσπεράσει ο μεγαλύτερος ή ο ανώτερος ή η κυρία. Και μην κάθεστε κάπου αν δεν καθήσουν οι μεγάλοι. 'Όταν σ' ας ειδοποιήσει κάποιος πως σ' ας περιμένει να σ' ας ιδῇ, μην αργήτε. Δείχνει περιφρόνησι.

Μην επωφελησθε της παρουσίας ενός γιατρού σ' ένα σπίτι, ή κάπου εκτός του ιατρείου του, για να τον συμβουλευτήτε για τις αρρώστιες σας, ή ενός δικηγόρου για να τον ρωτήσετε τί φόρο θα πληρώσετε σύμφωνα με τον νέο νόμο!

'Ενα άστείο ή ένα πείραγμα που κάνατε εις βάρος κάποιου, μην το επαναλαμβάνετε πολλές φορές.

Μην επωφελησθε του γεγονότος ότι δεν σ' ας βλέπει κανείς για να λερώνετε ή να καταστρέφετε κάτι που προορίζεται για δημόσια χρῆσι.

Μη δείχνετε με το δάχτυλο κάποιον που θέλετε να δείξετε. Πέστε: «Εκείνος ο κύριος έχει κάτω δεξιά», ή «ο άλλος εκεί με το μαύρο καπέλλο» κλπ. Μη δίνετε ένα φαλίδι ή το μαχαίρι ή το πηρούνι με τη μύτη, αλλά πάντοτε με τη λαβή προς εκείνον που το δίνετε, πιάνοντάς το από τη μέση με τα δύο δάχτυλα.

Μην κάνετε ποτέ μορφασμούς δυσάρεσκας ή αποδοκιμασίας όταν σ' ας λένε ή σ' ας δίνουν κάτι που δεν σ' ας αρέσει. Ευχαριστήτε και αργηθήτε το με χαμόγελο.

'Όταν φωνίζετε, μην πιάνετε ούτε να πασπατεύετε τα πωλούμενα είδη, ιδίως όταν είναι φαγώσιμα.

Τέλος πάντων, φροντίστε παντού όπου βρεσθε και σ' όλες τις περιπτώσεις, ή συμπεριφορά σας να δείχνει πως έχετε καλή ανατροφή.

ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ

ΤΟΥ ΜΙΧ. ΡΟΔΑ

ΤΟ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΟ ΔΕΡΑΣ φλογίζει την καρδιά των 'Αργοναυτών, και ή 'Αργώ τους, με τα μύρια κουπιά και τα όλοασπρα πανιά αὐλακώνει τη θάλασσα και ταξιδεύει για την Κολχίδα.

'Ηλιοκαμένα εφηβικά πρόσωπα, μπράτσα γερά και θαλασσαρμυρισμένα, μάτια που έχουν όδηγό των την 'Ελευθερία, εύλογημένα από την Παλλάδα, ταξιδεύουν για να ξαναζωντανέψουν τα μυθολογικά χρόνια.

'Ω! Ποσειδάων που κυβερνάς και διαφεντεύεις τα κύματα, επίκλησι σου κάνω ν' αφήσης την πολυτάραχη τριαινά σου και να γαληνέψης τις θάλασσες, άνεμος όλοπριμος να συντροφέψη εκείνους που άφησαν παιδιά, γυναίκες, γονιούς, βωμούς, κι αγχάλιασαν το άγνωστο και τον κίνδυνο.

'Ιάσωνα, 'Ανδροκλή, Περίανδρε, Λέανδρε, 'Αθηνόδωρε, Νεοχριστιανικοί 'Αι-Γιώργηδες, οι 'Ολύμπιοι θεοί σ' ας προστατεύουν και σ' ας εμπιστεύονται την 'Ελληνική τιμή.

Κι όταν οι βάρβαροι θα πέσουν από τα κονταροχτυπήματά σας, και ή 'Αργώ των θα ξεπροβάλλη όλόλαμπερη, σαν περιστέρα, στα γαλανά νερά του Σαρωνικού, ένας λαός που πολύ έδάκρυσε κι επένθησε, θα την προσμένει για να την ανυμνήση και για να την διαφνοστολήσει.

Θάλασσα, που είσαι δοξασμένη από τη Σαλαμίνα κι από το Μαρα-

θώνα, στείλε την εύλογία σου, και δέξου τα τέκνα των 'Ελλήνων, βοηθήσε τα να φτάσουν στο σκοπό των, για να μ' ας φέρουνε το πιο μεγάλο

Η ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Ευλογηρία ΣΠΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

άγαθό που πόθησε, λαχτάρισε και ικέτεψε ή κατατρεγμένη, ή καταβασανισμένη, ή αίματοποτισμένη και σκληρωμένη ανθρώπινη ψυχή:

Την αγιασμένη ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Γραμμένο το Νοέμβριο του 1941 και αφιερωμένο σ' εκείνους που έφευγαν με ιστοφόρα για τη Μέση 'Ανατολή.

ΦΡΑΝΣΙΣ ΖΑΜ

ΑΓΑΠΩ ΤΟ ΓΑ-ΓΔΟΥΡΑΚΙ

'Αγαπώ το γαϊδουράκι που διαβαίνει στο σοκάκι. 'Απ' τις μέλισσες για να φυλαχτή, τ' αυτιά κουνά.

'Όταν, Θέ μου, το κοιτάζω νείρομαι ούρανό γαλάζο. Και σ' έχουρι είναι σαν ξένο, πικραμένο, αποσταμένο

και τα πόδια τα λιγνά του κουρασμένα του θανάτου. 'Απ' το χάραμα ως το βράδυ δούλευε σ' ένα πηγάδι..

Μετάφρ. ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΑΣ

ΕΜΜΕΤΡΑ ΓΝΩΜΙΚΑ

'Εκείνος που 'ναι εργατικός ποτέ δεν μένει νησιτικός.

'Όποιος στην άμμο σπίτι ύψωση σύντομα θα το μετανιώση.

Κάνε καλό: και θα χαρής κι εμπρός σου πάλι θα το βρής.

'Όποιος τον άλλον φονεύει τον εαυτό του τυραννεί.

'Ανθρωπος που 'ναι βιαστικός δεν είναι τόσο γνωστικός.

'Όποιος δεν έχει υπομονή για σφάλματα πολλά θρηνεί.

Αυτός που κυνηγάει πολλά χάνει και τα λίγα καλά.

ΝΙΚ. Ε. ΧΡΟΝΗΣ

ΜΑΡΜΑΡΥΤΕΣ

● 'Ο αληθινός δάσκαλος μοιάζει με τη λαμπάδα του παπ' α στην 'Ανάσταση: Λιώνει δίνοντας φώς.

● 'Αν ή γάτα είχε φτερά, δε θα 'μενε πολύ στον άέρα' αν είχε πτερύγια δε θα 'μενε ψάρι στη θάλασσα. 'Ο άνθρωπος, που επινοητικός από τη γάτα, έκαμε φτερά με το αεροπλάνο, πτερύγια με το υποβρύχιο και μπόρεσε να εξολοθρεύη κι από τη στεριά κι από ψηλά από τον άέρα κι από τα τρισβαθα των θαλασσών.

● Πολλοί φτωχομαθημένοι έπαρχιώτες που πλούτισαν μονομιάς, όταν είναι μόνοι τους, στο σιτι τους, ντύνονται, τρών ή βρίζονται όπως στο χωριό τους' ή πόζα αρχίζει μπροστά στους άλλους. 'Ετσι μερικοί αρχέγονοι λαοί, όταν είναι μόνοι τους, περπατούν με τα τέσσερα και μόνο μπροστά στους άλλους κάνουν τον άνθρωπο.

● Και τί δεν εκφράζει το δημοτικό τραγούδι; Ποιός ζωγράφισε καλύτερα την αξιοπρέπεια να βγάλη κανείς πέρα μια δουλειά, μόνο και μόνο γιατί την άρχισε, την ντροπή της όπισθοχώρησης και της παλινωδίας από το δημοτικό στίχο:

«Νεράϊδα, τώρα κίνησα, ντρέπεται να γυρίσω»;

● Το «νόμω καλόν, νόμω κακόν» των σοφιστών δεν είναι τόσο λανθασμένο, όσο πιστεύουμε' μια μαλαματένια λίρα στην τσέπη είναι γνήσια' ένα μαλαματένιο δόντι στο στόμα είναι ψεύτικο.

● 'Η κάθε λέξη έχει τη φυσιογνωμία της, τα χαρακτηριστικά της, όπως και ή φωνή, κι όπως υπάρχουν ακουστικές παραφωνίες, υπάρχουν και όπτικές που πληγώνουν όπως κ' οι άλλες.

Α. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΣΥΣΤΑΣΙΣ

Οι 'Ερυθροσταυρίτες μας που στέλνουν χειρόγραφα για τη στήλη συνεργασίας δεν πρέπει να γράφουν κι από τις δύο όψεις του χαρτιού, γιατί δυσκολεύουν τους τυπογράφους. Διαβάζουμε μόνον όσα κείμενα είναι γραμμένα από την μίαν όψη.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΟΦΑΓΟΥ

Στή μάχη των Δερβενάκιων οι Έλληνες μάζεψαν πολλά λάφυρα από τη στρατιά του Δράμαλη.

Πολλά σπίτια στον Αη-Γιώργη είχαν γεμίσει από τούρκικα ντουφέκια, κουμπούρες, σπαθιά, άρματα, τσαντήρια, στολές και χαλκώματα.

Οι κλέφτες κάθε χωριού είχαν τη δική τους αποθήκη με τα λάφυρα. Σε κάθε αποθήκη είχαν όριστη και φύλακες, ώσπου να τελειώσει το τουρκοκυνηγητό, να βρουν την ευκαιρία να τα μοιραστούν. Αυτή εξ άλλου ήταν και η υπόσχεση του Κολοκοτρώνη πριν από τη μάχη.

— Σήμερα ό καθένας μας, τούς είχε πει, θα βάλει μπρός Τούρκους πολλούς και θα πάρει λάφυρα πολλά και τούς θησαυρούς του Αλή Πασά θα τούς μοιράσετε με το φέσι! Τα φλουριά που έχουν οι Τούρκοι είναι χρήματα χριστιανικά. Τάχε ο τύραννος της Ηπείρου παρμένε από τ' αδέρφια μας. Ο Αγιός Θεός μας τάστειλε και είναι κελεπούρι δικό μας. Αύριο έτοιμα ώρα θα σ'α δώ όλους με τ' άρματα των Τούρκων, με τ' άλογά τους, λαμπροφομένους με τα ρούχα τους. Ο Θεός είναι μαζί μας, να μη σ'ας μέλλη τίποτε...

Πράγματι, ο Θεός ήταν μαζί τους και το θαύμα έγινε. Η κολοσιαία στρατιά του Δράμαλη καταστράφηκε. Κανένας πλέον δεν μπορούσε ν' άρνηθώ τη μοιρασιά των λαφύρων. Όλοι πήραν το μερίδιό τους.

Εκείνος που δεν σκοτίστηκε για πλιάτσικο ήταν ο άνεψιός του Κολοκοτρώνη, ο Νικηταρής.

Μετά τη μάχη καθισμένος πάνω σ' ένα κοτρώνι προσπαθούσε να βγάλει από το πρησμένο χέρι του το σπαθί το τουρκοματωμένο.

Μερικά από τα παλληκάρια του, που είδαν τον Τουρκοφάγο (έτσι ωνόμασαν το Νικηταρή μετά τη μάχη των Δερβενάκιων, γιατί κινείες δεν ξέρει πόσους Τούρκους έκοψε εκείνη την ημέρα) μ' άδεια τα χέρια, του χάρισαν για ένθύμιο μια άσημενια κουμπούρα, ένα σπαθί κι ένα άσπρο κολοβό άλογο της καβάλ-

λας, μ' όμορφη σέλα. Ο Νικηταρής, που είχε γερά πόδια και δεν τον φόβιζαν οι πορείες, θυμήθηκε τότε τον κιτριναρή και καμπούρη Δημητσανίτη ποιητή Τσοπανάκο. Σ' αυτόν ήταν απαραίτητο τ' άλογο για την καβάλλα. Ο Τσοπανάκος δέχτηκε το δώρο του Νικηταρή, μ'α δεν είχε τροφή να τ'αίτη. Στο εύχαιριστήριο γράμμα που τουστειλε ο ποιητής, έγραφε:

«Τό δώρο σου, Νικηταρής, είν' άλογο χωρίς ούρά·
ή μου στέλνεις και κριθάρι
ή σου στέλνω τό τομάρι».

Ο Νικηταρής απάντησε πειραχτικά στον ποιητή:

— Μη σ'ε νοιάζει για τροφή, στην επιστροφή θα μ'α φέρη ό πασιάς (ό Δράμαλης) από τα Γιάννενα. Κριθάρι και βόλια.

Μ'α ό Δράμαλης δεν ξαναγύρισε. Απ' τη στενωχώρια, απ' τον καημό του» κατά τον ακαδημαϊκό Σπύρο Μελά, πέθανε στην Κόρινθο.

ΑΧ. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ
Διευθ. Δημ. Σχ. Βατονονίου

Ο ΠΑΠΟΥΣ ΜΟΥ

Μια πολύ αγαπημένη ύπαρξη μέσα στο σπίτι είναι ο παπούς μου. Στο πρόσωπό του ποτέ δεν βλέπεις θυμό, αλλά πάντα μια γαλήνια έκφραση. Η παρουσία του μέσα στο σπίτι σκορπάει παντού αγάπη και χαρά. Το ρυτιδωμένο του πρόσωπο, τ'α πάντα χαμογελαστά χείλη του, τ'α γαλήνια μάτια και τ'α κατάλευκα σ'αν χιόνι μαλλιά του σου δίνουν μια ψυχική εύφορία. Τ'α γηρατειά τον έχουν σκευρώσει, αλλά ή ψυχή του έχει μείνει όλόρθη, νεανική.

Πέρασε χρόνια δύσκολα, τρικυμισμένα ο παπούς, κι όμως έφτασε σ'α όγδόντα νικηφόρα. Τρέμω όταν συλλογίζομαι πώς κάποια ήμερα θλιβερό ή χάρος θ'α τον τυλίξει σ'α μαύρα τον φτερά. Μ'α έχω την άγια μορφή του θ'α την έχω φυλαγμένη σ'α βάθη της καρδιάς μου, εκεί που κάθε άνθρωπος κρύβει τις πιο ακριβές αναμνήσεις της ζωής του.

ΤΖΟΥΛΙΑ ΣΥΡΜΠΟΠΟΥΛΟΥ
Έρυθροσταυρίτισσα
3ον Δημ. Σχολ. Καστοριάς

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΦΟΥΛΤΩΝ*

Απ' τον καιρό που ήταν μικρός ακόμα σκάρωνε μοναχός του καρναβάλια και τ'α βάζε να πλέουν, ενώ ή καρδιά του σκιρτούσε, ως έπαιζε με τ'α παιδάκια.

Με συλλογή βαθιά στέκει μια μέρα μπροστά σ' ένα του χάρτινο καράβι. Τό παιδικό του πρόσωπο θολώνει, παράξενη μια σπίθα εντός του ανάβει.

Τόν χάνουν τ'α παιδιά όσο μεγαλώνει. Μένει κλεισμένος μες στην κάμαρά του και μαστορεύει πλοία. Αυτό είναι ή μόνη, ή μόνη παιδική χαρά του.

Πέρασαν χρόνια Κι έφτασε μια μέρα, που κάποιος «τέρας» σ'α νερά τ' Ουδώννα πετούσε άτμούς, μουγκρίζαν ή ρουθινία και σάλπαρε μακριά απ' τον καμινώνα.

Τρελλό τον είπαν και τον έβριζαν, ως ότου ή Ατροπος να τον λυτρώσει και μ'α θήλια κάσα-άγνωμοσύνη π'όση «για τήν ταφή του άπόρου» του δωρίζαν.

Μ'α αυτού ή ψυχή του κόσμου δεν κακιάνει, πλανιέται πάντα σ'την άκρογιαλιά της, χαμογελά γλυκά και καμαρώνει τ'α άτμήλατα καράβια, τ'α παιδιά της.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΕΛΟΠΙΤΗΣ
Κι ά τ ο ν

* Η έφεύρεση του Φούλτων συκοφαντήθηκε από τούς ιδιοκτήτες των Ιστιοφόρων πλοίων σ'α τάχα «δαμονική». Απ' αυτό κι από άλλες στενωχώριες ό έφευρή της άδηγήθηκε στον τάφο με τό άγκαθωτό στεφάνι του ήρωα της Έπιστήμης.

Η ΜΑΜΑΛΗ

Η Μαμαλή είναι ένα από τ'α ωραιότερα τοπία του χωριού μου. Βρίσκεται 2-3 ώρες μακριά από την Βερδικούσα σ'ε ύψος 1250 περίπου μέτρα. Ονομάστηκε έτσι γιατί σ' αυτό τό μέρος σκοτώθηκε ένας άγας, ό Μάμαλης.

Τ'α φρούριά της, που ή κακοκαιρία και οι σφαίρες τ'α κατήντησαν

χαλάσματα, μ'α θυμίζουν τις φοβερές μάχες του 21.

Τ'α νερά σ'τη Μαμαλή είναι πολύ κρύα και καθάρια, τ'α βλέπεις να τρέχουν και θαρρείς πώς είναι ρευστός καθρέπτης. Τό βελουδένιο χαλί ής γής τό κεντούν τ'α πολύχρωμα άγριολούλουδα με τ'α φανταχτερ'α χρώματά τους. Τ'α πουλάκια κελαηδούν σ'α δέντρα και καθρεφτίζονται μαζί με τ'α καταπράσινα φύλλα των κλωναριών σ'το κρυστάλλινο νερό των μικρών ρυακιών. Απ'ό την ψηλή κορυφή και ανάμεσα από τις πελώριες όξιες μπορεί να δ'η κανείς τ'α Μετέωρα με τ'α επιβλητικά τους μοναστήρια σκαρφαλωμένα πάνω στους βράχους. Ο ήλιος ξεπροβάλλοντας φωτίζει την κοιλάδα των Τερπών, που σχηματίζεται από τον περφηανο χιονισμένο Όλυμπο, τον όμορφο Κίσσαβο και τον φιδωτό Πηνειό με τις πανύψηλες ίτιες σ'α πλάγια. Μακριά, μόλις διακρίνονται οι βουνοκορφές της δοξασμένης Πίνδου και τό έργοστάσιο ζαχαρώς, που από δ'ω φαίνεται σ'αν ένα άσημενιο παλατάκι.

Τ'α σπίτια του χωριού μ'αίζούν σ'αν φωλιές κρυμμένες μέσα σ'α δέντρα. Η Μαμαλή είναι γνωστή για τις όμορφιές και τό καλό της κλίμα σ'ε πολλούς κατοίκους της Θεσσαλίας· γι' αυτό κάθε Κυριακή την άνοιξη και τό καλοκαίρι μ'ας έρχονται πολλοί τουρίστες.

ΗΛΙΑΣ ΤΣΑΚΝΑΚΗΣ
Β' Δημ. Σχολείου Βερδικούσας
Έλασσόνας

ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ

Ο θεός σ'το μικρό Γιαννάκη:
— Πο'υ θ'α προτιμούσε να π'ήγαινε, Γιαννάκη. Σ'τον παράδεισο ή σ'την κόλαση;

Κι ό Γιαννάκης με προθυμία:
— Σ'τον κινηματογράφο, θείε μου!
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΕΡΓΟΓΛΟΥ
ΣΤ' Γυμν. Οηλέων Θεσσαλονίκης

ΣΑΝ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ

(άφιερωμένο σ'τους μικρούς μαθητάς μου)
Κοιτώ ζερβά μου, δυό ματάκια γαλανά, λίγα μαλλιά ξανθά, μ'α καλοχτενισμένα. Κοιτώ δεξιά μου, προσωπάκια φωτεινά, όλο δροσιά, από έργονιες λυτρωμένα. Βλέπω τριγύρω πεταλούδες να πετούν, χρυσά φτερά, της νιότης όπτασία, στήριγμα νέο της γενιάς — που λαχταρούν να δ'ουνε και να μάθουν σ'α θρανία. Σ'αν Χερουβείμ με μάτια άθ'ωα κι άγνά ρίχνουν καθάριο βλέμμα σ'α βιβλία, κι από τό δάσκαλο προσμένουν να τούς π'η ποι'α κρύβουν σ'τις σελίδες τους σοφία.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΓ'ΝΗΣ
Διδάσκαλος

Ανέκδοτα

Ο ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΚΙ Ο ΨΑΡΑΣ

Κάποτε ένας ψαράς π'ήγε ένα καλάθι γεμάτο ψάρια ως δώρο σ' ένα δεσπότη, ό όποιος ήτανε πολύ τσιγγούνης. Ο δεσπότης ρωτάει εύγενικά τόν ψαρά: «Θέλεις, ψαρά μου, γλυκό;». Αμέσως όμως προσθέτει: «Αλλά δ'εν τ'ως γλυκά, έ; Μπράβο, ψαρά μου». Σε λίγο: «Πίνεις, ψαρά μου, καφέ; Δεν πίνεις έ; Μπράβο, παιδί μου».

Τότε κι ό ψαράς, άγανακτισμένος απ' την τόση τσιγγουνιά του δεσπότη, του λέει: «Τ'ως, δεσπότη μου, ψάρια; Δεν τ'ως, έ; Μπράβο, δεσπότη μου». Παίρνει τ'α ψάρια και φεύγει!

Η ΝΥΧΤΑ ΑΠΛΩΝΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΗΣ

Σιγά-σιγά π'ήρε να νυχτώνη. Ο ούρανός σκοτεινιάσε, κι επάνω σ'το μουντό του βελούδο άναψαν όλα τ' άσημενία καντηλάκια του.

Τό φεγγάρι ξεπροβάλλει. Λάμπει παράξενα, χαράζοντας ένα άσημενιο μονοπάτι σ'το κρύσταλλο της θάλασσας.

Πο'υ και πο'υ λίγα πουλάκια, φτερωτοί μουσικοί της νυχτιάς, περνούν, σκορπίζουν μελωδικές νότες σ'τον μυρωμένο άέρα, κι ύστερα χ'ανονται μακριά.

Μια μαγευτική ήσυχία βασιλεύει σ' άκρογιαλί. Κάπου-κάπου κανένα χαδιάρικο κυματάκι σκάζει άπαλά σ'την άμμοστρωμένη άμμουδιά. Δυό τρείς κομψές βαρκοΰλες λικνίζονται ναυελικά σ'α νερά. Τ'α στερρα μένουν άκίνητες, σ'αν π'ρωτα.

Η νύχτα προχωρεί πολύ... Τό φεγγάρι άνεβαίνει, και τ' άστρα άδυνατίζουν, χ'ανουν τη λάμψη τους τ'ην πρωτινή. Π'ως με κοιτ'ανε παράξενα με τ'ην άχνη ματιά τους! Καθένα τους είναι για μένα ένα άινιγμα. Μ'α ώσπου να τό λύσω, θάρθω ή αύγή κι όλα θ'α σβήσουν, όλα θ'α χαθούν.

ΕΦΗ ΚΑΡΑΛΕΞΙΔΟΥ
Γυμν. Οηλέων Σεργών

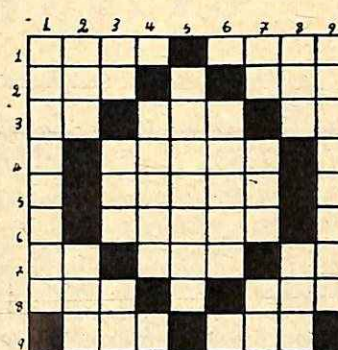
ΦΘΙΝΩΠΟΡΟ

Φεύγουνε τ'α χελιδόνια, πέφτουν φύλλα από τ'α κλώνια — κρύωσε ό καιρός.

Πάει για ξύλα ή γριούλα, πέφτει σιγαλή βροχούλα — σπέρνει ό γεωργός.
ΠΑΝΟΣ Γ. ΔΙΑΚΑΤΟΣ
Λύκειον Άστακού

ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΜΑΘ. ΣΧΕΔΙΑ

ΣΤΑΥΡΟΠΛΕΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

- Είς αυτό τό όρος άνέβη ό Μωϋσής.
- Αρθρον (αίτιατ.) — Υπονοούν ποιότητα.
- Προτροπή. — Μισό πτηνό (άντιστρ.) — Ένρινα.
- Ο υιός του Άβραάμ.
- Νήσος του Αιγαίου πελάγους (δοτική).
- Μετοχή ο'υδετέρου του αίρω.
- 21 — τόπος προσκυνήματος (χωρίς άρχήν).
- Αρθρον.
- Τηλεφωνικόν κέντρον — Υποθέτει.
- Πρόθεσις — Γαλλική όμάς (άντιστρ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ

- Τέτοιο θάνατο ύπέστη ό Ίησούς.
- Νήσος των Κυκλάδων. — Άτινα ή... (άναφορική άντ. ο'υδετέρου).
- Ο,τι και τό 3 όριοντίως γ — Τρίγωνο έχοντα τ'ας πλευράς των ίσας — Αριθμητικόν.
- Μ'ας άκολουθεί (ένάρθρως).
- Τόν ήρε ή Άγία Έλένη (όνομ.).
- Ένα από τις Κυκλάδες.
- 11 — Ένα από τ'α Δωδεκάνησα (αίτιατ.) — Δίφθογγος.
- Κόλπος της Άραβικής χερσονήσου (χωρίς άρχήν).
- Η... ή επί τ'ας.
- Τό δεύτερον συνθετικόν της πρωτεουσούσης της Βραζιλίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΙΣΚΟΣ
ΣΤ' Μικτόν Γυμν. Πειραιώς

ΣΚΑΛΑ

- ... = Σύμφωνον
- ... = Υποθετικός σύνδεσμος
- ... = Τελικός σύνδεσμος
- ... = Γνωστόν χρυσόν νόμισμα
- ... = Χρονικός σύνδεσμος
- ... = Μία νήσος του Αιγαίου Πελάγους

Προσοχή! Τ'α άρχικά των ζητουμένων λέξεων σχηματίζουν τόν μεγαλύτερο ποταμό της Αιγύπτου.

ΙΩ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΗΣ
Γυμνάσιον Γιαννιτσών

Ο λιγνός γάτος
ΠΑΝ
Προτ. Γυμν. Αθηνών

Ο ΓΛΥΠΤΗΣ ΚΙ Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(Μια αληθινή ιστορία)

ΕΝΑ μαγιάτικο πρωινό ξεκίνησε από το λιμάνι της Κοπεγχάγης, με ρότα για την Νεάπολη μια όμορφη φρεγάτα, η «Θέτις». Ο άπαλός ζέφυρος που φυσούσε την ώρα εκείνη, έκανε τα λευκά πανιά του πλοίου να φουσκώνουν περήφανα.

Πάνω στη γέφυρα του πλοίου, σιμά στον καπετάνιο, στέκονταν αμίλητος και με βουρκωμένα μάτια ένα ψηλός νέος άνδρας και κοιτούσε την πόλη, που καθώς προχωρούσε το πλοίο ξεμάκρυνε από μπροστά του παίρνοντας μαζί της κι αυτούς που στέκονταν στην αποβάθρα.

Οι μορφές των γονιών, που στέκονταν εκεί, να ξεπροβοδίζουν, καθώς το πλοίο προχωρούσε, ξεθωρίαζαν σιγά-σιγά μέχρι που χάθηκαν μαζί μ' όληκληρη την πολιτεία πίσω από την άγχη γραμμή του ορίζοντα...

Ο καπετάνιος, σαν είδε τα δάκρυα που κυλούσαν πάνω στα μάγουλα, του νεαρού επιβάτη, γύρισε και του είπε στοργικά:

— Μην σε πικραίνει ο χωρισμός, παιδί μου. Είσαι νέος κ' έχεις γερό ταλέντο. Γι' αυτό άλλωστε κ' η πατρίδα σου σε τίμησε με το χρυσό μετάλλιο της Τέχνης. Η υποτροφία θα σε βοηθήσει πολύ στην τέχνη σου. Γι' αυτό μην αφήσεις την θλίψη να σου κάψει τα φτερά. Οι πατριώτες σου περιμένουν πολλά από σένα. Μην τους απογοητεύσεις.

— Έχεις δίκιο, καπετάνιέ μου, είπε ο νεαρός επιβάτης. «Αν λυπάμαι όμως που φεύγω δεν το κάνω γιατί με φοβίζει η ξενιτιά, αλλά γιατί αφήνω εδώ τους αγαπημένους μου γονείς, που είναι γέροι κι ανήμποροι.

Έτσι, γεμάτος συγκίνηση και θλίψη, ξεκίνησε ο Βαρθολομαίος Τόρβαλντσεν, για να πάει στη Ρώμη να τελειοποιήσει την τέχνη του με έξοδα του δανικού κράτους.

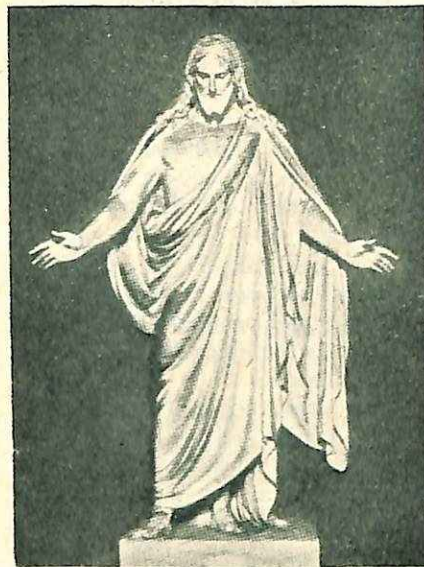
Από τις πρώτες μέρες της εγκατάστασής του στην «Αιώνια Πόλη», ριχτηκε με ζήλο στη δουλειά. Παράλληλα, επισκεπτότανε τα μουσεία της και μελετούσε προσεκτικά τ' αθάνατα έργα που ήταν έκθεσιμμένα μέσα στις άπειρες αίθουσές τους.

Με την εντατική εργασία τα χρόνια κύλησαν γρήγορα, χωρίς ο Τόρβαλντσεν να νιώσει το κύλισμά τους. Έπειδή όμως ήθελε να παρατείνει την παραμονή του για λίγον ακόμη καιρό στην Ιταλία, που ήξερε πως είχε πολλά να του διδάξει, ζήτησε από την κυβέρνηση της χώρας του να του ανανεώσουν την υποτροφία. Πιστεύοντας στο ταλέντο και την εργοτικότητα του, οι αρμόδιοι δέχτηκαν το αίτημά του, κ' έτσι ο «ασυνιδρ' Άλμπερτο», όπως τον φώναζαν οι Ιταλοί φίλοι του, έλαβε άδεια να συνεχίσει στην Ιταλία.

Όταν όμως οι γονείς του πληροφορήθηκαν ότι ο γιός τους δεν θα γύριζε γρήγορα κοντά τους, άρχισαν να του στέλνουν το ένα γράμμα μετά από το άλλο, παρακαλώντάς τον να επιστρέψει. Τα γράμματά τους τον γέμιζαν απελπισία, γιατί λησταρούσε κι αυτός πολύ να γυρίσει στην πατρίδα του.

Ήξερε όμως ότι αν το έκανε αυτό, θα ήταν εις βάρος της τέχνης του. Και αυτός δεν ήθελε με κανένα τρόπο να την προδώσει.

Μια μέρα που ένιωθε την καρδιά του βαριά από την θλίψη, ύστερα από ένα γράμμα που είχε λάβει από τους δικούς του, κίνησε να πάει στην Τσιέλα Βιρτζίνια, τη μικρή εκκλησία που βρίσκεται πίσω από το Καπιτώλιο, για να προσευχηθεί. Σάν έφτασε στον αυλόγυρο συνάντησε ένα γέρο ζητιάνο, που στέκονταν και τάιζε ένα σμάρι περιστέρια. Η ευγενική φυσιογνωμία του με τ' αδρά χαρακτηριστικά και την καλοσυνάτη μορφή, έκανε βαθείαν εντύπωση στον καλλιτέχνη. Μέσα του ξύπνησε ο πυρετός της δημιουργίας. Χωρίς να διστάσει, πλησίασε το ζητιάνο,

έμπνευσε. Για τούτο, όσον καιρό έμειν στη Ρώμη, κράτησε κοντά του και το γέρο ζητιάνο. Λίγο πριν φύγει για τη πατρίδα του, τη Δανία, του αγόρασε ένα μικρό σπιτάκι στο Λιβόρνο, κι αφού του εξασφάλισε κάποιο εισόδημα που θα του επέτρεπε να ζήσει ήσυχα τις υπόλοιπες μέρες της ζωής του, πήρε το πλοίο που θα τον έφερε στην Κοπεγχάγη.

Τα στενά χρόνια της ζωής του τα πέρασε γεμάτος δόξα και τιμές στην αγαπημένη του γενέτειρα.

Μετ. ΧΑΡ. ΖΕΒΕΝΕΚΑΚΗ

Ο διαπρεπής Δανός γλύπτης Βέρνελ Τόρβαλντσεν (1768 - 1844) όταν, αφού απέφοιτε από την Ακαδημία Καλών Τεχνών της Κοπεγχάγης, πήγε με υποτροφία στη Ρώμη, έδωσε την επίδραση του μεγάλου Ιταλού δίδασκαλου Κανόβα και γενικότερα των κλασικών προτύπων. Άρχισε να γίνεται ευρύτερα γνωστός όταν έφιλολογήθηκε στο Κυρινάλιο την «Αθριαμβευτική εισόδα του Αλεξάνδρου στη Βαβυλώνα». Το 1819 επέστρεψε στην Κοπεγχάγη, όπου έστάλησε με άγαλμά του το νεότερο ναό της Παναγίας. Έπειτα έαναπήγε στη Ρώμη κι από κει ταξίδεψε στη Γερμανία όπου έστησε διάφορα μνημεία. Υπολογίζεται ότι έφτιαξε 300 έργα, που ανάμεσα τους ξεχωρίζουν οι ανδριάντες του Σίλλερ, του Κοπενίκου, του πάπα Πίου Ι κ.ά. Ο Τ. Τόρβαλντσεν στην Κοπεγχάγη το 1844, όπου από χρόνια είχε εγκατασταθεί όριστικά.

Σημ. της Συντ.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΘΡΥΨΑΛΑ

* Μερικοί άνθρωποι αναπτύσσουν άνωφελή δραστηριότητα, όπως το δέντρο που ούτε ο άνεμος ξέρει διατί το κινεί, ούτε αυτό διατί κινείται.

* Η αποκλειστική αφοσίωσις εις ένα πρόσωπο είναι προτέρημα σκύλου.

* Το μεγαλύτερον καύχημα της συγχρόνου ποιήσεως είναι ότι χείλη ανθρώπου δεν ετόλμησαν να την τραγουδήσουν.

* Ο πόνος χάνει την αξίαν του όταν τον βγάλης από την ψυχή σου και τον εξωτερικεύεις. Βασανίζεις δε και τους άλλους οι όποιοι συμπάσχουν και χάριν σου και χάριν του δικού των πόνου, που τους τον ξανακαινουργώνεις.

* Ο κουτός άνθρωπος δεν έχει ανησιν, έχει όμως ρίξεις, και όσο πιο κουτός είναι, τόσο βαθύτερα ριζοβολεί εις την κοινωνίαν.

* Ο χρόνος συζητ' αρχαία μνημεία και προσπαθεί να έπουλώσει των βαρβάρων τους μώλωπας με την χρυσίζουσαν πόαν του.

* Στενάζει ο γκιώνης τη νύκτα στο κλαρί, ενώ θα έπρεπε να στενάζουν τα πουλιά, που τα τρώει και τρέφεται.

Ρωτούσα τους ναυτικούς

(2) ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΤΟΥ «ΚΥΚΝΟΥ»

Την άλλη μέρα τα πόδια μας πατούσαν πάλι στο χώμα της αγαπημένης μας Γαλλίας. Ήμαστε στο Ίζινύ. Η πρώτη μας δουλειά ήταν τώρα να πάμε σε μια έκκλησία και να ευχαριστήσουμε το Θεό, που μās εγλύτωσε από τα νύχια του Δρίσκοι, και να τον παρακαλέσουμε να με φέρη γρήγορα στην άγκαλιά της μανούλας μου. Ύστερα, χωρίς ν' άργοπορήσωμε ούτε στιγμή, φροντίσαμε να μάθωμε ποιο δρόμο έπρεπε να πάρωμε για το Σηκουάνα. Αυτό τον ποταμό αποφασίσαμε ν' ακολουθήσωμε πρώτα, ελπίζοντας ότι στα νερά του θα βρίσκαμε ίσως τον «Κύκνο».

— Κι αν δεν τον βρούμε στο Σηκουάνα, είπα, θα τον ζητήσωμε στον Λέιγρη, στο Γαρούνα και... και.

— Και σ' όλους τους ποταμούς της Γαλλίας, ώσπου να τον βρούμε, φώναξε με αποφασιστικότητα και ο Μαρτίνας.

— Ναί, καλέ μου φίλε παντού θα πάμε, για να βρούμε τον «Κύκνο», που μέσα βρίσκεται η χρυσή μου μητέρα κι ο άδελφούλης μου! Έτσι, αφήνοντας το Ίζινύ, περάσαμε από το Μπαγέ, το Καέν, το Πόν-λ' Έβέκ, το Πόν-Ωντεμέρ και φτάσαμε στη Λαμπούγη. Κ' έδω, από το ύψος των λόφων, αντικρύσαμε ξάφνου το Σηκουάνα, που άργοκυλούσε στολισμένος με γραφικά καραβάκια και μ' άφθονα μικρά βαπόρια, που ο καπνός τους ανέβαινε ως έμας. Το θέαμα ήταν τόσο γοητευτικό που μās γέμισε αίσιοδοξία.

— Ρεμύ, κάτι μου λέει, ότι στο Σηκουάνα ταξιδεύει με τον Άρθουρο ή μητερούλα σου, μου είπε ο Μαρτίνας.

— Αυτό θα το μάθωμε σε λίγο απ' τους ανθρώπους του χωριού που είν' εκεί κάτω, του άποκριθήκα. Όταν όμως φτάσαμε εκεί και τους ρωτήσαμε, δίνοντας τα χαρακτηριστικά του «Κύκνου», μάθαμε πως δε φάνηκε ποτέ κεί πέρα.

— Τέτιο καράβι δεν πέρασε ποτέ από δω, μās είπαν όλοι. Εκτός πιά αν πέρασε νύχτα και δεν το είδαμε. Από τη Λαμπούγη πήγαμε στη Ρουέν, στο Έλμπεφ, στο Πόζ, αλλά πουθενά τ' ίδια μās έλεγαν. Όσοι κάποτε φτάσαμε και στο Σαραντόν. Έπειδή όμως προχωρώντας έπρεπε να κερδίζωμε κάθε μέρα και το ψωμί μας, δίνοντας ακόμη και τώρα υπαίθριες παραστάσεις, χρειαστήκαμε πέντε έβδομάδες για να βρεθώμε από το Ίζινύ στο Σαραντόν. Έδω εύτυχως, μόλις ρωτήσαμε για τον «Κύκνο», άκούσαμε έπιτέλους να μās λένε:

Άρχισε να χορεύει!

ΕΚΤΟΡΟΣ ΜΑΛΟ

Χωρίς Οικογένεια

Μυθιστόρημα - Τόμος Γ'

— Ναί, είδαμε ένα πλοίο, που ήταν πάνω-κάτω όπως μās το λέτε. Μόλις τ' άκουσε αυτό ο Μαρτίνας, από την πολλή χαρά του άρχισε να χορεύει στην προκυμιά. Έπειτα άφησε το χορό και παίρνοντας το κλαρίνο του από το σάκκο άρχισε να παίζει δυνατά μια πόλκα. Σ' αυτό το μεταξύ εγώ εξακολουθούσα να ρωτώ τους ναυτικούς που ήταν εκεί. Και δεν άργησα να βεβαιωθώ πως το πλοίο που είχαν δει ήταν πραγματικά ο «Κύκνος»! Ναί, ναί, ο «Κύκνος» ήταν. Ο «Κύκνος»!... Είχε περάσει δυο μήνες πριν, κ' έφυγε ταξιδεύοντας στο Σηκουάνα. Δυο μήνες πριν... Όστε τώρα θα βρίσκóταν πολύ μακριά μας. Άλλα τί μ' αυτό; Περπατώντας κάπου θα τον συναντούσαμε, θα τον εφτάναμε. Γιατί πάντα προχωρούσε πολύ σιγά, όπως έθυμόμουν, και πολύ συχνά έκανε σταθμούς και μάλιστα αρκετά μεγάλους. Το καλό ήταν ότι τώρα δεν ήταν ανάγκη να ρωτάμε. Ξέραμε πως ο «Κύκνος» βρίσκóταν μπροστά μας και δεν είχαμε παρά ν' ακολουθώμε το Σηκουάνα. Άλλ' άμα φτάσαμε στο Μοντερώ, μάθαμε ξαφνικά ότι έδω άφησε το Σηκουάνα και μπήκε στο Γιόννα. Άρχισαμε λοιπόν κ' έμεις να βαδίζωμε δίπλα το Γιόννα. Είναι περιττό βέβαια να σάς πώ, πως ούτε κοιμόμαστε πιά όσο έπρεπε, και ούτε αφιερώνωμε πολλή ώρα στις παραστάσεις μας. Κι ο καμένος ο Κάπτι δεν μπορούσε να καταλάβη την αίτία που βιαζόμαστε τόσο. Γιατί δεν τον αφήναμε να περιμένη πολύ με το δίσκο στα χέρια, όταν μερικοί θεατές άργοσαν να βγάλουν τη δεκαρούλα από την τσέπη. Έπρεπε να περιμένωμε. Άλλα έμεις του σφυρίζαμε να τελειώσει και φεύγαμε. Έτσι οι εισπράξεις λιγόστευαν από μέρα σε μέρα. Μά δε βαριέστε... Ούτε μās έμελλε καθόλου.

— Γρήγορα, έλεγε ο Μαρτίνας. Πάμε γρήγορα να βρούμε τον «Κύκνο».

— Ναί, ναί γρήγορα, έλεγα κ' εγώ μαζί του. Τώρα όμως έπρεπε να κάνωμε οικονομία. Κι άρχισαμε από το κρέας. Έπειδή έκανε ζέστη, ο Μαρτίνας είπε πως δεν κάνει να τρώωμε κρέας, γιατί ήξερε καλά πως η κρεατοφαγία είναι ανθυγιεινή.

— Τότε να το καταργήσωμε είπα. Έτσι καταργήσαμε σιγά-σιγά κι άλλα τρόφιμα, και δεν τρώγαμε πιά παρά μια φέτα ψωμί κ' ένα σφιχτό αυγό, που το μοιραζόμαστε στα δύο, ή λίγο βούτυρο.

ΔΙΑΣΚΕΥΗ Β.

(Συνεχίζεται)

Τέτιο καράβι, δεν πέρασε ποτέ από δω.

Δεν μπορούσε να καταλάβη την αίτία της βίας.

ΕΥΘΥΜΗ ΣΤΗΛΗ

ΠΕΡΙΕΡΓΟ

- Τρία επί πέντε πόσα κάνουν, Κωστάκη;
- Δεκαπέντε.
- Και πώς τὸ βοήκεις αυτό;
- Τοῦτο συλλογίζομαι κι ἐγώ, καὶ μοῦ φαίνεται περίεργο.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ :

- Νὰ σοῦ δίνουν στὸ χέρι λεφτά, παρὰ τὰ παπούτσια.
- Νὰ τρῶς ξερό ψωμί, παρὰ ξύλο.
- Νὰ σοῦ πέση ὁ πρῶτος ἀριθμὸς τοῦ λαχείου, παρὰ καμμιά κεραμίδα στὸ κεφάλι.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ

“Ενας ιδιοκτήτης ξένου τουριστικοῦ ξενοδοχείου ἐκθειάζει τὸ κατὰσθημά του.

— Αὐτὸ ποὺ βλέπετε. κύριοι, εἶναι ἕνας μεσαιωνικὸς πύργος πανάρχαιος, ἑξακοσίων ἐτῶν τουλάχιστον. Πιστέψτε με πῶς γιὰ λόγους τουριστικὸς τίποτε δὲν ἔχει ἀλλάξει ἐδῶ μέσα.

Κάποιος συμπατριώτης μας, ποὺ τ’ ἀκούει συμπληρώνει:

— Πραγματικά, τίποτε δὲν ἔχει ἀλλάξει. Μήτε τὰ σεντόνια.

ΥΠΝΩΤΙΚΟ

Μιά κυρία προτείνει σ’ ἕναν ἐπισκέπτη της νὰ πάρῃ ἕναν καφέ.

— Σὰς εὐχαριστῶ πολύ, τῆς ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, λυποῦμαι ποὺ θ’ ἀρνηθῶ. Ξέρετε ὅμως; Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ πάω σὲ κάποια διάλεξη καὶ δὲ θέλω νὰ χάσω τὴν ἀπόλαυση τοῦ ὕπνου.

ΥΣΤΕΡΟΒΟΥΛΙΑ

Ἡ μικρὴ Κική πάει μὲ τρόπο στὸ δωμάτιό της καὶ κατὶ προσπαθεῖ νὰ κἀνῃ στὰ σκοτεινά. Ἡ μητέρα της, ποὺ τὴν παρακολουθεῖ, ἀνάβει τὸ φῶς καὶ τὴ ρωτᾷ:

- Τί κάνεις ἐκεῖ, μωρό μου;
- Κρύβω τὴν κούκλα μου, μαμά, γιὰ νὰ χαρῶ ἅμα τὴν ξαναβρῶ.

ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ ΚΑΘΕ 4 ΧΡΟΝΙΑ

“Ενα κοριτσάκι γνωρίζεται μὲ κάποιο ἄλλο. Πόσων χρόνων εἶσαι; τὸ ρωτᾷ.

— Τριῶν.

— Τ’ εἶν’ αὐτὰ ποὺ λές; Σὺ φαίνεσαι γιὰ δώδεκα.

— Ναι, μὰ γεννήθηκε στὶς 29 Φεβρουαρίου καὶ δὲν μεγαλώνω παρὰ κάθε τέσσερα χρόνια.

ΤΟ ΡΟΛΟΙ

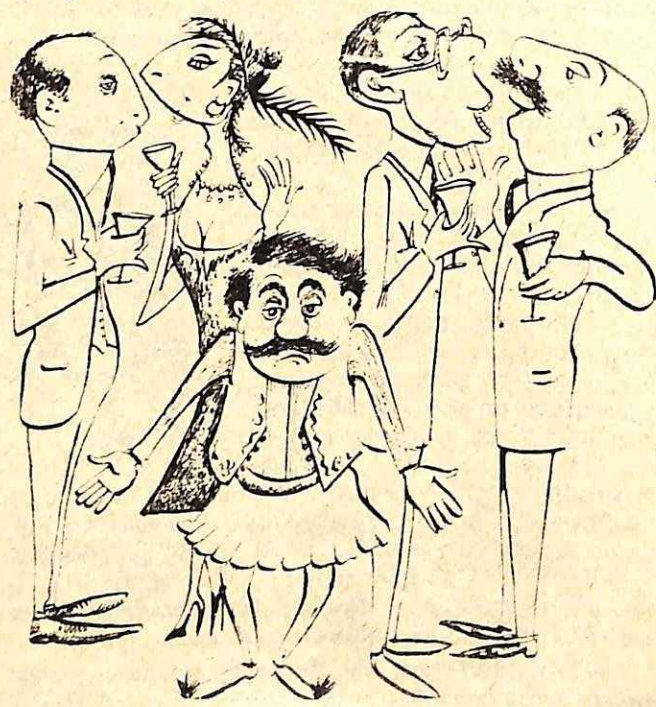
“Οταν ἐρώτησαν ἕνα διάσημο Γάλλο συγγραφέα ἂν τοῦ κακοφαίνεται ὅταν, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν διαλέξεών του, βλέπει τοὺς ἀκροατὲς του νὰ κοιτάζουν τὸ ρολοῖ τους, ἔδωσε τὴν ἀπάντησή αὐτή:

— “Οταν τὸ κοιτάζουν δὲν μὲ πειράζει καθόλου. Μονον ὅταν τοὺς βλέπω νὰ τὸ βάζουν στὸ ἀντὶ δαιμονίζομαι.

ΔΥΟ ΠΟΔΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

Κάποιος ψηλὸς ξιπασμένος ξένος λέει σ’ ἕνα μικρόσωμο “Ελληνα ποὺ συνταξιδεύει μαζί του:

- Σὲ περνῶ δυὸ πόδια, νομίζω.
- Χωρὶς ἀμφιβολία, τοῦ ἀπαντᾷ μὲ ἀπάθεια αὐτός. Εἶσαι τετράποδο.

ΜΙΝΟΥ ΑΡΓΥΡΑΚΗ : ΚΟΚΤΕ-ΓΛ

ΣΠΙΡΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

Τὴν παραμονὴ μιᾶς μεγάλης γιορτῆς ὁ Ἀγαθούλης ἀνταμώνει μ’ ἕνα γείτονά του καὶ τὸν ρωτᾷ ἂν πῆγε καὶ πῶνισε στὴν ἀγορά.

— Ναί, τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. Μισὸ γάλο καὶ μισὸ ἀρνί.

Κι ὁ Ἀγαθούλης ξαναρωτᾷ γεμάτος περιέργεια:

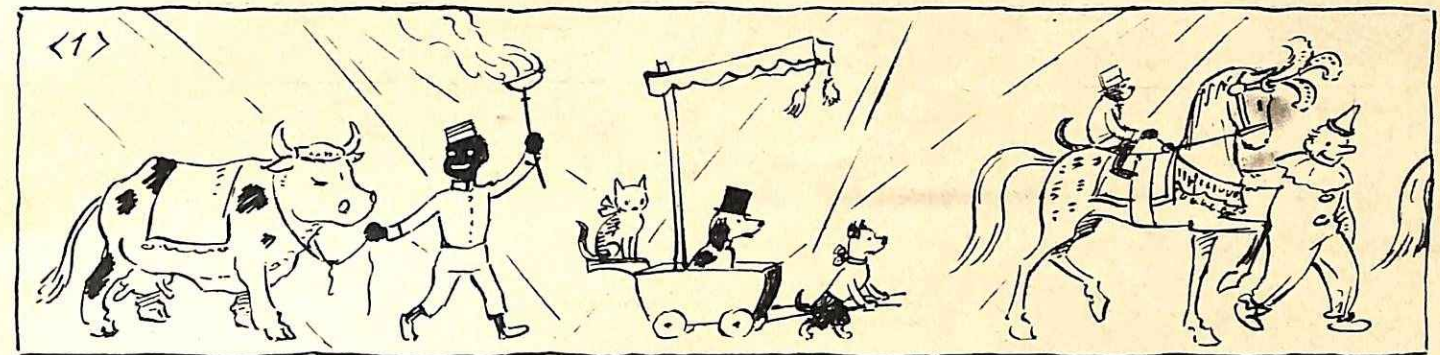
— Ψημένα;

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

- Μπαμπά, πάρε μου μιὰ τρομπέτα.
- Γιὰ νὰ μᾶς ξεκουφαίνης;
- “Οχι, ὄχι. Θὰ τὴν παίξω μόνον ὅταν κοιμᾶσαι.

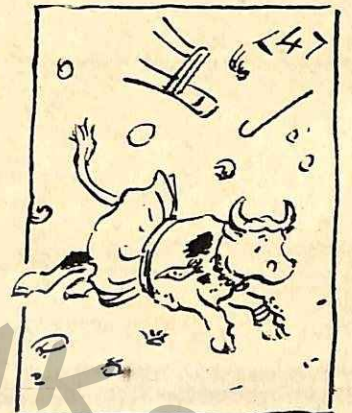
Ἡ ἄμυαλη ἀγελάδα

Στίχοι, σκίτσα Α.Β.

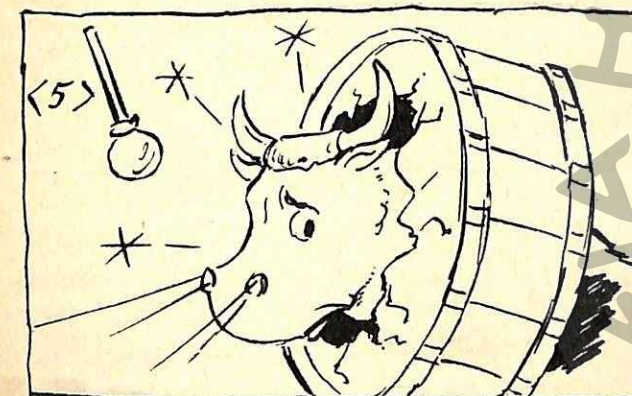
Ἡ πεταχτούλα καὶ κομπή, πρώτη στὴν ἐξυπνάδα...
τοῦ τσίρκου ἢ ἀγελάδα,
ἄρχισε πιά ν’ ἀδυνατῇ
ἀπὸ τὴ λύπη της, γιατί

σ’ ἕνα «φινάλε» μοναχὰ
τὴ βγάζουνε μιὰ στάλα,
μαζὶ μ’ ὅλο τὸ θάσσο,
πίσω ἀπ’ τὰ ζῶα τ’ ἄλλα.

Μ’ αὐτὴ ἤθελε, τρομάρα της, στὰ νύχια νὰ χορεύῃ,
τρελλὰ νὰ τὴ χειροκροτοῦν, ἐπαίνους νὰ μαζεύῃ.
“Ενα βραδάκι τὸ λοιπὸν χίλια στολίδια βάζει,
καὶ μπρὸς στὸν κόσμο βγαίνει εὐθύς... μὲ τρεῖς ὀκάδες νᾶζι!

Κι ἀρχίζει ἀμέσως τὸ χορὸ. Σηκώνει τὶς ποδιάρες της,
σειέται, λυγίεται ὅσο μπορεῖ, γιὰ νὰ φανοῦν οἱ χάρες της,
κλωτσιές μοιράζει ὀλόγυρα, «φῆγε» τῆς ξεφώνανε
κι ὅλοι πιά τώρα, ὅ,τι βροῦν ἀπάνω της πετᾶνε.

Μ’ ἀγρίεψαν κ’ οἱ μουσικοὶ.
Κι ὁ γκρανκασιέρης ἀπὸ κεῖ
μπαράφ... τὴ γκρανκάσα τῆς πετᾷ πάνω στὸ καύκαλό της
καὶ τραχηλιά τῆς τὴν περνᾷ στὸν... ὁμορφο λαιμό της!

Κ’ ἐνῶ μὲς στὸ τσαντήρι της τώρα ἡ δόλια κλαίει,
ὁ πατηγάλος ὁ Κοκὸς «τὴν ἐπαθε», τῆς λέει.
«Μ’ ἂν στὸν καθρέφτη κοιτάζεις πρωτότερα, καημένη,
θᾶβλεπες διὰ γιὰ χορὸ δὲν εἶσαι καμωμένη»...

Έχομεν τὰ καλλίτερα παιδικὰ βιβλία γραμμένα ἀπὸ τοὺς καλλίτεροὺς συγγραφεῖς καὶ πλούσια εἰκονογραφημένα ἀπὸ τοὺς καλλίτεροὺς ζωγράφους. Τὰ βιβλία στέλλονται μὲ τιμὴν τοῦ καταλόγου μας ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν.

1) ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΕΩΝ

Πολυτελής Σειρά. 40 διάφορα βιβλία. Γιά παιδιά 8 — 16 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 35 καὶ ἄνω.

2) ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ἡ πασίγνωστη πολυτελής σειρά μας. 32 βιβλία. Γιά παιδιά 9—15 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 40 καὶ ἄνω.

3) «ΤΑ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΑ»

Διεύθυνσις: ΑΛΚΗ Κ. ΤΡΟΠΑΙΑΤΗ

Σειρά βιβλίων Ἑλλήνων Συγγραφέων. 28 βιβλία. Γιά παιδιά 8—14 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 25 καὶ ἄνω.

4) ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΕ

ΧΙΛΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ

Οἱ βιογραφίαι δῶν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων. Χρήσιμο γιά κάθε ἡλικία.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΝΑ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

365 ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ — ΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΕ ΗΜΕΡΑ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

Συμπληρωμένη καὶ βελτιωμένη. Νέα πολυτελής ἐκδόσις. Καλύπτει ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν παιδικῶν ποιημάτων. Χρήσιμο γιά γονεῖς, δασκάλους καὶ παιδιά.

5) «ΤΑ ΚΑΛΑ ΒΙΒΛΙΑ»

Σειρά διαλεχτῶν βιβλίων Ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων. Ἐξεδόθησαν 38 βιβλία. Γιά παιδιά ἡλικίας 8—14 ἐτῶν Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 25 καὶ ἄνω.

6) ΙΔΕΩΔΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

32 ἐγκυκλοπαιδικὰ βιβλία. Γιά παιδιά 10—18 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 35 τὸ καθένα. Ἐκλεκτὰ βιβλία ποὺ περιγράφουν μὲ συναρπαστικὸ τρόπο ἐφευρέσεις, ἀνακαλύψεις, ταξίδια, τὴν ζωὴν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὅπως οἱ Μέγας Ἀλέξανδρος, Ξενοφῶν, Ἰωάννα τῆς Λωρραίνης κλπ.

7) ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΩΡΕΣ

Διεύθυνσις: Γ. Σ. ΒΛΕΣΣΑ

Σειρά 10 βιβλίων Ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων. Γιά παιδιά 8 — 14 ἐτῶν. Τιμαὶ ἀπὸ δρχ. 25 καὶ ἄνω.

8) «ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΑ» (ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ)

10 ὥραϊα βιβλία ὁγκώδη, σὲ μεγάλο σχῆμα μὲ κλασσικὰ παραμύθια τῶν Ἀντερσεν, Γκρίμ κλπ. ἢ μὲ διηγήματα ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκόσμιας λογοτεχνίας. Πολυτελέστατα πολύχρωμα ἐξώφυλλα ὅφφρετ πλαστικιστικὰ (γιαλιστερὰ) στὴν ἀπίστευτη τιμὴ τῶν 25 δραχμῶν τὸ καθένα. Γιά παιδιά ἀπὸ 6 — 12 ἐτῶν.

9) ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΣΤΕΛ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ

1) «Μικρὲς φωνές» Ποιήματα γιά μικρὰ παιδιά μὲ πολύχρωμες εἰκόνες. Δρχ. 30.

2) «Ὁμορφοὶ κόσμοι» Ποιήματα γιά μεγάλα παιδιά μὲ πλούσια εἰκονογράφηση. Δρχ. 45.

10) ΧΡΥΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

34 βιβλία. Μὲ τὰ γνωστὰ κλασσικὰ παραμύθια τῶν Γκρίμ, Ἀντερσεν κλπ. μὲ πολύχρωμες εἰκόνες. Γιά παιδιά 5 — 8 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 20 — 25 τὸ καθένα.

11) ΒΙΒΛΙΑ ΘΑΥΜΑ

32 βιβλία μὲ ιστοριοῦλες καὶ παραμύθια μὲ πολύχρωμες εἰκόνες. Γιά παιδιά 4 — 8 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 14 τὸ καθένα.

12) 70 ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΛΥΧΡΩΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μὲ ὥραϊες εἰκόνες. Γιά παιδιά ἀπὸ 4 — 10 ἐτῶν σὲ σχῆμα μεγάλο ἢ μικρὸ μὲ πᾶμφθηνες τιμὲς ἀπὸ 5 — 10 δρχ. τὸ καθένα. Στὶς παρακάτω ὀκτὼ σειρές:

- α) Βιβλία «τηλεόρασις» (διηγήματα-ιστοριοῦλες).
- β) Τὰ κουκλάκια μας (χαρτοκοπτική). Καὶ ἐπὶ πλέον ἓνα διήγημα.
- γ) Τὰ ὁμορφα βιβλία (διηγήματα-ιστοριοῦλες).
- δ) Τὰ μεγάλα μας παραμύθια (τὰ γνωστὰ Κλασσικὰ παραμύθια).
- ε) Βιβλία ζωγραφικῆς (ζωγραφική).
- στ) Μικρὴ βιβλιοθήκη (ιστοριοῦλες).
- ζ) Εἰκονογραφημένα αἰνίγματα (αἰνίγματα καὶ παιγνίδια μὲ εἰκόνες).
- η) Μικρά, Μεσαῖα καὶ Μεγάλα Πολύχρωμα (ιστοριοῦλες, παραμυθία, ποιηματακία).

13) ΒΙΒΛΙΑ-ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

6 βιβλία-Παιγνίδια γιά παιδιά 4-6 ἐτῶν. Τιμὴ δρχ. 20 τὸ καθένα.

14) ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

30 Ἐγκυκλοπαιδικὰ βιβλιαράκια πολύχρωμα εἰκονογραφημένα. Τιμὴ δρχ. 8-10 τὸ καθένα.

★

Γιά μεγάλους καὶ μικροὺς συνιστῶμεν ἰδιαίτερα τὶς δύο παρακάτω βιβλιοθήκες μας:

1ον ΓΝΩΡΙΣΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σειρά πολυτελῶν Τουριστικῶν Λευκαμμάτων. 23 διάφορα βιβλία σὲ μεγάλο σχῆμα γιά τοὺς διαφόρους ἀρχαιολογικοὺς καὶ τουριστικοὺς τόπους μας. Κυκλοφοροῦν σὲ 4 διάφορες γλώσσες. Τιμὴ δρχ 45 τὸ καθένα. Ἐκτύπωσης Βαθυτυπία.

2ον ΕΚΛΑ-Γ-ΚΕΥΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Πολυτελεῖς ἐκδόσεις. 22 ὁγκώδεις τόμοι ποὺ ἐκλαίκευον τὴν ἐπιστὴμην στοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς. Κάθε βιβλίο διαπραγματεύεται ἀνεξάρτητο θέμα.

Ζητήστε ἀπὸ τὴν «ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ» - Κοραῆ 8 - Τηλ. 222 - 846 **ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΜΑΣ**
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΣ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

